

VEČERNIK

POŠTINA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XII.
Štev. 34

TELEFON: UREDNIŠTVA 25-67
UPRAVE 28-67
POŠTNI CEKOVNI RAČUN 11.409

Maribor, 11. in 12. februarja 1939

NAROČNINA NA MESECI
Prejeman v upravi ali po pošti 10.— din.
dostavljen na dom 12.— din. tujina 25.— din

Cena
din 1.—

Vojna v Kataloniji je končana

Cete generala Franca so včeraj zasedle vse obmejno ozemlje — General Mia a se pripravila na odločno obrambo osrednje Španije — Prizadevanja okoli priznanja Franca in vpliva v nacionalistični Španiji — Dogodki na Minorci

SALAMANCA, 11. februarja. Nacionalistični glavni stan je izdal tekom preteklo noči sledeče uradno bojno poročilo: »Nacionalistične čete so zasedle v petek, 10. febr., vso špansko-francosko državno mejo na Pirenejski do Port Boua ob Sredozemskem morju. Vojna v Kataloniji je s tem končana.« Drugo poročilo pa pravi, da število tistih republikanskih vojakov, ki se po prehodu v Francijo izrekaajo za preseljo na stran nacionalistov, vedno bolj narašča. Samo včeraj se je odločilo za ta korak okoli 14.000 v Perpignan pribeglih milijnikov.

ODREDBA O TABORIŠČIH.

PARIZ, 11. februarja. Avala. Francoski notranji minister, Sarraut, je dal prefektu Vzhodnih Pirenejev nalog, da mora v vsakem oziru skrbeti za red in mir v koncentracijskih taboriščih španskih republikancev. Predvsem je za treba paziti na to, da v koncentracijskih taboriščih internirani Španci ne pridejo v dotik z zunanjim svetom. Dalje je treba preprečiti vsako medsebojno obratovanje med interniranci, kakor tudi vsako zborovanje.

MIAJA JE OPTIMIST.

MADRID, 11. febr. Včeraj sta z letalom priletela iz Francije v Valencijo ministrski predsednik republikanske vlade dr. Negrin in zunanji minister del Vayo, ki sta se po kratkem posvetovanju z lokalnimi faktori podala dalje v Madrid k generalisimu Mijaji. Generalisim Mijaja je odredil vse potrebno za nadaljevanje boja proti nacionalistom. Grade se povsod neč in dan močne, moderne utrdbe in je pri tem delu zaposlenih več stoletič vojakov in delavcev. Generalisim Mijaja je izjavil poročevalcu nekoga ameriškega lista, da so njegove čete sedaj tako reorganizirane in pripravljene, da prav nič ne dvomi ne le v uspešno obrambo pred vsako ofenzivo generala Franca, ampak tudi v srečen izid državljanske vojne za republikance.

MADRID, 11. febr. Na včerajšnjem sestanku med Negrinom, del Vayo in generalom Mijajo je bilo sklenjeno, da je novi sedež vlade odslej v Madridu. Španska republikanska vlada vztraja pri treh točkah, ki jih je dr. Negrin postavil ob zadnjem zasledenju cortesov v Figuerasu. Te točke so: 1. umik tujih čet iz Španije, 2. popolna nezavisnost Španije in plebsicit, 3. nikalnih represalij.

FRANCIJA IN PRIZNANJE FRANCA.

PARIZ, 11. febr. Avala. Kakor se v Bourbonjski palači zatrjuje, sta Flandin in Louis Marin poslala ministrskemu predsedniku Daladierju nujno zahtevo, naj francoska vlada takoj uradno prizna špansko vlado generala Franca. V ta namen naj takoj imenuje poslanika in ga odpošlje v Burgos. Daladier jima je baje odgovoril, da bo na to zahtevo odgovoril v parlamentu in tudi pojasnil vse ozadje vprašanja priznanja Francove nacionalistične vlade.

PARIZ, 11. febr. Socialisti se trudijo na vse načine, da preprečijo priznanje Francove vlade s strani Francije. Voditelji socialistične stranke bodo danes obiskali ministrskega predsednika Daladierja in zahtevali, da se priznanje Franca odgodi za tako dolgo, dokler bodo republikanci še držali v svoji posesti ozemlje osrednje Španije.

PARIZ, 11. febr. Zunanji minister je sprejel voditelje levice in desnice ter jim obrazložil francosko stališče k španskim dogodkom. Današnji »Temps« prinaša senzacionalni uvodnik, v katerem ugotavlja, da je španska republikanska vlada samo še fikcija in da francoski interesi z zmgo generala Franca nikakor niso oškodovani. V ostalem pa bo tudi v tem

vprašanju Francija nastopila sporazumno z Anglijo. Preden pa se spusti z generalom Francom v pogajanja, mora biti njena meja močno utrjena.

LONDON, 11. febr. Uradno se demantirajo vesti, da namerava angleška vlada v sporazumu s francosko že v ponedeljek, 13. t. m. priznati vlogo generala Franca. NACIONALISTI PROTI DEMOKRACIJAM.

BURGOS, 11. febr. Nacionalistična vlada odklanja vse poizkuse demokratičnih veselij, katerih namen bi bil, kakor koli posegati v nacionalistični boj za zdinjenje Španije, kakor tudi vse druge eventualne aranžmane. Nacionalistični listi pišejo, da demokratske veselice nacionalistične Španije niso poznale tedaj, ko je bila svoj obupni boj za zmago, zato tudi sedaj nimajo nobene pravice, vtikati

se v španske zadeve in po svoje preobratiti tek dogodkov in smernice bodoče španske ureditve. Nacionalistična Španija bo ostala neomajno zvesta čistim silam, ki so jo vedno podpirale in ji svojlo podpore omogočile dosedanje sijajne uspehe in zagotovilo skorajšnje popolne zmage nad sovražniki.

MISTERIOZEN NAPAD NA MINORCO.

MARSEILLE, 11. februarja. Poveljniki angleške križarke »Devonshire«, ki je pripeljala včeraj sem 450 beguncev z otoka Minorce, je povedal poročevalcem listov, da je bil izvršen ob času pogajanj za predajo Minorke s strani republikancev nacionalistom misteriozen napad letal tipa »Savoia«, ki so priletela z otoka Majorce. Ta napad se je izvršil kljub zagotovitvam, da se bo zasedba izvršila v miru in ljub temu, da zanj ni bilo nobene potrebe. Bombe, ki so padale v pristanišče, so zadele z delci celo samo angleško križarko, ni pa bilo povzročene nobene škode. Zdi se, da so hotele neke tajne sile preprečiti zasedbo Minorce po nacionalistih in zlasti tudi še protestirati proti posredovanju Angležev. To dokazuje, da nekemu ne gre v račun angleška kontrola nad tem, kdo gospodari na otoku.

Angleška oborožitev

ZANIMIVA IZVAJANJA NOTRANJEJGA MINISTRA SIRA SAMUELA HOAREJA O SUROVINAH IN ANGLEŠKEM OBRAMBENEM OROŽJU.

LONDON, 11. febr. Včeraj je imel angleški notranji minister sir Samuel Hoare v Plymouthu velik govor, v katerem je načel vprašanje razdelitve surovin. To svoje stališče je naglasil že za časa abehske krize in ga ni opustil tudi ne pozneje. Vsekakor pa, je naglasil, je to vprašanje mirnih pogajanj in ne meča, kajti popolnoma se strinja z nedavno izjavo ministrskega predsednika Chamberlaina in jo ponavlja: Vsaka grožnja, pa naj bi prišla od katere koli strani, bi našla Francojo in Anglijo v popolni oboroženi solidarnosti. Cilj Anglije je, da odstrani in spravlja s sveta vse vzroke za konflikte. Anglije je doslej kljubovala še vsakemu napadu in njeno brodojve je celo večkrat pomirilo lokalne konflikte. Sedaj pa je treba računati tudi še z bro-

dovjem Združenih držav Severne Amerike. Anglija je neranjiva tudi glede najmodernejših napadalnih sredstev in metod. Nasproti tujim podmornicam bo postavila najmodernejšo obrambno orožje. Angleške bojne ladje so zavarovane s takimi oklepi, da so varne pred vsakim podmorničkim napadom. Kar pa tiče letalstva, naj vsakdo ve, da je angleško oboroževanje v zraku prekoračilo že najnemejša pričakovanja, čeprav se število letal iz razumljivih vzrokov ne sme izdati. Sedaj prihajajo bojna letala tudi že iz Zedinjenih držav in v najkrajšem času bo urejena velika letalska industrija v Kanadi. O vsem tem bo javnost podrobneje obveščena ob priliki prihajajoče oborožitvene debate v parlamentu.

Notranja napetost v Grčiji

NEZADOVOLJSTVO Z METAXASOVO NEVARNOST NOVEGA USODNEGA

LONDON, 11. febr. Notranji politični položaj v Grčiji postaja po tukajšnjih informacijah v zadnjem času vedno bolj napet. Nezadovoljstvo z režimom generala Metaxasa ne narašča samo v javnosti, ampak tudi v vojski. Pokazali so se tudi že znaki, ki napovedujejo možnost vojaškega prevrata, ki ne bi strogostavil samo Metaxasove vlade, ampak tudi monarhijo in razglasil zopet republiko. Notranjepolitične težkoče povečuje tudi zunanjepolitični, odnosno mednarodni politični položaj, za katerega je Grčija precej občutljiva. Kakor se na poučenem mestu zatrjuje, je bila s strani Anglije dana v Atenah pobuda za temeljito spremembo sedanjega notranjega režima in tudi zunanje politike. Pričakovati je, da bo kralj Jurij Metaxasa v kratkem odslovil in imenoval novo vlado, ki naj bi pripravila vrnitev k demokratičnemu sistemu.

VLADO SE ŠIRI CELO MED VOJSKO. PREVRATA. ANGLEŠKI NASVETI.

Vendar se ta sprememba najbrže ne bo izvršila pred obiskom kraljevega brata princa Pavla v Londonu, ki je napovedan za prihodnje dni.

Avstralija ne vrne Nove Gvineje

MELBOURNE, 11. februarja. DNB poroča: Zunanji minister Hughes je izjavil v Melbournu, da mora avstralska vlada za vsako ceno obdržati Novo Gvinejo, ker je edino plačilo za tisto milijardo funtov šterlingov, ki jo je Avstralija žrtvovala za svetovno vojno. Zato o kakem vračanju te bivše nemške kolonije ne more biti nobenega govora.

REDUKCIJA V VOJSKI CSR.

PRAGA, 11. februarja. Vojno ministrstvo objavlja, da bo znižano v kratkem tako število častnikov kakor podčastnikov v češko-slovaški vojski.

Zapiski

Spaak

Belgija prizvija po svet. vojni ostre notranje boje, ki jih povzroča na eni strani trenje med germanskimi Flamci in francoskimi Valonci, na drugi pa strankarska

razprtija. Nekoč pod valonsko nadvlado potpisani Flamci so postali v zadnjih letih z Valonci enakopravna druga belgijska narodnost in skoraj istočasno s Slovenci so dobili tudi svojo Akademijo znanosti in umetnosti. Imenovanje prof. Martensa, ki je stal med vojno na strani Nemcev in bil zaradi veleizdaje in contumaciam obsojen na smrt, a pozneje pomilostičen, za člana te Akademije, je pa povzročilo pri Valoncih vihar odpora. Ta odpor se je prenesel tudi v belgijski parlament in samo vlado, sestavljeno pod Spaakovim vodstvom iz socialistov, klerikalcev in liberalcev. Razdor, ki je nastal na seji vlade v sredo zvečer, je prišil Spaaka, da je s celim svojim kabineto odstopil. Spaak je postal ministrski predsednik lani, po odstopu znamenitega socialističnega voditelja Vanderveldta, in je nedvomno najpomembnejša sodobna belgijska politična osebnost.

Svedska se zalaga z rezervami

Švedska vlada se je odločila vskladiščiti blago, ki bi ga utegnili prunankovati v času kake mednarodne krize, in sicer v vrednosti 140 milijonov švedskih kron. Vlada je zaprosila parlament, da bi smela v teh ukrepih nadaljevati do vsote 200 milijonov kron.

150 let niso priznali ustave

Guverner zvezne države Massachusetts, Saltostall, je zaprosil zakonodajno skupščino države, da bi sprejela ameriško ustavo. Massachusetts je ena izmed treh držav, ki so leta 1789 odklonile potrditi ustavo USA. Tedaj so izjavile, da ta ustava zanemara individualne pravice držav ameriške Unije. Ostali dve državi sta Connecticut in Georgia. Zdaj hočejo to pripombo popraviti.

Nemčija prodira v Arabijo

Nemška vlada je spremenila svoj dosedanj konzulat v Džeddi v Saudovi Arabiji v poslanstvo, za poslanika pa je bil imenovan dr. Grobb, dosedanj poslanik v Bagdadu. Novi poslanik je priletel v Džeddo z velikim štabom svojih sodelavcev s posebnim nemškimi letalom in takoj po prihodu uredil pri poslanstvu propagandno pisarno, tiskovni urad in odbor za propagiranje nemške narodnosocialistične kulture. Angleški tisk sodi, da se je nenadno zanimanje Nemčije za Saudovo Arabijo zbudilo zaradi nedavnih odkritij nafte in zlata na ozemlju Saudove Arabije. Nemčija se bo verjetno trudila, da dobi koncesijo za izkoriščanje naftnih polj in ležišč zlata.

Po prekinitvi diplomatskih odnošajev

Madžarski poslanik, ki je zapustil Moskvo z vsem osebjem, je zaprosil japonsko poslanstvo v Moskvi, da bi izvedlo likvidacijo madžarskega poslanstva. To dejstvo zavrača vest, po kateri naj bi bilo poverjeno Poljski, naj zastopa madžarske interese v Rusiji. Japonsko poslanstvo je izjavilo, da je pripravljeno braniti madžarske interese v SSSR, dokler katera druga država ne prevzame tega dela definitivno.

Maribor, 11. februarja.

Ko sem te dni poslušal budimpeštanski radio, sem presenečen ostal, ko sem zaslišal kratka poročila o dnevnih dogodkih v tujih jezikih. Poleg čisto pristranskih poročil in izmišljenih vesti o nemirih v Karpatski Ukrajini ter o »situaciji, ki je ni mogoče več vzdržati« — v teh krajih namreč, ki jih željno gledajo madžarske oči — je napovedovalec na kratko opisal še bombni atentat na neko budimpeštansko sinagogo. Ni toliko opisoval zgodnja samega, kakor dejstva, da te »balkanske metode« doslej niso bile na Madžarskem znane in da se vsa njihova javnost zaradi njih razburja.

S tem mislim, da je zagrešil če že ne veliko nedostojnost, pa vsaj neresnico, kajti »balkanske metode« danes več niso balkanske. Vse kaj drugega: mogli bi jih imenovati »zahodno in srednjeevropske«!

Ce pogledamo na Balkan in drugod po svetu, vidimo, da vlada na Balkanu vprav rajski mir. Nočemo omenjati krvave bratomorne vojne na Španskem, ne bomo s prstom kazali na atentate irskih teroristov, ki pretresajo vso Anglijo — tam nisi varen voziti se niti s podzemeljsko železnico. Atentati so na dnevnem redu vsepovsod in preganjanja nekaterih »manjvrednih narodov«, ki so podobna preganjanju visokokulturnih Mavrov pod Ferdinandom Aragonskim ter Kastiljskim in Izabelo, so stvari, ki so se godile na Balkanu pod Turki, in še takrat ne s tako surovostjo in državno močjo. Ali se še izplača poudarjati smešnost križarske vojne »civiliziranih« Japoncev proti »divjaskim« Kitajcem? Ali naj omenjamo še palestinske prepire in obmejne prijaznosti rusije in Japonske, Madžarske in Češko-Slovaške?

Vsega tega na Balkanu ni. Zafo je tudi neverjetna predrznost tega rajdskega napovedovalca, ki si upa iz predvojnega politično ropotarnih privleči na dan kritično o »balkanskih metodah«. Najmanj upravičeni so pač tisti, da nam jih očita, pri katerih vladajo še srednjeveške feudalne razmere in kjer pot od zavojevanja, ki je čez dan jezidil na surovem mesu, da ga je potem lahko zvečer užival, še ni tako dolga, da bi ga v moderni vojni naučila, kako ni civilizirano zastrupljati vodnjake in moriti civilno prebivalstvo.

V spominu mi je še razgovor z nekim uglednim bolgarskim politikom, ki živi v emigraciji. Bilo je ob priliki obiska pokojnega Röhma v Dubrovniku, kjer so mu očitali neke »balkanske običaje«, ki jih na Balkanu več ne poznamo. Ugledni bolgarski politik je vzkliznil: »Poglejte, tako se ne bi ponašal noben Balkanec! Pri nas smo vse preveč iskreni in reagiramo s srecem; nismo kakor ti materialistični Zahodno- in Srednjeevroplci. Jaz sem ponosen, da sem Balkanec«.

Mož je sicer sedel s prekrizanimi nogama na fotelju železniškega voza in jedel luk — stvari, ki so za srednjeevropske pojme balkanske —, pri tem pa bil v duši veliko bolj soroden tipu pravega Evropeca, kakor vsi tisti, ki se ponašajo s fenko plastjo civilizacije, v notranjosti pa so ostali neizprosnimi imperialisti in tlačitelji svobode manjših narodov. Kakšna je potem razlika med gusarsko ekspedicijo v Karalibskem morju in »pacifistično penetracijo« ter »gospodarsko eksploatacijo« modernih časov?

Ce kdo danes izven balkanskih držav po radiu govori o »balkanskih metodah«, potem s tem dokazuje le, da je al prenapel več desetletij življenja, ali pa, da se je vrstil med tiste, ki v Evropi zastrupljajo vodnjake medsebojnega zaupanja in spoštovanja. Niti v prvem niti v drugem primeru take nedostojnosti ne morejo pomirjevalno vplivati na že itak preveč razdraženo evropsko javnost. Gotovo se pa na tak način ne pospešuje prijateljstva med narodi.

Rr.

Kdo bo novi papež?

SKLICANJE KARDINALOV V VATIKAN. NAJRESNEJSI KANDIDAT ZA NASLEDNIKA PIJA XI. JE BAJE KARDINAL PACELLI IN NE SCHUSTER.

VATIKAN, 11. febr. Krsta s truplom pokojnega papeža Pija XI. bo danes v slovesnem sprevedu prenešana v katedralo sv. Petra, kjer bo mrtni papež položen na mrtvaški oder. Na to čakajo pred Vatikanom že desetstiči ljudi. Italijanska vlada je prepovedala vse priveditve in predstave do pogreba papeža Pija XI.

VATIKAN, 11. februarja. Vsi kardinali z vseh delov sveta so bili že včeraj, takoj po smrti papeža Pija XI. poklicani v Vatikan zaradi konklava, ki bo po pokojnikovem pogrebu zaradi volitve novega ravnovega poglavarja Cerkev. Italijanski kardinali so bili že včeraj zbrani in bodo danes sodelovali pri kolektivni avdijenci italijanskega episkopata. Kolegij kardinalov, ki bo vodil novega papeža se sestoji iz 62 članov, in sicer 35 italijanske in 27 ostalih narodnosti. Rok za pričetek konklava znaša 18 dni. da morejo prispeti v Vatikan tudi kardinali z drugih celin. V vatikanskih krogih se živahno razpravlja o vprašanju naslednika pokojnega Pija XI. Dočim se je včeraj v Rimu zatjevalo, da je najresnejši kandidat milanski nadškof Schuster, menijo v samem Vatikanu, da je to bolj želja politične Italije, dočim so v krogih cerkve izgledi najpovolnejši za državnega tajnika kardinala Pacellija. Pokojni papež je kardinala Pacellija nekako že sam pripravil kot svojega naslednika. Razen Pacellija je pa še

precej drugih kardinalov, ki se omenjajo kot kandidati.

RIM, 11. februarja. Veliki fašistični svet je zasedal včeraj samo pol ure, kolikor časa je trajal Mussolinijev spominski govor. Predsednik italijanske vlade je zlasti poudarjal pomen sklenitve lateranskega pakta za italijansko državo. V imenu vlade je prišel kroit papeža grof Ciano.

PARIZ, 11. februarja. Na včerajšnji seji francoskega parlamenta sta posvetila spominke besede pokojnemu papežu predsednik vlade Daladier in predsednik parlamenta Herriot, nakar je bila seja v znak žalovanja preložena za nekaj dni.

BERLIN, 11. februarja. Tudi Nemčija je izrazila po svojem diplomatskem zastopniku svoje sožalje v Vatikanu. Na vseh javnih postopkih v Berlinu so izvešene zastave na pol droga. Nemški tisk pa je veliko bolj hladen in si ne more kaj, da ne bi omenjal tudi papeževga odklonilnega stališča napram nacionalno-socialističnim idejam in napram rasnim teorijam in Italiji.

LONDON, 11. februarja. Canterburyjski nadškof, vodja anglikanske cerkve, je imel komemorativen govor za pokojnim papežem, v katerem je poudarjal njegovo veliko privrženost človečanskim idejam in njegove skrajne napore za ohranitev svetovnega mira. Davi je odpoval iz Londona angleški kardinal Hinsley v Rim na pogreb.

S palestinske konference

SPORAZUM GLEDJE DELEGACIJ. ARABCI NE PRIZNAVAVO NE BALFOURJEVE DEKLARACIJE NE ANGLEŠKEGA MANDATA V PALESTINI.

LONDON, 11. februarja. Ker je bil predvčerajšnjim dosežen sporazum med obema arabskima delegacijama in so pristali velikega jeruzalemskega mitija pristati na to, da se združijo z anglofilskimi Arabci v skupno palestinsko arabsko delegacijo, so se včeraj lahko pričela že meritorna dela palestinske konference. Anglofile zastopata v arabski delegaciji bej Našašibu in Jakub efendi. Posvetovanja, ki so jih imeli v četrtak zvečer z Arabci lord Halifax, Macdonald in Buttler, so tudi rodila pozitivne rezultate glede stališča arabskih predlogov. Zidovska delegacija, ki je že od vsega začetka homogena, je svoj memorandum že izročila in dobila včeraj nanj prvi odgovor s strani zunanjega ministra lorda Halifaxa, ki ji je ob tej priliki obrazložil načelno stališče angleške vlade. S premaganjem teh tehni-

nih težkoč se pa izgledi na končni sporazum dejansko niso še nič izboljšali.

LONDON, 11. februarja. Včeraj je obrazložil voditelj mitijeve stranke v nekem razgovoru arabsko stališče tako-le: Arabci zasledujemo dva cilja: pravičnost in samoohrambo. Odločno uveljavljamo svojo posebno pravico do Palestine in zanikamo, da bi nas pri tem vodilo antisemitizem, saj smo živeli z Židi do leta 1917 v najlepših odnosih. Toda ne priznavamo ne Balfourjeve deklaracije ne angleškega mandatskega poslanstva. Priznavamo pa angleške trgovske interese, kakor tudi enake Židovske in pravice dostopa do svetih mest v Palestini.

LONDON, 11. febr. Na palestinski konferenci so se zastopniki Židov davi sestali s kolonialnim ministrom Macdonaldom.

Strašna eksplozija v Ploestiju

V ZRAK JE ZLETELO 70.000 TON PETROLEJA, PREDMESTJE V PLAMENIH. DEJANJE TERORIZMA ŽELEZNE GARDE?

BUKAREŠTA, 11. febr. United Press poroča: Včeraj se je dogodila v bližini Ploestija v Rumuniji strahovita eksplozija. Eksplozija se je dogodila v najvznejšem petrolejskem središču Rumunije in vrgla v zrak 70.000 ton petroleja, ki se je razlil po okolici. Popoldne je pričel petrolej goriti in je po rekah Tambi in Teleandi prihajal v gorečem stanju tudi v samo mesto, čeprav so se gasilci na

vse načine trudili, da bi to preprečili. Hise v predmestjih že gore in so jih morali izprazniti. Doslej še ni znano, ali so bile pri tej strahotni eksploziji tudi kake človeške žrtve.

BUKAREŠTA, 11. febr. Zaradi včerajšnje grozne eksplozije v Ploestiju je bila uvedena preiskava, ki naj ugotovi vzrok dogodka. Ni izključeno, da gre za novo teroristično dejanje železne garde.

Pogodba s Francijo

PODPISALA STA JO VČERAJ NAŠ POSLANIK IN FRANCOŠKI TRGOVINSKI MINISTER. — IZJAVA TRGOVINSKEGA MINISTRA O POGODBI

PARIZ, 11. febr. Ob priliki sklenitve nove trgovinske pogodbe med kraljevino Jugoslavijo in republiko Francijo je pod francoski trgovinski minister izjavil, v kateri je naglasil, da so bili z ozirna na običuten padeč medsebojne trgovinske izmenjave med obema državama storjeni koraki, da se vrnejo trgovinski odno-

saji na normalni tir in se še povečajo. Upati je tudi treba, da je postavljeno sedaj plačevanje kuponov starih francoskih posojil Jugoslaviji na solidni temelji. Jugoslavija bo pošiljala odslej v Francijo tudi večje število dlakov. Minister je nadalje naglasil, da ne bo sklenitev te nove pogodbe z Jugoslavijo povzročila

Franciji in njenemu gospodarstvu nobenih težkoč. V kratkem bodo zaključena tudi trgovinska pogajanja z Bolgarijo in nato se bodo pričela še z Rumunijo. Svečan podpis nove pogodbe je bil včeraj na Quai d'Orsayu. Za Jugoslavijo je podpisal pogodbo jugoslovanski poslanik v Parizu dr. Purić, za Francijo pa trgovinski minister Gentin.

Sporazum z romunskimi Boğari

BUKAREŠTA, 11. febr. Včeraj je romunski ministri podpredsednik in notranji minister Calinescu sklenil z zastopniki bolgarske narodne manjšine v Rumuniji sporazum, po katerem stopijo Bolgari v romunsko stranko narodnega preroda, enako kakor Nemci in Madžari.

Odmev zasedbe otoka Hainana v Franciji

PARIZ, 11. febr. Ves pariški tisk kaže razburjenje zaradi zasedbe otoka Hainana s strani Japoncev in naglašja, da bo to imelo obsežne posledice. Gre za direktno ogroženost Indokine. Japonci pa izjavljajo, da bodo bli z otoka šele tedaj, ko bo prenehala francoska pomoč Kitajski.

Dr Beneš v Ameriki

NEW YORK, 11. febr. Bivši češko-slovaški prezident dr. Eduard Beneš, ki je prispel sem iz Anglije, je izjavil zastopnikom tiska, da je glede nadaljnje usode CSR optimističen. O septembrski krizi ni hotel dati nobene izjave, o Zedinjenih državah je pa rekel, da so še edina močna demokracija na svetu. Dne 20. t. m. bo dr. Beneš predaval na univerzi v Chicagu.

ZASTOPNIKA RUDARJEV PRI CHAMBERLAINU.

LONDON, 11. februarja. Ministrskega predsednika Chamberlaina sta obiskala zastopnika organizacije angleških rudarjev in ga prosila, naj nadaljuje svoje napore za ohranitev miru na svetu. Chamberlain jima je odgovoril, naj sporočita svojim tovarišem, da vse nevarnosti še niso odstranjene, da pa so glavne težkoče vendarle že premagane.

VISCOUNT SAMUEL NE VERUJE V VOJNO.

LONDON, 11. februarja. Vjcount Samuel je dejal v svojem govoru v Oxfordu, da ne veruje v neizbežno vojno, zlasti pa ne po Chamberlainovi nedvoumni izjavi o solidarnosti Velike Britanije s Francijo.

INSPEKCIJA V METZU.

METZ, 11. februarja. Včeraj je vršil tu inspekcijo francoski generalšimus Gamelin.

NEMSKA POMOČ FRANCU

BERLIN, 11. febr. Nemška vlada je dala general Francu za 1 milijon mark živeža ter bo pomagala organizirati prehrano civilnega prebivalstva.

NOVI VELEPOSLANITVI.

KAHIRA, 11. februarja. Egiptovsko poslaništvo v Iranu (Perziji) in iransko v Egiptu je povišano v veleposlaništvo.

NOVA RUSKA ŽELEZNICA V AZIJI.

SANGHAJ, 11. febr. Koncem januarja je bila dovršena 300 km dolga železniška proga med sibirsko železnico in Urgo, glavnim mestom Zunanje Mongolije. Slovenska otvoritev nove strateško zelo važne proge je bila 4. t. m.

POŽAR V MANCHESTRU

MANCHESTER, 11. febr. Sinoč so začela goriti velika skladišča živeža. Gasilcem se je posrešilo požar v poznih nočnih urah pogasiti.

Vremenska napoved. Nobene bistvene spremembe vremena. Še nadalje oblačno, poneč mrzlo.

Borza. Curih, 11. febr. Devize: Beograd 10, Pariz 11.6825, London 20.68, New York 441.25, Milano 23.225, Berlin 177, Praga 15.15.

GALA REDUTA ISSK MARIBOR
tradicionalni višek sezone pustni torek 21. II. 1939 Sokolski dom

Domači zapiski

Obletnica smrti Ante Radića

Na današnji dan pred 20 leti je umrl hrvatski publicist in ideolog hrvatskega kmečkoga gibanja dr. Ante Radić. Rojen je bil 11. junija 1868 v Trebarčju. Njegov brat je bil Stjepan Radić. Gimnazijo je končal v Zagrebu, filozofijo pa istotam in na Dunaju. Le malo časa je bil profesor, ker je bil v stalni opoziciji proti vladi. Nato mu je Jugoslovanska Akademija poverila nalogo, da zbira material za proučevanje narodnega življenja. Nekaj let je bil dr. Radić tajnik Matice Hrvatske. Za njegovega delovanja je prišlo do ostrih borb med »starimi« in »mladimi«. Leta 1900, je osnoval kmečki list »Doma«. Ko je odstopil kot tajnik Matice Hrvatske, se je vrnil v politiko ter organiziral kmečko stranko.

Konferenca politikov

Včeraj sta prišla v predsedništvo sekretara dr. Milan Stojadinović in bivši poldelski minister Svetozar Stanković. Z dr. Korošcem sta ostala dalj časa v razgovoru.

Začasno zatijše

Položaj v skupščini se je že tako razjasnil, da je večina poslancev odpotovila na svoje domove, ker se narodna skupščina sestane šele v sredo. Na prvem sestanku bodo izvolili predsedništvo. Danes je že jasno, da bo vložen samo ena lista JRZ, in sicer tista, ki jo bo odobrila vlada. Dr. Stojadinović ne bo postavil posebne liste JRZ. Opozicijski poslanci pa, ki sodelujejo v narodni skupščini, za sedaj še čakajo. Upajo, da bo vlada s hitrim delom uresničila načela svojega programa, ki ga bo objavila v deklaraciji. Svoje stališče pa bo opozicija povedala šele tedaj, ko ji bo znana vladina deklaracija.

„Politični zakoni“ bodo kmalu sprejeti

Po glasovih iz političnih krogov, ki so blizu sedanjemu vladu, bo narodna skupščina najprej sprejela proračun, nato pa takoj razpravljala o novih »političnih zakonih«. Najprej pride na vrsto tiskovni zakon, nato pa zakona o zborovanjih ter volitvi narodnih poslancev. V opozicijskih krogih pričakujejo z optimizmom sprejetje novih zakonov. »Jutarnji list« pravi, da je zelo verjetno, da bo vlada poizkušala te nove zakone sprejeti s čim krajšo proceduro. T. i. od narodne skupščine bo dobila dovoljenje, da jih sprejme s pomočjo uredbe.

Konec centralizma

Carigradski list »Akšam« komentira spremembo vlade pri nas ter pravi, da je bilo potrebno, da se zapusti centralistično politiko ter začne s politiko široke decentralizacije.

„Močna roka“ ne more rešiti hrvatskega vprašanja

Novosadski »Dan« komentira spremembo vlade ter pravi, da se je v političnih krogih mislilo, da hoče dr. Stojadinović z notranjim ministrom Ačimovićem reševati hrvatsko vprašanje s stari recepti, ki so jih že prej poizkušali nekateri naši politiki — od Svetozara Pribičevića do Pere Živkovića — kateri pa so se pokazali kot netočni in napačni. Vedelo se je, da politika »močne roke« ne more rešiti hrvatskega vprašanja.

Zmaga avtonomističnega načela

Hrvatski gasilci so leta 1937. izstopili iz gasilske zajednice. Sedaj pa so spet bili prisotni na seji v Beogradu. Ponudili so jim celo predsedništvo, pa so ponudbo odklonili z motivacijo, da v sedanjih prilikah nihče ne želi sprejeti takega mesta. Zaradi tega je bil izvoljen minister Snaj za predsednika. Zagrebški delegat je tudi predložil, da se sedanji gasilski zakon izpremeni v duhu avtonomije gasilskih zajednic. Njegov predlog so sprejeli.

Novo frankovsko glasilo

V Zagrebu je izšel nov tednik »Hrvatski narod«. V uvodnem članku pravi, da bo glasilo nobene stranke ter da bo oživel politične nauke očeta domovine Ante Starčevića. Izdajajo ga frankovci, ki so se razšli s filofašističnim frankovskim voditeljem dr. Bučem.

Novice

Elektrifikacija Dravskega polja

Prebivalci Dravskega polja že dolga leta opazujemo, kako se naglo in razkošno elektrificirata Gorenjska in Dolenjska, mi pa s svojimi pogojani s Falu stojimo vedno na isti točki. Smo sicer v njeni bližini, a ona daje prednost industrijskim krajem.

Zato smo se prebivalci Dravskega polja, zbrani na manifestacijskih zborovanjih v Sv. Marjeti na Dr. p. in na Ptujski gori dne 5. febr. 1939. odločili poslati odločujočim činiteljem tole resolucijo:

1. Naglemu tehničnemu razvoju mora slediti tudi poljedelstvo z izkoriščanjem vseh tehničnih pridobitev, kar mu omogoča ravno priklop na električno omrežje.

2. Električna nudi prebivalstvu zboljšanje higienskih razmer v hiši in družini ter sanaciji vasi (na Ptujski gori tisoč romarjev in izletnikov pogrešajo vode Kaj naj začne novoustanovljen »Zdravstveni doma brez elektrike?«)

3. Električna nam prihrani pri napornem delu in času.

4. Kmetovalcu omogoča cenejšo in ve-

čjo proizvodnjo na istem zemljišču.

5. Omogoča naselitev industrije in obrtnikov med nami, ki smo v neposredni bližini Maribora, Ptuja in Drave.

Radi tega se obračamo na vse odločujoče oblasti in faktorje, zlasti pa na a) kralj. bansko upravo v Ljubljani, da ona takoj prevzame elektrifikacijo Dravskega polja, kjer so pripravljiva dela že končana, prebivalci pa so pripravljivi tudi na žrtve,

b) vse gg. državne poslance in banske svetnike v Sloveniji, da se povsod in vedno zavzemajo za elektrifikacijo Dravskega polja, odn. nam odobrijo kredit za izvedbo načrtov,

c) Kmetijsko zbornico kot strokovno organizacijo, da zagovarja naše, povsem opravilne težnje, za povzdigo kmetov,

d) Državni higienski zavod v Ljubljani, da radi zboljšanja higienskih razmer priporoča naše prorpne,

vse ostale, n. pr. zbornico TOI, SEI itd., da nam pomagajo.

Težak položaj delavstva lesne industrije

V Mistinjju živi delavstvo predvsem od dela pri lesni industriji. Njegov položaj pa je vse prej, kakor pa dober. Neko tamkajšnje podjetje je ob priliki zadnje kolektivne pogodbe povisalo delavstvu mezde za 30 par na uro. Sedaj pa, ko je kolektivna pogodba potekla, je podjetnik pismeno sporočil delavstvu, da bo v 14 dneh omenjeno povišanje ukinitil. Zaradi tega so delavci obupani, saj jih čaka zo-

pet beda, mnogim pa grozi celo brezposelnost. Zato so pričeli pogajanja za novo kolektivno pogodbo. Zastopniki delavstva zahtevajo stare pogoje dosedanje kolektivne pogodbe in prosijo za povišanje itak sramotnih nizkih cen ter ogroženo protestirajo proti nameravani ukinitvi 30 parskega povišanja pri urni mezd. Pogajanja vodi zastopnik Zveze združenih delavcev iz Ljubljane.

Križa v gasilstvu rešena

Na nedavni seji Zveze gasilskih zajednic v Beogradu je bila križa našega gasilstva, ki se je pričela aprila lanskega leta, rešena. Plenarno sejo je vodil minister in podstorešina g. Franc Snaj. Takoj po odprtvi seje je slovenski delegat gasilstva dr. Anton Kodre, predsednik gasil-

ske zajednice v Sloveniji, izjavil in predlagal, da naj bo za starejšino vsega gasilstva izvoljen minister g. Snaj. Na seji so sprejeli predlog za spremembo gasilskega zakona, ki naj da gasilskim zajednicam avtonomijo. Gasilski kongres bo letos v Ljubljani.

Pet vlomov v eni noči

V okolici Vranskega je bilo izvršenih pet vlomov in sicer pri Borštnu Tomažu v Stopniku, kjer so vlomilci ukradli kramp, s katerim so vdrl v hišo posestnika Franca Jelena, ki so mu odnesli lep krog obleke v vrednosti skoro 10.000 din. Iz kleti Borštnarja Mihaela so odnesli 16 kg masti, mesa i. dr. Iz zidanih Brdnika Simona so odnesli 100 litrov

vina, 4 litre žganja in 30 kg jabolk. Orožniki so dognali, da so vse te vleme izvršili cigani iz Luč, ki so jih še isti dan ujeli v gozdu blizu Čemšnika pri Kamniku. Dejanja so tajili, toda izdalo jih je vino, po katerem je zaudarjalo njih taborišče. Pri preiskavi so našli orožniki še precej ukradenega blaga in so cigane oddali okrajnemu sodišču na Vranskem.

Tlakovanje Vodnikove ulice v Celju

Ze lani je bilo postavljenih v celjski mestni proračun 100.000 din za tlakovanje Vodnikove ulice, ki je v vročih mesecih polna prahu, v deževnih pa blata in brozge. Zato so Celjani ta sklep pozdravili. Iz neznanih tehničnih ali drugih vzrokov pa so se dela zavlačevala, da je bil pri zadnji proračunski seji znesek prenešen v letošnji izredni proračun. Vsaj letos naj občina prične s temi deli. V Celju je na Borzi dela prijavljenih nad 1400 brezposelnih, ki zamaženo iščejo dela in o katerih večini se ne more reči, da ne bi hoteli delati. Te ljudi, ki jih brezposelnost demoralizira in jih izključuje iz delovnega procesa, je treba zaposliti. — Mestni svet se pri javnih delih ne sme ozirati na osobne želje tega ali onega, temveč le na korist meščanov, — če je ovira za tlakovanje Vodnikove ulice osebnega značaja.

Lov za tihotapci tobaka

Sedaj, ko je država zaključila odkup tobaka, so prireditelji finančni organi lov za tihotapci. Tihotapstvo tobaka je v Hercegovini zelo razvito in stalno raste. To je razvidno tudi iz službene statistike, ki pravi, da so leta 1937 zaplenili 2374 kilogramov rezanega tobaka, lani pa že 7485 kilogramov. Seveda je količina tihotapljenega tobaka neprimerno večja. Finančni organi so imeli več uspešnih dni, saj so v razmeroma kratkem času zaplenili veliko količino tobaka.

Smrt pred sodnikom

V razpravni dvorani okrajnega sodišča v Starem Bečju se je te dni dogodil zelo razburljiv dogodek. Pred sodnikom podencem je stal mlad obtožene, ki ga je Kosta Kurjački tožil zaradi neke žalive. Sodnik je obtožena obsodil na zaporno kazen ter na plačilo sodnih stroškov. Med čitanjem obsodbe, s katero se je obtoženec zadovoljil, se je tožitelj Kurjački nenadoma zrušil in pred sodnikom mrtev obležal. Poklicani zdravnik je ugotovil, da je moža zaradi veselega razburjenja, ker je dobil razpravo, zadela kap.

o. Nov policijski predstojnik v Kranju. Policia v Kranju je bila podzavljena. Za novega predstojnika je bil imenovan Anton Uršič, pristav pri upravi policije v Ljubljani.

o. Tri nove sodnice. Te dni so napravile sodniški izpit sodniške pripravnice dr. Donata Cepuder, Valentina Poberaj in Mira Bežaj iz Ljubljane.

o. Na pošti Blanca je uvedena brzojavna in telefonska služba za javni promet. o. Razstava bolgarske fotografije. V Ljubljani je v Jakopičevem paviljonu razstava bolgarskega fotografa Spasa Toteva, ki v malem prikazuje bolgarsko fotografsko umetnost.

o. Hlmen. V soboto sta se poročila v frančiškanski cerkvi v Ljubljani g. inž. Jože Berkopec, profesor na mlekarški šoli v Škofiji Loki, in gdč. Vida Kozina, mr. ph., hčerka sodnega nadsvetnika g. Kozine iz stare ugledne novomeške družine.

Zobni kamen
bo odstranjen
v najkrajšem
času!

Sargov
KALODONT
proti zobnemu kamnu

o. Huda avtomobilska nesreča pri Kočevju. Na kočevski cesti Kočevje—Sušak sta blizu Morave trčila osebni avtomobil kočevskega notarja in župana Tometa Lovšina in tovorni avtomobil, katerega je upravljal Šofer Babič. V Lovšintovem avtomobilu so se vozili tudi Hermina Petschetova, davčni upravnik Stanko Veldin in starešina finančne kontrole Conradi. Vsi so bili težko ranjeni. Tovorni avtomobil je zgrmel v 30 metrov globoki prepad. Šofer je ostal po izrednem naključju nepoškodovan.

Ptuj

* Cenjeno občinstvo mesta Ptuja in okolice se s tem opozarja na poskusno pranje perila z elektr. pralnim strojem »Mielec« v ponedeljek, dne 13. II., v gostilni »Pri pošti« (Berlič). Prav posebno so vabljene cenej. gospodinj, da si to praktično in olajšano delo pranja perila s tem strojem ogledajo.

Celje

c. Telefon uredništva in uprave, podružn. v Celju, ima številko 280.

c. Premestitev. Sodnik okrajnega sodišča v Celju g. Rudolf Ročnik je prestavljen na Vransko za starejšino okrajnega sodišča.

c. Premestitev kriminalnega oddelka. Kriminalni oddelke policije je prestavljen v novi levi dvorišni trakt v prvem nadstropju.

c. Gasilski župa celjskega okraja ima v nedeljo, 26. I. m., ob 8.30 občni zbor v mali dvorani Celjskega doma.

c. Namesni venca na grob umrlega trgovca Hladina Valentina sta darovala za reveže celjske občine po din 100.— ravn. mešč. šole v Senovem Albin Zavri in Ant. Skoberne, krojač v Trbovljah.

c. Umrli so: v bolnišnici 69-letni mali posestnik Iršič Ivan iz Vitanja in 20-letna poljska delavka Martina Gradšnik iz Lokke pri Zidanem mostu. Na Cesti na grad je umrl za jetiko 48 let stari trgovec Anton Agrež. Pogreb bo jutri ob 15. z doma na mestno pokopališče.

c. Časopisni makulaturni papir je dobit v upravi »Večernika« v Celju, Prešernova 3.

c. Ivanu Cankarju posvečeno učiteljsko zborovanje. Na zborovanju okrajnega društva JUU v Celju danes ob 20. na mestni ljudski šoli bo predaval o Ivanu Cankarju prof. g. dr. Anton Šlodnjak iz Ljubljane, iz Cankarjevih del pa bo recitiral režiser Narodnega gledališča v Ljubljani g. Ciril Debevec. Obravnavale se bodo tudi razne aktualne stanovske zadeve.

c. Legija koroških borcev, krajevna organizacija v Celju, ima svoj redni občni zbor v nedeljo, 19. febr., ob 9. uri dop. v vrtni dvorani hotela Evrope.

c. Velika kolektivna slikarska razstava akademskega slikarja prof. Sirkca se obeta Celju za začetek aprila.

c. V bolnišnico so bili prepeljani z zlomljeno roko ali nogo vinčarjev sin Ant. Mihalič iz Gabernika pri Kostivnici, pos. sin Pavel Jeseničnik iz Vitanja in sin vojnega invalida Avg. Bele iz Ceste pri Rogatcu.

c. Sport v nedeljo. Ob pol dveh prijateljska tekma med SK Olimpom in SK Laškim na igrišču Olimpa v Gaberju, ob treh pri Skalni kleti med SK Jugoslavijo in Atletiki, oba kluba v močnih postavah.

Maribor

Ljubljana in Maribor združena v duhu Ivana Cankarja

PO 20 LETIH STA MARIBOR IN LJUBLJANA V CANKARJEVEM DUHU POSTAVILA TEMELJE ZVESTEGA IN TRAJNEGA SODELOVANJA, KI BO MOČNO OKREPIL NAŠO SEVERNO MEJO.

Ljubljanski dramski ansambel je z gostovanjem s Cankarjevimi »Hlapci« včeraj vrnil mariborskemu gledališču obisk, ki je bil v Ljubljani tako toplo in pristrano sprejet. Z istim navdušenjem so včeraj popoldne sprejeli mariborski gledališki tovariši in umetniki ter številno občinstvo ljubljanske dramske družine, ki je popoldne prispela v Maribor pod vodstvom dramaturga g. Jožeta Vidmarja.

Visoko vrednost teh dveh obiskov ni mogoče prikriti, kakor ni mogoče zatajiti skritih plamenov, ki se naposed sprostijo in planejo na dan kot dokument nečesa skritega, trpkoga in vendar tako nujnega in davno zaželenega. In tega Mariborčan ni tudi niso ob tem obisku zatajili, ampak so ob popolnoma razprodanem gledališču dali duška svojim željam in do-prinesli tudi ob tej priliki dokaz, da hočejo storiti vse, da se Ljubljana in Maribor kot dva slovenska svetilnika povežeta in neugasljivo ožarijata slovensko zemljo tudi na njenem najskrajnejšem obodu, kjer stoji večno budni stražarji slovenskega jezika in slovenskega duha. Sprostita so se srca, padle so barikade in duh slovenskega velikana Ivana Cankarja je v hipu postavil čez prepade most, ki ne sme nikdar več pasti, ker so njegovi temelji pretrdni in postavljeni v spoznanju, da stražarji severne meje ne smejo več stati osamljeni, ampak morajo črpati sokove za svojo težko borbo iz povežane in združene slovenske zemlje in enotnega slovenskega duha.

S Cankarjevimi »Hlapci« je sinočnja predstava doživela višek navdušenja v mariborskem gledališču, ki je tako zaželeno in tako pristrano sprejelo drage goste iz Ljubljane. Bil je to resnični praznik slovenske kulture, slovenske besede, praznik Ivana Cankarja in praznik — četudi nekoliko kasen — slovenske pameti, ki je strgala s sebe ozkostranost in za trdno sklenila popraviti v novem dvajsetletju, kar je v svoji slepoti zagrešila v prvem dvajsetletju naše narodne svobode. Posebej pa je še pomembno, da nad tem dragocenim spoznanjem kratuje duh Ivana Cankarja kot porok nove slovenske Velike nedelje.

Po prvem dejanju »Hlapce« so bili med predstavniki mariborskega in ljubljanskega gledališča na odprtem odru izmenjani pristrani pozdravi, ki so s svojo vsebino postavili temelje trajnemu sodelovanju med Ljubljano in Mariborom. Go-

ste je iskreno pozdravil upravnik mariborskega gledališča g. dr. Radovan Brenčič, poudarjajoč nujno potrebo po medsebojnem sodelovanju, ki bo zlasti okrepilo Maribor. Tovariški pozdrav je ljubljanskim igralcem naslovil za mariborsko sekcijo Združenja gledaliških igralcev g. Pavle Rasberger. Nato se je za lep sprejem in pomemben dogodek medsebojnega gostovanja zahvalil v svojem in imenu upravnika g. Otona Župančiča dramaturg g. Jože Vidmar, ki je najprej prečital pismo Otona Župančiča, ki je izzvenelo v poslanico o duhovnem sodelovanju, na katero opozarja Slovence njih največji živeči sin. Prav istemu cilju so veljale tudi besede dramaturga g. Vidmarja. Za mariborski Umetniški klub je nato govoril pisatelj dr. Makso Snuderl, čigar govor bomo v celoti objavili. Za tovariški sprejem se je mariborski gledališki igralcem in Mariborčanom pristočno zahvalil predsednik ljubljanske sekcije ZGI g. Lujko Drenovec; režiser g. Vladimir Škrbinšek pa je nato prečital spomenico o važnosti gledališke umetnosti za severno mejo ter o njeni potrebi, da dobi mariborsko gledališče čimprej svoje reprezentativno gledališko poslanje, ki bo dostojen okvir slovenske besede in kulture, ki kot najmočnejše orožje brani in varuje slovensko zemljo in slovenski narod. Spomenica je bila sprejeta z nedeljenim priznanjem in trdnim upanjem, da bo mariborsko gledališče praznovalo 25-letnico Ivana Cankarja pod novo streho.

Ljubljanska družina je dobila ob svojem sinočnjem obisku več lorovirjev vencev, v posameznih dejanjih »Hlapce« pa je bila deležna zmagovitega in srčnega aplavza ter šopkov in cvetja, ki je naravnost deževalo na odprt oder. Velikega in zmagovitega priznanja pa je bil deležen tudi spomin na Ivana Cankarja, ki je s svojimi »Hlapci« postavil pred slovenski narod ogledalo spoznanja, ki polagoma, toda zanesljivo vodi ves narod na novo pot.

Po trilateralno uspeli predstavi je bil v »Grajski kleti« prijateljski večer, na katerem so govorili upravnik g. dr. Brenčič, dramaturg g. Vidmar in režiser g. Bratko Kreft, ki so izrazili svoje zadovoljstvo in prepričanje, da je v duhu Ivana Cankarja napočila za Ljubljano in Maribor nova doba, ki bo prinesla slovenskemu narodu v medsebojnem sodelovanju bogate sadove. — Z.

naše zveze je društvo posredovalo v raznih važnih vprašanjih, kakor o spremembi deklet na učiteljske, za priznanje obrtne šole v Vesni in dr.

Poročilo aglnege feminističnega odseka pod najboljšim vodstvom nadse delavne gospe Levstikove je po sretno izbranih 25 predavanjih pokazal pravo usmerjanje ženskega naraščaja. Materinski fečaj je s svojimi zanimivimi predavanji in dobriimi predavatelji vse večere napolnil dvorano Ljudske univerze. Tudi letos bo takšen tečaj z novim izbranim programom.

Iz poročila gospe Ašičeve je razvidno, da je odsek za pospeševanje domače obrti pošiljal svoje izdelke na razne, tudi mednarodne razstave in tako prikazal in propagiral lepoto naših narodnih vezin in vršil s tem važno narodno delo. Odsek je delal brez dobička, da je tako z delom dal čim večji zaslužek revnim ženam. Škribel je za propagando naših narodnih noš in v to svrhu priredil na Mariborskem tednu razstavo teh noš.

O blaginjskem delu je poročala gospa Dojčinovičeva. Z zahvalo za točno delo predlagajo preglednice računov razrešnic.

Izvoljen je bil sledeči odbor: gospe Ašič, Brišnik, Brus, Čepič, Dojčinovič, Hutter, Juvančič, Levstik, Lipold, Mešiček, Pahor, Plemelj, Poljanec, Povh, Rapoček, Rapotec, Rozman, Senkovič, Stupca, Šerak, Tomašini, Živko. Predsednica je gospa Lipoldova. V odboru so tako zastopnice vseh poklicev, pa tudi zadržane in članice Zveze gospodinj.

Dosedanjo podpredsednico gospo Anko Malcenovo, ki je od ustanovitve do danes z vso vnemo in sretnostjo sodelovala pri vsem družbenem delu, je odbor imenoval v zahvalo za njen trud za častno predsednico.

*** Senzacija predpusta! V vseh prostorih Sokolskega doma, na pustno soboto, dne 18. februarja BOHEMSKA NOČ. Tudi Vi ste vabljeni!**

Za tezenske delavce so se zavzeli

Nedavno smo poročali, da sta tovarni Splošna stavbena družba in Kovina na Tezmem odpuštili večje število delavcev, ki so ostali brez sredstev. Po pripovedovanju poučenih ljudi je med odpuščenimi delavci tudi več zelo revnih družinskih očetov, ki bodo prepuščeni zli usodi, če ne bo pomoč pravočasna. To so uvideli tudi merodajni tezenski krogi, ki so se zbrali nedavno na nekem sestanku na Tezmem. Razmislivali so o nevdržnem položaju teh siromakov, ki so na zimo ostali brez dela. Iskali so pot, po kateri bi rešili te delavce. Ob zaključku sestanka so sprejeli resolucijo, ki slika vse trpljenje odpuščenih delavcev. To spomenico bodo poslali prizadetim tovarnarjem, ki bodo z uvidenostjo gotovo skušali ublažiti bedo in brezposelnost.

m. Posestna sprememba. Te dni je Mestna hranilnica v Mariboru prodala vilo s parcelo v Aškerčevi ulici 9 trgovcu Alojzu Verku iz Podvelke. Kupnina je znašala 395.000 din.

m. Iz železniške službe. Po službeni potrebi je premeščen iz Velenja višji žel. kontrolor Rudolf Jeretina na postajo Maribor-Studenci.

KUHINJE vseh velikost! Najceneje Oglejte si izložbo pri „Obnova“ F. Navak, Jurčičeva št. 6

m. Razstava osnutka za spomenik kralju Aleksandru Zedinitelju in regulacijo Trga svobode bo otvorjena v sredo, 15. febr., ob 11. uri v mariborskem gradu. Vhod s stopnišča v Grajski ulici.

m. Okrajni odbor Rdečega križa ima jutri ob pol 10. uri v lovski sobi hotela »Orel« občni zbor. Člani vabljani, da se občnega zbora številno udeležijo.

*** Senzacija predpusta! V vseh prostorih Sokolskega doma, na pustno soboto, dne 18. februarja BOHEMSKA NOČ. Tudi Vi ste vabljeni!**

m. Pojasnilo. Friderik Mavrič, o katerem smo včeraj v sodni rubriki poročali, da je bil obsojen na 3 mesece strogega zapora in na 300 din denarne kazni, nas naproša, da pojasnimo, da ni bil obsojen zaradi tatvine koles, pač pa zato, ker ni

imel avtomobila prijavljen in opremljenega z novo evidenčno številko.

m. Poročila sta se Ivan Zinerl iz Pošehove in Marija Vudler iz Kofočav.

1. Pustni rajanje. Samo za 5 dni vstopnine se boš lahko zabaval izvrstna kapljica in dobra postrežba, poskočna godba v soboto, 18. t. m., v kasarni kraja Petra I. pri Sokolu Maribor I.

Brez težav

daljše Darmol. K temu prijetnost pri uporabi nobenega kuhanja čajev, niti poziranja kroglic in ne grnčarjenja. Darmol je okusen kakor čokolada. Ne postavlja za neprijetni kuženji preparati, temveč uređuje svojo probavo z dobrim odvajalnim sredstvom.

DARMO! 30 LET

Naš zdravilo št. 1 za vse težave

*** Za »Putnik-ov« izlet v Graz** z luksuznim avtomokrom v sredo, 15. febr., je na razpolago še par sedežev. Prijave se sprejemajo najkasneje do ponedeljka do 10. ure pri »Putnik-u«, Maribor.

*** Sokolsko gledališče v Studenci** povabi dame in jutri veseloigro s petjem »Radikalno kuro«.

*** V soboto in nedeljo 3 senzacionalna gostovanja v Veliki kavarni.**

*** Gostilna Balkan**, prvovrstna špičniska vina in dobra kuhinja. Anderle.

*** »Grič«**, Koline, Klobase. Prvorstna vina.

*** Zobozdravnik dr. med. univ. Dornjač** Otmar zopet ordinira.

*** V Mežici** gostuje v nedeljo šahovski klub UJNBZ ter bo igral match s tamšnjim klubom v nadaljevanju za prvenstvo Slovenije. Imenovani igralci se pozivajo, da se javijo kapetanu v nedeljo zjutraj ob 5.40 uri na kolodvoru Maribor-Studenci.

*** Sokolsko društvo Maribor-matica** priredi v korist fonda za gradnjo Sokolskega doma v Mariboru v soboto, dne 18. febr. veliko maskarado »Bohemska noč«. Sokoli in prijatelji Sokola v soboto vsi na maskarado.

*** Magdalenci!** Na pustno soboto, 18. t. m., gremo vsi k Sokolu I.

*** Zveza upokojenih častnikov**, njih vдов in sirot v Mariboru. Letni občni zbor bo dne 26. februarja ob 10. v Reharjevi sobi Nabavljane zadruge državnih uslužbencev na Rotovškem trgu.

*** Podoficirji Mariborske garnizije** pridrejo v soboto, dne 18. februarja 1939, v vseh prostorih Narodnega doma plesni venci. Začetek ob 20. uri. Igra vojaška godba.

*** SK Slavija Pobrežje** priredi v soboto, dne 18. februarja, zvečer tradicionalno redueto v Gambriнови dvorani.

*** Občni zbor »Pogrebnege društva v Krčevini«** bo vršil v nedeljo, dne 12. februarja, ob 9. uri v restavraciji g. Klička pri Treh ribnikih. Za člane obvezno, prijatelji društva vjudno vabljani. — Načelstvo.

Kino

*** Grajski kino.** Danes senzacijski cirkuški film »Večna karavana«, Hans Albers — Camilla Horn.

*** Kino Espanade.** Prekrasni planinski film »Spomladanski viharji« po L. Ganghoferju s Hansi Knoček in Viktor Staalom. Ogromen uspeh! Rezervirajte prostora!

*** Kino Union.** Do ponedeljka »Satani«, vefeilm iz pomorskega življenja. Dolore del Rio v glavni vlogi. Senzacija. — Kot dodatek barvani Silly-Micky!

*** Zvočni kino Pobrežje** predvaja v soboto in nedeljo »Plavi diamant«, film izvanredne napetosti.

Mariborsko gledališče

Sobota, ob 20. »Avtomelody«, Red B. Nedelja ob 15.: »Matura. Ob 20. »Vse za šalo«.

Ponedeljek: Zaprt.

Torek, ob 20.: »Na ledeni plošči«. Red C.

Nedelja v mariborskem gledališču. Da se omogoči obisk letos najbolj priljubljene dramske igre vsem, ki nimajo prilike za večerne predstave, se ponovi drugi kot populodanska predstava posebno za mladino in starše zelo zabavna in poučna Fodorjeva »Matura«. — Zvečer pride že 11. na oder splošno priljubljena Gorinšek-Jirankova opereta »Vse za šalo«.

NADALJEVANJE MARIBORSKIH VEŠTI NA 14. STRANI!

VELIKA MAŠKARADA BOHEMSKA NOČ

PUSTNA SOBOTA, 18. II. 1939
V vseh prostorih Sokolskega doma — Vstopnina dinarjev 20.—

Zborovanje ženskega društva

V četrtki je bil v dvorani Ljudske univerze ob lepi udeležbi občni zbor Ženskega društva v Mariboru. Tajnica je prečitala pismo podpredsednice Majcunove, ki vsled nenadnega obolenja pooblašča tajnico gospo Lipoldovo, da vodi občni zbor.

V toplih besedah se spomni tajnica umrle predsednice in ustanoviteljice Ženskega društva gospe Maistrove. V kratkem očrta njeno veliko, temeljito in vsestransko delo v društvu od začetka do prerane smrti. Poklonil so se tudi spominu častnih predsednic Zveze Zlate Kovačević-Lopašević in ge. Franje Tavčarjeve ter gospe Kravosove.

Več prireditvev v gledališču in Unionski dvorani s pomočjo šol je omogočilo društvu, da je razdelilo razne podpore in poslalo več otrok v Dom kraljice Marije na Pohorju. Dohodek tombole se je uporabil za investicije omenjenega doma. V

trajen spomin za pokojno predsednico se je ustanovil »Fond Marije Maister«, ki je namenjen v dobrobit revežem ob meji. Socialnim namenom je tudi služil denar, ki se vsako leto zbira pri štetju na pokopališčih.

Za božičnico obmejnimi šolam so nabavili precejšnje množ. volne, ki so jo deklice naših šol in tudi članice spletile v topla oblačila. S tem so vzgojno vplivali na mladino in pomagali trpečim. Društvo upravlja Lasbacherjevo premoženje, ki se bo po rešitvi vseh formalnosti uporabljalo v prid učiteljski deci.

V okviru jubilejne razstave na Mariborskem tednu je bil razstavljen statistični material, iz katerega je bil razviden ves razvoj društvenega dela. Dve vetrini sta s tehnično dovršenimi izdelanimi narodnimi vezinami pokazali uspehe obrtnege dela Ženskega društva.

Po banovinski sekciji v Ljubljani, ki je imela predzadnji občni zbor v Mariboru, je društvo tesno povezano z Žensko zvezo v Beogradu in po njem vladajučo v mednarodni ženski zvezi. Potom

*** Senzacija predpusta! V vseh prostorih Sokolskega doma, na pustno soboto, dne 18. februarja BOHEMSKA NOČ. Tudi Vi ste vabljeni!**

Zanimanje za javna dela vedno večje

Dr. Ravnik Rudolf

Letni proračuni okrajnih cestnih odborov v Mariboru in Ptujju za poslovno dobo 1938-39 so prav zanimivi po javi v narodnogospodarskem življenju severnega dela Slovenije. Postavke za nove gradnje in nove betonske mostove, kakor je projektirani betonski most preko Dravinje pri Ptujju in prelinirani izdatki za vzdrževanje banovinskih cest, za kanalizacije, vavljanje cest in vse za gradnjo drugih prometnih naprav predvidene vsote so resni znaki pozitivnega, ustvarjajočega dela in z njim združenega, uspešnega preganjanja naše razmeroma še prav velike nezaposlenosti, ki ji moramo kot najnevarnejši socialni epidemiji posvečati kar največjo pažnjo in se poslužiti vseh v poštev prihajajočih sredstev, da jo enkrat za vselej zadušimo in ji napravimo konec.

Prav posebno razveseljuje pa je tudi dejstvo, da so vse priprave za gradnjo drugega državnega mosta v Mariboru končane, da je rešeno zlasti finančno vprašanje stroškovnega kritja, obenem pa posrečena tudi izbira najkrajše zveze med Meljem in Pobrežjem. Novi most bo namreč tehnički podaljšek Kejnarjeve ulice v Melju preko Drave in kot nadaljevanje tega tehničnega podaljška se bo v Pobrežju gradila nova, najmodernejša cesta, ki se bo na Teznu združila s Ptujsko cesto, tako da bo predvsem razbrezljiva Tržaška cesta in sedanji državni most v Mariboru.

Velika olajšava pa bo novi državnim dravnim mostovi tudi za one posestnike v Pobrežju, posebno pa v Zrkovcih, ki imajo vinogradna posestva v St. Petru pri Mariboru in ki so morali do sedaj opravljati vse gospodarske vožnje v korist teh vinogradov preko sedanjega državnega mosta skozi celo mesto do St. Petra pri Mariboru in nazaj tako, da je bilo redno obdelovanje teh zemljišč zelo oteženo in združeno z velikim trpljenjem za ljudi in v preprosto živino in s precejšnjimi žrtvami, s prav pičlim dobičkom, včasih pa celo z znatno izgubo.

Da so vse v letnih proračunih okrajnih cestnih odborov v Mariboru in Ptujju predvidene naprave, zlasti pa gradnja drugega državnega dravnega mosta v Mariboru za temeljito zboljšanje gospodarskih razmer in za zmanjšanje nezaposlenosti brezpogojno potrebne in koristne, je izven vsake diskusije. Gre le še za to, da se vsa ta velepomembna javna dela čimprej z vsa solidnostjo izvršijo in da jim sledijo še druga, na obširnejši podlagi zasnovana javna dela na vseh podlagi našega narodnega gospodarstva. Saj velja tudi glede realizacije proračunskih projektov staro, dobro preizkušeno načelo, da dvakrat da, kdor hitro da.

Lepi so načrti in krasne številke na potrpežljivem — papirju. Razblinijo se pa v prazen nič, ako se v teh proračunskih raznih ustanov zbrani načrti do konca doličnega poslovnega leta ne spreminijo v dejanje. Neizmerne količine najboljših človeške energije in pogonske sile so nakopičene v takih načrtih, ki dozorejo za uresničenje šele po dolgih razmišljanjih, razmotrivanjih, debatah in sklepah, ter po napornem fizičnem in duševnem delu in trudu posameznikov in ustanov.

Toda pogostokrat se zgodi, da najboljši, z velikimi žrtvami izdelani načrti leta in leta počivajo v zaprašenih arhivih, ali pa celo splavajo — po vodi. Pogostokrat nastopi pri projektiranih gradnjah raznih prometnih naprav zaradi večmesečnega ali celo večletnega počivanja popolno mrtvilo. Predaleč bi šlo, če bi na tem mestu razpravljali o nesimpatičnih razlogih, ki jih se bolj nesimpatičnih gospodarskih pojavov. Vsekakor pa hočem opozoriti na to, da se glede realizacije gospodarskih načrtov lahko mnogo naučimo pri naših sosedih. Komaj se je porodila zdrava ideja, je namah tudi realizirana. Vsaka važna misel, najsi

bo sprožena od katere koli strani, je dobrodošla in za njeno solidno realizacijo so vedno na razpolago tudi potrebna materialna sredstva. Gospodarska šibkost našega številčno najmočnejšega sosedja je danes pred celim svetom oficijelno priznana, a navzlic temu je naravnost mrzlično nagla in vsega občudovanja vredna gradbeno aktivnost naše sosedne države. Sicer so vse te prikazni pri naših sosedih povsem naravne in razumljive posledice njihove priključitvene politike; kajti s priključitvijo ogromnega, v gospodarskem oziru negativnega ozemlja, je sicer zrastle vojaška potenca

države, a temu primerno je padla tudi njena prehranjevalna podlaga.

Vprašanje prehrane pa pri nas ob trezni, premissli in pravilni gospodarski politiki ne igra nobene vloge, ker smo z vsa za zdrav razvoj človeškega organizma potrebno prehrano prirodno in zadostni meri preskrbljeni. Vpravo to splošno dejstvo bi nam pa moralo dati še večjo pobudo za pozitivno, ustvarjajoče delo v vseh panogah našega narodnogospodarskega, socialnega in kulturnega udejstvovanja.

To konstruktivno delo pa mora biti izvršeno z ljubeznijo do stvari same, s potrebno skrbnostjo in marljivostjo, ter na solidni in trpežni podlagi. Posebno pažnjo pa je posvetiti tlakovani ulic v naših mestih, da se ne bomo že v par letih po končanji zavednih delih zadušili v celih oblakih smrdljivega, z nosilci vseh mogočih bacilov okuženega prahu, ali pa pogreznili v pouličnem blatu.

Nemirna zgodovina španskega naroda

Radivoj Rehar

II. SVETOVNA VELESILA.

Poroka kastilske kraljice Izabele z aragonskim kraljem Ferdinandom I. l. 1474. je ustvarila podlago za ogromen razvoj sedaj v skupno kraljevino Španijo združene Kastilije in Aragonije. Prva posledica te združitve je bil, kakor že omenjeno, izgon mohamedanskih Mavrov iz Španije, izguba Kolumbovo odkritje Amerike, in tretja zavzetje položaja največje sile v Evropi. Kraljica Izabela je visoko nadkrijevala svojega moža, in vsi tedaj postavljeni temelji za bodoči španski razvoj so bili dejansko njeno delo. Ona je bila tudi tista, ki je deloma proti volji Ferdinanda I. omogočila Genovežanu Kristofu Kolumbu pot v Ameriko.

Kolumb je bil napol mornar in znanstvenik, napol pa pustolovec, Bogastvo, ki se je stekalo na Portugalsko iz njenih na novo najdenih postojank in kolonij v Aziji, predvsem v Indiji in na otokih Južnega morja, je podžogal Kolumba, da je pričel iskati zahodne poti v Indijo. Po tedaj novih trditvah, da je zemlja okrogla, je pravilno sodil, da bi se moglo odjadrti v vzhodno Azijo tudi čez Atlantski ocean, ne samo okoli Afrike in čez Indijski ocean. Menil je celo, da je zahodna pot krajša, kakor znana portugalska vzhodna. Poskušal je povsod svojo srečo, a brez uspeha. Šele kraljica Izabela ga je uslišala ter mu dala za uresničenje njegovih smelih načrtov potrebne ladje in ostala sredstva. Tako je naposled Kolumb l. 1492. odjadral s tremi ladjami in 120 mornarji proti svojemu nejasnemu cilju. Dne 3. avgusta je dosegel Kanarske otoke, dne 6. septembra je odplul od tam na široki ocean, dne 12. oktobra je dosegel enega izmed Bahamskih otokov, nekaj dni nato pa Kubo in Haiti ter imenoval novo zemljo »Mala Španija«. Ker je bil prepričan, da je prišel v vzhodno Indijo, je za zmota povzročila tudi krstitev tamkajšnjega ljudstva za Indijance.

Kolumb se je s tega prvega potovanja v dotlej neznanu Ameriko vrnil 15. marca l. 1493. v Barcelono ter povzročil z aneksijskih novih dežel po Španiji spor s Portugalsko, katerega pa je papež mirno razsodil tako, da je odredil, naj bodo vse nove dežele na vzhodu od sredine Atlantskega oceana portugalske, na zahodu pa španske. Ta razsodba papeža Julija II. je pa bila zaradi nepoznavanja pravega zemljepisja tedanje dobe še dolgo pozneje nezanesljiva in vzrok mnogih srditih sporov med obema prenejskima državama, vendar brez prelivanja krvi. Dne 25. septembra istega leta je odplul Kolumb drugič v Ameriko, tokrat s 17 ladjami. Odkril je Male Antile, a doživel več razočaranj z v »Mali Španiji« od prvega potovanja puščenimi posadkami ter več raznih negod. Na tretjem potovanju l. 1498. je odkril še otok Trinidad in obalo Južne Amerike do ustja reke Orinoko, na četrtem l. 1502. pa obalo Hondurasa, t. j. Srednje Amerike. Medtem je njegova pokroviteljica Izabela umrla, Ferdinand pa za Kolumba in njegovo delo ni imel pravega razumevanja. Veliki odkritelj je umrl 21. maja l. 1506. precej tiho in zapuščen. Toda s tem je ustvaril podlago za silen

razvoj Španije in njenega kolonialnega imperija. Žejno zlata in nagle obogatitve je tedaj vse drvelo čez ocean v prostranstva nove celine, ki so jih pogumni pustolovci in polhepečni odkritelji in osvajači s tako surovo silo in trebljenjem domačega prebivalstva, da si indijanska ljudstva od tedaj nikoli več niso opomogla. Ker so Španci iskali v novih deželah samo zlata in dišav, se pravega pomena svojih odkritih še dolgo niso zavedali, ampak vztrajno silili le dalje, da bi dospeli v Indijo in na Moluke. Jadrali so ob obalah Amerike in iskali poti proti zahodu, a jih niso našli. Toda pri tem so odkrivali celino in dosegli tihomorske obale, izpotali indijanska mesta in svetišča, morili ljudi zaradi pohlepa in poganstva ter puščali za seboj samo razdejnanje.

Zahodno pot v Indijo je našel šele Portugalac Magalhaens, ki je stopil iz domače ujalženosti v špansko službo. L. 1520. se je odpravil na slepo kot prvi človek na pot okoli sveta. Našel je pot med najjužnejšim koncem Južne Amerike in Ognjeno zemljo, imenovano po njem Magalhaensov preliv, zaplul na Tih ocean, dospel do Marljanskega otočja ter nazadnje do Filipinov, kjer je bil ubit. Le ena sama njegova ladja je od tam nadaljevala pot do vzhodne obale Afrike in se vrnila 6. septembra l. 1522. v Španijo. To je bil tedaj za vse kulturni svet vsaj tako velik dosežek, kakor odkritje Amerike. Španci so s tem potrdili, da je svet res okrogel.

Polagoma so pa Španci odkrivali tudi pomen novih dežel, in pričelo se je prvo izseljevanje preko morja. V začetku seveda nagle obogatitve in nagle ravnice. L. 1574. je bilo v Ameriki naseljenih že več ko 150.000 Špancev. Španija si je osvojila vse sredineameriško otočje, južne obalne dele Severne Amerike, vso Srednjo Ameriko in vso Južno Ameriko razen Brazilije, v katero so se zasedrali Portugalci. Razen tega si je prisvojila tudi Filippine in razne druge pokrajine onstran velikih morij. V 16. stoletju je kralj Filip II. združil za nekaj časa s Španijo celo še Portugalsko in upravičeno dejal, da v njegovem kraljestvu sonce nikoli ne zaide. Pa tudi brez Portugalske je bila Španija največja velesila na svetu.

Dne 5. novembra l. 1495. sta kralj Ferdinand I. in kraljica Izabela poročila svojo edino hčer, infantino Juano, z edinim sinom cesarja Maksimilijana Habsburškega, kralja avstrijskega in cesarja svete rimske države nemške narodnosti ter postavila s tem Španijo tudi na čelo vse Evrope. Po združitvi Kastilije in Aragonije je pripadla novi Španiji itak že prej aragonska posest v Italiji, po odkritju Amerike je razširila svojo oblast na ves ta kontinent, po tej poroki je pa pripadla španski kroni še oblast v Burgundiji, Avstriji in Nemčiji. Sinova Karel in Ferdinand, ki sta se rodila iz špansko-habsburškega zakona, sta potem zavladala nad vsem tem neizmernim prostranstvom. Karel je postal kralj španski in holandski ter cesar nemški, Ferdinand pa kralj avstrijski. V tem času je Španija modernizirala tudi svojo vojsko na kopnem, da je postala najsilnejša, obenem je pa zgradila

mogočno trgovsko in bojno brodoge, ki je zasenčila vse drugo tedanje dobe, razen morda turškega. V vojsko so bili pritegnjeni plemiči in neplemčiči, prvi kot konjeniki in častniki, drugi kot pešči in vojaki.

Bogastvo, ki se je zlivalo od vsepovsod v Španijo, pa ni prinašalo blagoslova. Kakor v srednjem veku, se je tudi sedaj dvignilo posvetno in cerkveno plemstvo ter postalo nesreča španskega naroda. Razlika med bogato plemiško in cerkveno gospodo ter delovnim ljudstvom je postala še večja kakor v prejšnjih časih. Cerkev je pozabila na svoje duhovno poslanstvo in se oklenila dobrot pozemelskega življenja. Duhovščina se je silno množila doma in v kolonijah, združevala pod svojo oblast vedno več zemlje s podložniki in dobivala s »sveto inkvizicijo« tudi silno politično moč. Tako je postala Španija fanatična bojevniča za katoličanstvo in papeštvo. V tem španskem fanatizmu je krvavela vsa Evropa šestnajstega stoletja.

Karel V., cesar večine sveta, se je dvignil z vso svojo ogromno silo proti reformaciji, ki jo je tedaj pričel oznanjati Nemeec Martin Luter. Od njega in iz Španije je izšla protireformacija, ki je tudi pri nas požgala prve slovenske tiskane knjige, pregnala celo vrsto slovenskih protestantov s Primožem Trubarjem na čelu v tujino in nazadnje reformacijo popolnoma zatrla. Protireformacija, ki se je morala celo v sami tako katoliški in pod inkvizicijo pritisnjeni Španiji boriti proti Lutrovim naukom, je špansko plemiško in cerkveno gospodo sfanatizirala še bolj. Pojavila se je med njo silna oblastnost s preziranjem vseh tujih narodov in bojevističnost kot poklic ali sport. Najbolj so za Indijanci trpeli od tega pod španskim jarmom Italijani, s katerimi so Španci postopali kakor z manjvrednim ljudstvom, čeprav je bilo prežeto z idejami renesance in novih, liberalnejših nazorov. V Španiji je ostalo vse to brez upliva; Španija Karla V., in tudi njegovih naslednikov, je ostala globoko v mraku srednjega veka.

Vendar je imela španska gorečnost, čeprav čisto z velikim oddaljevanjem od Kristusovih naukov in zlorabljanjem vere v politične namene in posvetno blagostanje, kateremu se je velikokrat pridružil razvrat, ogromen pomen tudi za katoličanstvo samo. Nepobitna zgodovinska resnica je, da je samo Španija Karla V. rešila katoličanstvo pred popolnim porazom po reformaciji in s tem tudi papeštvo samo, kajti fanatično katoliški Španci se niso ustrašili niti vredi v Rim in napravili red v papeškem neredu, ki je dajal sam reformaciji v roke glavno in najuspešnejše moralno orožje. Razen tega je dala Španija katoličanstvu jezuiti, ki jih je ustanovil Bask Ignacij Lojolski, danes svetnik in eden največjih genijev katoličanstva. Brez jezuitov sama vojska ne bi bila mogla zaustaviti reformacije, ker bi bilo katoličanstvo notranje oslabiljeno samo podleglo.

Karel V. je nastopil z vso svojo silo proti Martinu Lutru, in samo naključje je, da Lutra ni dosegla sveta inkvizicija ter ga sežgala na gredci, kakor je na tisoče in tisoče drugih. Pod pritiskom Karla V. je bil sklican tudi cerkveni koncil v Triestu, ki se sicer ni končal s popolno zmago, vendar pa s pomembnimi uspehi vsaj za preostalo katolištvo. Toda iz protireformacije se je razvil neko drugo zlo, ki bo ostalo v vsej zgodovini grozno znamenje tedanjih časov: tridesetletna vojna v Evropi! Ta vojna se je bila za vero, in nasprotni sta si stala reformacija in protireformacija, katoličanstvo in protestantizem. Tridesetletno divjanje najnižjih človeških nagonov je spremenilo trpečo Evropo v pogorišče kulture, blagostanja in vsega, kar je prej pričelo toliko obeta-

„Te-le novomodne iznajdbe so pa res neugodni!“

joče rasti iz prvih pričetkov renesance in idej novega veka. Toda Karel V. svojega namena vendarle ni dosegel, in vojna se je končala enako porazno in enako zmagovalno za obe stranki: katoličanstvo in papeštvo se je sicer obdržalo, a ostalo je tudi luteranstvo (s kalvinizmom in anglikanstvom). Latinska Evropa je ostala katoliška, prav tako srednja v območju Habsburžanov, germanski narodi so pa ostali večinoma zvesti reformaciji do danes.

Karel V. sam ni dočkal tega razvoja do konca, in z njegovo smrtjo je bilo tudi konec oblasti špansko-habsburške dinastije nad Nemčijo. Njegov sin Filip II., ki je vladal od leta 1553. do 1598., ni bil več izvoljen za cesarja. V Španiji sami je pričel omejevat oblast plemstva, a uničil je s sveto inkvizicijo tudi še zadnje avtonomije Aragonije ter s tem Kataloncev, ki so bili sedaj nasilno podrejeni Špancem v vseh ozirih, tudi jezikovnih. Osebnost je bil energičen, toda vase zaprt in počasen. V njegovi dobi so se podjarmilni narodi uničevali še bolj brezobzirno. Španci niso poznali asimilacije, a tudi ne prijateljstva, samo iztrebljanje in izžemanje. V vseh so videli sovražnike, nad katere so šli z vojsko in sveto inkvizicijo.

Da bi se oškodoval za izgubo cesarske oblasti in zatrl reformistično anglikansko cerkev v Angliji, se je Filip II. poročil z angleško kraljico Marijo Tudorsko, ki mu je bila blazno vdana, dočim je on ni ljubil. Zato mu je tudi dovolila vsa nasilja v Angliji, kjer je pod njegovo pestjo sicer znova zavladal katolicizem, ki pa je bil prav zaradi tega še bolj osovošen in preganjal, tako, ko je Marija umrla in se je Anglija osvobodila Španije. V zvezi s to angleško politiko je vodil Filip II. tudi krivave boje s Francozi in sezidal v počastitev zmage nad njimi znameniti samostan Escorial, ki pa je postal nazadnje njegov žalosni grob.

Dvajset let po smrti Marije Tudorske, i. 1598., je Filip II. še enkrat posegel po vsej svoji moči, da bi zatrl angleško reformacijo in uklonil Anglijo za katoličanstvo. Bilo je to po tragičnem umoru škotske kraljice Marije Stuart na šafotu. Zbral je 130 bojnih ladij z 2000 prostovoljci, 20.000 vojakov in 10.000 mornarjev, katerim se je pridružilo v Flandriji, ki je bila tedaj s Holandijo in Belgijo v španski oblasti, še 30.000 mož, ter ustanovil takozvano »armados«. In dne 22. julija je krenila ta »nepremagljiva armada« na boj proti Albionovim otokom. Angleži so na nagloma oborožili za boj tudi svoje male trgovske ladje in zbrali tako brodogojce 197 enot. Vnela se je neenaka bitka, v kateri je pa bila španska armada 8. avgusta strahotno poražena. V naslednjih dneh so izgubili Španci še del preostalega brodogojstva in utrpeli tako skupno nad polovico bojnih ladij, 20.000 ljudi in 20 milijonov zlatih dukatov bojnih stroškov. S tem porazom je bil zadan Španiji poraz, ki ga ni nikoli več prebolela. Bilo je konec španske veselice na morju in pričela se je pot navzdol. Zlomljen je Filip II. l. 1598. umrl.

Slovenci v luči zagrebškega „znanstvenika“

„Hrv. dnevniku“ v album

»Hrvatski dnevnik« je v nedeljo 5. febr. doprinesel podrguro stran obsega-joči članek nekoga Viktoria Zvičca pod naslovom »Hrvati v Kranjski«. Da prikaže-emo onim, ki članka niso opazili, njegovo tendenco, je potrebno najprej nekaj citatov iz njega.

Avtor, ki sam priznava, da se je šele l. 1938. spoznal z »Valvazorjevimi sprehodi po Kranjski«, ga pri teh spremila je se spotalne ob vsako plemiško ime lastnikov, takratnih kranjskih gradov, ki se končuje na -č. Vsako tako ime mu služi za dokaz svoječasnega hrvatskega značaja »teh izgubljenih hrvatskih krajev v Kranjski«. Hrvatsko plemstvo, ki je bilo po avtorju »personifikacija hrabrosti, srčnosti in poštenja v 17. stol.« in ki »je delilo z narodom dobro in zlo«, je bilo po piscu nosilec hrvatskega v teh krajih, kajti »s hrvatskim plemstvom so v teh krajih izgubile hrvatske tradicije v nošnji in govoru«.

K tem cvetkam lahko dodamo še, da govori pisec o hrvatski Karantaniji. »ki so jo osnovali hrvatski plemeni rodovi«, dalje, da izvajala dejstva, da so se Slovenci pridružili uporu Ljudevita Posavskega v letih 810—822, da se je v istočnoj marki frankočkega carstva osječalo hrvatski, in končno še značilno okolnost, da v celotni članku samo enkrat rabim izraz Slovencev, ko citira slovenskega rojaka Lojzeta Golobčiča, da ga piše seveda z mehkim č.

Ni naš namen pobirati nestvarnost in neznanstvenost tega neresnega pisanja in argumentiranja hrvatskega prenapeteža. Vprašujemo se le upravičeno, kakšen namen zasleduje očitno glasilo hrvatskega narodnega pokreta pod vodstvom dr. Vladka Mačka, ki uživa tudi

v Sloveniji nesporno velike simpatije pri mnogih ima tudi vneto pristaše, z objavljanjem takih tendencioznih, pri tem pa tako slabo z zgodovinskimi dejstvi podtrih in izpeljanih člankov.

Z objavljanjem takih člankov svoji stvari na slovenskih tleh »Hrvatski Dnevnik« gotovo ne koristi, ampak prej občutno škodi, ker svojim pristašam na ta način otežkoča vsako uspešno pridobivanje novih sil med Slovence.

Aspiracije Hrvatov na Slovenske kraje, ki smo jih z nekatere strani že vjele, pri nas v splošnem ne jemljemo s resno, z objavljanjem takih člankov s podobnim argumentiranjem pa prebija stvar že v smešnost in s tem si Hrvti pri nas spet samo škodujejo in dosejajo le obraten uspeh, kakor so ga mogoče hoteli s pretiravanjem vplivov svoje zgodovinske preteklosti na Slovence.

V naravnost eklatantnem nasprotju z vsvo miselnostjo Hrvatske kmečke stranke in njenih obeh ustanoviteljev, pok. Antona in Stjepana Radića, pa so uvodoma citirani slavoslov. hrvatskemu plemstvu, proti kateremu so se že v 16. stol. skupno borili slovenski in hrvatski kmetje pod Matijo Gubcem — gotovo ne zato, ker je »delilo z narodom i dobro i zlo«.

Kakor rečeno, članek prehaja na neklih mestih v smešnost in zato nas tembolj čudi, da smo ga našli v »Hrv. Dnevniku«.

Več pažnje stvar ne zasluži. Te vrstice smo napisali izključno za »Hrv. Dnevnik«, pisec nas prav nič ne zanima — da bo v prihodnje upošteval, da se »Hrv. Dnevnik« tudi v Sloveniji pažljivo čita in bo v bodoče, upamo, bolj previden.

vk.

Nemčija zahteva kolonije

B. G.

Vprašanje bivših nemških kolonij je na dnevnem redu od januarja 1937. ko je Hitler prvič jasno postavil zahteve Nemčije v pogledu njenih nekdanjih prekmorskih posesti. Pred nemškim Reichstagom je Hitler dejal, da zahteva Nemčija vse svoje bivše kolonije od onih, ki so jih ji vzeli. Nemški veleposlanik v Londonu je nato dobil nalogo, da službeno zastavi Angležem vprašanje o vračanju kolonij. Prinesel je s seboj v London celo spisek, statistike in mape, ki naj bi dokazale upravičenost rajha, toda direktivni uspehi niso bili. Rezultat je bil le ta, da je bilo celo svetovno časnštvo alarmirano in da so Nemci mogli videti, na kak odziv bi moge njihove bolj ostre zahteve v tem pogledu naleteti. Toda en-

krat postavljeno, se to vprašanje ni moglo več spraviti z dnevnega reda, in še koncem istega leta, novembra 1937, ob priliki obiska lorda Halifaxa pri Hitlerju, je bilo kolonialno vprašanje važen predmet razgovorov med obema državnikoma. Ta obisk je imel za cilj, kot znano, da se pripravijo ugodna tla in dober uvod za poznejša pogajanja o nemško-angleškem sodelovanju. V pogledu vračanja kolonij Nemčili, tudi tokrat ni bilo nobenih uspehov, izgleda pa, da je Nemčija hotela pritisniti, zahtevajoč od Anglije kolonije, na britanske državnike, da bi ji dali proste roke ali vsaj možnost akcije v določenem delu Evrope. Danes, po famozni misli Runcimana in razdelitvi Češko-Slovaške, izgleda da verjaja

zelo verjema. Angleži in vsi oni, ki so bili za politiko popuščanja Nemčiji, so mislili, da bodo s tem nemške zahteve izbrpale. Toda na njihovo veliko presenečenje je Hitler v svojem velikem govoru pred Reichstagom ob priliki letošnje 6. obletnice režima dne 30. januarja ponovno zahteval kolonije. Rekel je, da se Nemcev ne tiče. Če njihovi oponenti verjamejo v točnost nemških argumentov ali ne; dejal je, da nemška pravica (do kolonij) obstaja brez ozira na to, in da bodo bogastva tega sveta razdeljena »ali po načelih zdravega razuma, ali pa po principih sile«. To pomeni, da je mogoče samo dvoje: ali bodo države, ki so dobile nekdanje nemške kolonije v upravo, te kolonije vrnilo Nemčiji, ali pa si jih bo skušala sama vzeti.

Pri takem stanju stvari bo vsakogar zanimalo, katere posesti je imela Nemčija pred vojno, kdo je postal njihov gospodar, kateri so nemški argumenti in kako gledajo na to vprašanje najbolj prizadeti: Angleži in Francozi.

Nemški razlogi.

Predvsem je važno vprašanje: zakaj postavljajo Nemci zahteve po kolonijah in kako jih utemeljujejo?

Stališče Nemcev je sledeče: Kolonije, ki so bile pred vojno v posesti Nemčije, ji je odvzela versailleska mirovna pogodba. Nemci smatrajo, da je bila Nemčija ta pogodba vsiljena in je zato ne priznavajo. Potemtakem so ji bile kolonije s silo odvzete in njihovi današnji upravičitelji nimajo moralne pravice do njih. Torej je vprašanje kolonij za Nemčijo predvsem vprašanje pravice. Pa tudi časti. Te zato, ker so ji bile prekmorske posesti odvzete z motivacijo, da je ne sposobna za kolonizatorsko delo. To je za Nemčijo žalitev, zato je kolonialno vprašanje obenem vprašanje časti in prestiža.

Drugi razlog je gospodarska stiska, v katero je rajh zašel. Nemčija nima dovolj surovin za svojo ogromno industrijo. Nima jih zato, ker so ji odvzete kolonije. Povratek kolonij bi pomenil konec krize v Nemčiji, dočim so krivi za in krizo prav oni, ki so ji vzeli kolonije. Nemška industrija bo zopet odvela, ko bo imela dovolj surovin, za katere Nemci mislijo, da jih bodo tam našli.

Kot tretji argument navajajo Nemci svojo prenaseljenost. Vprašanje naseljenosti bodo prav tako mogli rešiti šele takrat, ko bodo zmagovalci popravili krivice, ki jih je Versailles storil Nemčiji.

Glavni nemški razlogi so. Današnji nemški režim je že pred leti začel intenzivno propagando za vračanjem kolonij in je v ta namen bila ustanovljena »Nemška kolonialna liga«, ki jo je vodil pok. general Ritter von Epp. Ta liga je v Nemčiji zelo razširjena in njena naloga je, da vcepi prebivalstvu v glavo prepričanje, da je vseh ekonomskih težkoč, s katerimi se tretji rajh bori, krivo dejstvo, da so Nemčiji vzete kolonije. Ta propaganda ima veliko uspeha. Liga

Kultura

Na ledeni plošči

V četrtek je bila v našem mariborskem gledališču letošnja premiera štiridejanske komedije češkega komediografa Vilima Wernerja »Na ledeni plošči« v prevodu Josipa Vidmarja in režiji Jožeta Koviča. Werner se je s svojimi komedijami uveljavil ne samo doma pri Čehih, ampak tudi v širšem svetu, in »Ljudi na ledeni plošči« so posneli za film, katerega smo lani videli celo v Mariboru. Kakor druga dela tega avtorja, tako je tudi to zajeto iz neposredne sedanjosti, katere problematiko obravnava in rešuje na enako sodoben način. Etična stran dela je šibkejša, zato pa je močnejša njegova življenska resničnost in odreske učinkovitost. Značaji so v splošnem dobro karakterizirani, prizori živahni in vmes je nekaj razglabljanj, čeprav ostajajo navadno le na površini in ne segajo globlje v bistvo zastavljenih vprašanj.

Realistično delo je režiser g. Jože Kovič realistično zrežiral, in insceniral. Posebno skrb je posvetil poudarku važnejših zapletov in razpletov, skupinski igri in celotni skladnosti, dasi tudi svojega deleža pri posameznih kreacijah ni zanemaril. Tako je režija v celoti precej solidna, le nekateri momenti so morda

že preveč naturalistični. Premiera je bila, kakor je pokazalo zlasti prvo dejanje, pripravljena na naglo, zato pri igralcih, čeprav so ostali vsi isti kakor pri zadnji vprizoritvi, ni bilo zadostne sigurnosti in trdnosti. Polagoma pa so se v igralci in igra je proti koncu močno zrastle.

Zvrstven lik je ustvaril g. Pavle Kovič iz osrednje osebnosti, profesorja Vlačuka Junka, tega zastopnika »starega sveta«, toda etično najmočnejše osebnosti, čeprav tudi njegova etika nima posebno močne hrbenice. Karakterno močno poudarjene so dalje kreacije skoraj vseh važnejših oseb komedije, a tudi nekaterih strankih. Pri sicer močno podanem inž. Junku g. Njkrsta smo imeli vtis, da vendarle ni čerpal vseh možnosti; zelo posrečeni Jirka g. Verdnička je bil v nekaterih momentih premalo harmoničen; dr. Ripa g. Gorinška je bil precej ustajen in dočelan, dočim je bil g. Grom v vlogi režiserja Pavleke mestoma manj siguren. Zelo realistično je zamislil g. Blaž ostro zarisanege nogometiša Cikana, prav tako g. Košuta dr. Koudeiko.

Vloga profesorjeve žene Ane, ki jo igra ga. Zakrajškova, je v celoti komediji

najbolj pasivna in karakterno najmanj dognana. To je dobro čutila tudi igralka sama in skušala to pomanjkljivost odstraniti z dobro mimiko in gesto. Posrečeno je podala gđ. Starčeva mlado doktorico Pavlo, ki jo more pristihi med svoje dobre kreacije; posamezni momenti rahle šibkosti niso motili celote. Prav tako je izvrstno pogodila gđ. Rašbergerjeva afektirano filmsko divo Hanco, posebno v zadnjem dejanju. Epizodno umogo tete Mali je odigrala z vsem potrebnim pondarkom gđ. Kraljeva, služkinjo Barčo pa ga. Savinova.

To vprizoritve moremo šteti med aktivne postavke letošnje sezone, dočim obisk pri premieri ni bil tak, kakor bi delo in trud zaslužila.

k Knjižna produkcija v CSR. V letu 1937. je izšlo na Češko-Slovaškem 10.994 knjig, od teh 1611 nemških in 783 slovaških, nekaj ukrajinskih in madžarskih, ostale pa so bile češke. Statistika za leto 1938. še ni objavljena.

k Nova izdaja Shakespearea v francoščini. V Parizu so pričela izhajati v novi izdaji zbrana dela velikega angleškega dramatika Shakespearea v redakciji znamenitja Andree Odeia in v prevodih znamenitih francoskih pesnikov.

k Bolgarska Jugoslovanska knjižnica. V Sofiji so pričeli izdajati Jugoslovansko

knjižnico, ki je dobila kot prvi zvezek prevod povesti Iva Andrića. Tudi vsi nadaljnji napovedani prevodi so izključno je iz srbskega in hrvatskega slovstva in ni eden iz slovenskega. Zgodilo se je torej zopet kakor že nešteto krat, da pozna-jo v svetu pod jugoslovanskim imenom samo Srbe in kvečjemu še Hrvate.

k Inženir in pesnik. Pesniki in modrijani so sanjarili večkrat o stvarih, ki so jih inženirji pozneje uresničili. Koliko reči na priliko je napovedal francoski pisatelj Jules Verne! Tudi Olimpijci iz Weimara se je večkrat kaj takega pripetilo. V Pomenkih med Goethejem in Eckermannom se izraža pisec »Fausta«: Še kakih 50 let bi rad vzdržal na svetu, da bi videl Sueki in Panamski prekop ter spojitve Rena z Donavo!... Ta želja je bila izrečena l. 1828. Ko bi bil Goethe živel do 1869., bi bil mogoč pluti iz Sredozemskega v Rdeče morje po Sueškem prekopu, ki ga je zasnoval avstrijski inž. Negrelli, izvršil Francoz Lesseps, za Slovence pa reklamiral humorist eimolog Zunkovič, češ, da je Suez isto kot v z e z a n k

k Smrt ruskega filozofa Šestova. Pred kratkim je umrl v Parizu znani ruski filozof Lev Šestov. Njegova filozofska dela so bila prevedena na vse večje jezike. Bil je tudi izvrstni literarni kritik. Delal je vse do smrti, tako da je njegov zadnji sestanek izšel šele po pogrebu.

Šteje stotisoče članov in je v zadnjih letih začela svojo akcijo tudi v Afriki, v nekdanjih nemških kolonijah. V Tanganjiki je bilo ustanovljeno v tem smislu nemško gibanje I. 1933., in od takrat je prišlo do razdora med angleškimi in nemškimi kolonizatorji, ki so do takrat živeli v slogi. Zelo aktivno je tudi gibanje za vračanje kolonij Nemčiji med nemškimi kolonisti v Zahodni in Južni Afriki, kjer je propaganda izkoristila posledice gospodarske krize in jih pripisala britanski upravi.

Kako so bile razdeljene nekdanje nemške kolonije.

Vse kolonije in mandati, ki jih je Nemčija dobila do leta 1914., je Zveza narodov, potem, ko so jih iz odvzeli zmagovalci z versailleski mirovno pogodbo, podelila posameznim državam kot mandatna ozemlja. Da jih upravljajo pod določnimi pogoji.

Anglija in članice britanskega imperija, Južnoafriška unija, Avstralija in Nova Zelandija so dobile: zahodni del Toga in sicer tri osmine ozemlja in dve petini prebivalstva, ki znaša 1.033.000 duš. To go je bila najmanjša, toda najbogatejša nemška kolonija, iz katere so dobivali kakao, demante, zlato, manganovo rudo, kokosove orehe, bombaž in palmovo olje. Zahodni del Kameruna, osmino ozemlja in devetino prebivalstva, ki šteje 2.653.000 duš. To je bila po površini tretja, toda najbolj pasivna nemška kolonija. Od Vzhodne Afrike devetnajst dvajsetin ozemlja in štiri sedmine prebivalstva, ki ga je okoli 5 milijonov. Dalje so dobile celo Južnozahodno Afriko s površino 835.100 kv. km, ki je pa sicer zelo neobjudena. Njeno prebivalstvo šteje namreč vsega 100.000 ljudi. Končno so članice britanskega carstva dobile otočje Samoa, nekoliko otokov v Južnem morju, med njimi otok Nauru, Bismarkov arhipelag in Admiralske otoke.

Važno je, da je britansko carstvo odneslo levji del pri delitvi nekdanjih nemških kolonij, saj je od površine 3.000.000 kv. km dobilo skoraj dve tretjini, namreč 1.927.000 kv. km, a po prebivalstvu polovico, namreč 6 milijonov od 12, kolikor jih je bilo naseljenih na teh ogromnih ozemljih.

Francija je dobila sedem osmin Kameruna s 665.550 kv km in 2.500.000 prebivalci, vzhodni del Toga s 54.000 kv. km in 619.000 dušami. Belgiji je prišlo pod mandat ozemlje Ruande in Urunde, ki znaša po površini sicer samo 45.000 kv. km, je pa zelo gosto naseljeno, z 2.500.000 prebivalci. Končno je Japonska dobila Karolinske otoke, Maršalski arhipelag, Marijanske otoke in še neke malenkosti, kar znaša skupno 5.000 kv. km s 50.000 prebivalci.

Kot najbogatejše voljajo angleška Vzhodna Afrika in francoski Kamerun. Francozi so v zadnjih 20 letih s svojim kapitalom in izkustvom napravili iz Kameruna prvovredno kolonijo.

Francozi so dobili od sicer ogromnega

kolonialnega carstva vsega le 500.000 kv. km s 3.000.000 prebivalcev. Da bi se ustvarila predstava o ogromnosti teh ozemelj, naj navedemo, da znaša površina Jugoslavije manj kot 250.000 kv. km in da je torej nemško kol. carstvo bilo 12 krat večje od naše države!

Tu suhe številke, nam povedo mnogo, ako se pogledamo vanje, ako vzamemo v roke zemljevid in upoštevamo še geopolitični moment. Pa tudi sicer dovolj jasno kažejo, da je britansko carstvo glavni dedič bivših nemških kolonij (78,5%), da je Francija dobila relativno malo (19,5%) in da je torej naravno, ako se Nemci predvsem obračajo na Angleže, kadar zahtevajo nazaj svoje kolonije. Potemtakem je Hitler svoje zadnje zahteve po kolonijah adresiral zlasti na Angleže, odnosno britansko carstvo. To je moment, ki je izredno važen pri presojanju položaja in za nadaljnji razvoj tega perečega vprašanja.

Potrebno je torej videti, kako reagira angleška vlada, angleški parlament in angleška javnost na te zahteve, kako je stališče dominionov in mandatov in kako sprejemajo vsi ti faktorji nemške argumente. To še predvsem, ker se angleško in francoska stališča o tem vprašanju skoraj popolnoma vjemata.

V Angliji sta se formirali v vprašanju nemških kolonij dve skupini. Prvo vodi nekdanji konzervativni minister kolonij, g. Amery; ta skupina stoji na stališču, da se Nemčiji pod nobenim pogojem ne vrnejo bivše kolonije. Nemčija je izgubila svoje kolonije v vojni in zaradi vojne. Vladna večina je na svojem kongresu I. 1937. sprejela resolucijo, v kateri pravi, da vračanje kolonij Nemčiji ne more biti predmet diskusije za vlado Nj. Vel. Druga skupina je pa za vračanje prekomorskih posesi tretjemu rajhu in navaja zopet razloge miru kot merodajne.

Kar Francozov tiče, je treba reči, da vkljub temu, da smatrajo nemške razloge za izgovore, ne bi odbili pogajanj za pravičnejšo razdelitev surovin v svetu, pa eventualno tudi kolonialnih posesi. Še ko je bila situacija za Francijo neprimerno povoljnija, kot je danes, začelkom leta 1937., in ko je bila na vladi Blumova stranka je Blum 24. jan. istega leta na kongresu stranke v Lyonu dejal: »Kateri narod bi bil pripravljen sodelovati z drugim narodom, bilo, da mu daje možnost naseljevanja in kolonizacije ali pa na kateri koli drug način, ako bi se pri tem moral vsaj malo bati, da se po-moč, ki jo nudi, ne obrne nekega dne proti njemu samemu in da kredit, surovine in kolonije se povečajo vojno moč in vojne sposobnosti, katerih žrtev bo sam ta narod ali pa njegovi prijatelji?«

Protirazlogi.

Oni, ki se upirajo vračanju kolonij Nemčiji, navajajo svoje protirazloge.

Prvo. Nemško sklicevanje na pravico je po njihovem mnenju depasirano. Kdor zahteva pravico, mora pristopiti čistih rok. Ako so bile zmagovalke odzele

ozemlja silam, ki so izgubile vojno, ustreza to načelu sile in ne žali zakona imperialističnih vlad. »Diktatorji, ki ne smatrajo za potrebno, da bi ugovarjali osvajanju Abesinije s strani Italije in Mandžurije s strani Japonske, so diskvalificirani za zahteve po pravici, ker sami ne priznavajo zakona.« je dejal major Atlee, šei opozicije v angleškem dolnjem domu. Atlee, ki vodi predvsem angleške socialiste, je protiven ne samo nemškim zahtevam, ampak je tudi oponent angleške imperialistične politike in ni izgovoril teh besed iz kakih morebitnih egoističnih motivov.

Drugo. Kar tiče surovin, se navaja eklatanten protirazlog na podlagi dejstva, da je Nemčija pred svetovno vojno, torej po dolgih desetletjih kolonizacije, uvozila na leto vsega le 1% surovin in hrane iz svojih kolonij, dočim je 99% morala uvoziti iz Severne in Južne Amerike ter nekih evropskih držav. — Nemčija rabi predvsem petroleje, železo, baker, volno, bombaž, juto, sisal in minerale: žveplo, aluminij in mangan. Tega vsega bivše nemške kolonije nimajo! Te surovine in rude uvaža Nemčija danes, kakor je to delala pred 20 in 30 leti, iz Švedske, USA, južnoameriških držav, Indije in Avstralije. Pomeni, da vračanje kolonij ne bi Nemčiji pomagalo v ekonomski stiski, ampak bi še celo neugodno delovalo na njen proračun. To pa zato, ker je amelioracija in uprava kolonij ze-

lo draga in čisto nerentabilna. Tako so socialisti že leta 1906. v parlamentu dokazali, da so nemške kolonije skozi in skozi pasivne! Zdi se zato, da Nemčija ne zahteva kolonij iz ekonomskih, temveč vojno-strateških razlogov.

Tudi trditve o možnosti naseljevanja, je neopravičena. Američan M. E. Townsend navaja v svoji popolnoma objektivno pisani knjigi »Moč in konec nemškega kolonialnega carstva«, da tik pred vojno v vseh nemških kolonijah ni bilo več kot 20.000 nemških naseljenecv in da so že prej nemški izseljenci v deset in stotisočih romali v severnoameriške in južnoameriške države. Bivše nemške in mnoge druge kolonije niso prikladne za kolonizacijo belcev. Torej je tudi ta razlog izgovor. Sicer pa vprašanja nemške kolonizacije verjetno ne bo mogoče rešiti normalnim putem, ker se Nemci istočasno poslužujejo umetnega fosforja in južnoameriškega železa za evropske razmere samo po sebi že nekaj nenormalnega.

To so razlogi in protirazlogi. Logičnost in nelogičnost. Ker pa ne zmagata vedno razum in logika, je mogoče, da bodo drugi činitelji merodajni pri reševanju vprašanja bivših nemških kolonij.

Sicer pa kolonialno vprašanje ni specifično nemško, ampak splošno, in ga bo mogoče rešiti pravilno šele v pomirjeni Evropi, morda šele v — Pan Evropi!

Križanka št. 20

	1	2	3	4	5	6	7	8
I	L	A	M	P	E	R	A	
II		A	D		H	O		I
III								
IV								
V								
VI								
VII								
VIII								
IX								
X								
XI								

Besede pomenujo:

Vodoravno: I. zabrana; II. v Aziji menih; v Ameriki pa velika ovca; doba; III. ameriška država; veznik; IV. nikalnica; bonton; V. glasbilo; VI. angleški otok; okrajšava namestnika; VII. žensko ime; azijska država; VIII. evropska prestolnica; Zolajev roman; IX. kraj pri Ljubljani; X. francoski filozof (»Kristovo življenje«); žaimke; XI. prebivalec tujeja dela sveta.

Navpično: 1. dobil ga v vsakem modernem stanovanju; egiptski bog; 2. skrajna odločnost; 3. žensko ime; azijska dežela; nikalnica; 4. slovenski pisatelj (»Serenissima«); jugosl. pristaniško mesto; 5. vrsta kamenja; nikalnica; 6. za-

imek; indski bog; 7. žensko ime; žensko ime; 8. žensko ime; strast.

Filatelija

I. V borbi proti raku je Ekvador pretilni svojo znamko za 6 c. iz l. 1930. z rdečim besedilom v treh vrstah.

I. Francija je izdala znamko s sliko nekega civilista, ki so ga Nemci med svetovno vojno ustrelili. Čisti dobiček je namenjen za postavitev spomenika nedolžnim žrtvam v Lilleu.

I. Letos je stotnica fotografije. Francija bo izdala v proslavo le obletnice znamko s sliko Nipeceja.

I. V korist mednarodne zveze za borbo proti raku je Afganistan izdal znamko s sliko zakoncev Curie.

I. Za čez 1 milijon din znamk so prodali na javni dražbi v Parizu te dni. V lepi zbirki so ocenili neko švicarsko znamko iz l. 1850 na 14.000 din. Neka kitajska znamka iz l. 1897 je dosegla ceno 9.350 frankov, španska iz l. 1853 5.600 frs., druga španska iz istega leta 5.300 frs. in francoska iz l. 1840 4.450 frankov.

Nevidno pisavo dobiš, če pišeš z 20% raztopino žveplene kisline in sode. Če list segreješ, se pisava pokaže.

Očala bodo posebno čista, ako stekla najprej dobro obrišeš, nato pa jih namažeš z razredčenim glicerinom ter brišeš tako dolgo, da postanejo popolnoma čista.

TRIJE VOJNI TOVARIŠI

»Hočem ...«

»Dragi moj Pat«

»Sedaj sva pa gospa in gospod Lohkamp«

»Ali vam je že kaj boljše?«

Poroko so slavili v kavarni Alfons. Koster in Lenz sta bila prič. Po poroki je bilo svečano kosilo, nato pa Erich in Patricia odideta na poročno potovanje na morje.

V mirnem obmorskem mestecu uživata novoporočenca medeni mesec. Plavata, čitata pesmi in se spoznavata. Erich, ki je doslej imel malo od življenja, čuti, da živi in da je srečen. Nekega dne pa začne Patricia bruhati kri.

Erich odnese onemogo Patriciajo v hotel. Pokličejo zdravnika, ki pravi, da jo lahko reši samo doktor Jaffe, če pride še pravočasno iz mesta. Erich telefonira svojemu prijatelju Kosterju, naj z avtom pripelje dr. Jaffeja.

Prekmurje

Zbiranje vseh narodnih sil

PREDSTAVNIKI DRUŠTEV V MURSKI
IN NAČRTO NARODNO-

SOBOTI SO SE IZREKLI ZA SKUPNO
OBRAMBNO DELO.

V »Večerniku« smo že ponovno razpravljali o potrebi smotrnega narodno-obrambnega dela v Prekmurju. Povdarjali smo, da je ta potreba na dvojni meji še veliko večja kot kje v slovenskem središču, dasi smatramo, da se mora aktivizirati ves slovenski narod. Tudi v Prekmurju se je na mnogih straneh rodilo spoznanje, da se po starih, vsaksebi držečih poteh ali z medsebojnimi obmetavanjem celo pri najvažnejših narodnih vprašanjih več ne sme nadaljevati. Močno pobudo za novo pot je dalo zborovanje učitelstva iz sev. slovenskih okrajev, ki se je vršilo lani v Soboti. Za takrat so se izjavili prisotni delegati nac. društev za pojačano narodno-obrambno delo in za koordinacijo vsega društvenega dela v Prekmurju. V tem smislu je pisalo glasilo mlade prekm. generacije »Mladi Prekmurec«. CMD je skušala že lansko leto na svojem obnem zboru dati tudi hotenju organizacijsko obliko z ustvaritvijo posebnega meddruštvenega odbora. V tem smislu je izdelal podoben predlog Klub prekm. akademikov. Pri nadaljnjih pripravah so se izjavili za sodelovanje predstavnikov vseh ostalih društev in organizacij vseh smeri. Kljub načelnemu pristanku vseh je delo pozneje spet nekoliko zastalo in bilo moteno z raznimi pojavi dnevnopolitičnih trenj. V ponedeljek, 30. jan. je na pobudo CMD končno prišlo do meddruštvenega sestanka, na katerem so bili zastopniki velike večine soboških društev vseh smeri.

Poglaviti namen sestanka je bila izmenjava misli o perečih problemih narodne obrambe v Prekmurju in eventualna izvolitev posebnega narodno-obrambnega organa, ki bi delo organiziral. Sestanku je predsedoval predsed. CMD g. Šol. upr. Franjo Gabrijelečič, kot najstarejši društveni predsednik. Sestanke je pokazal voljo in razumevanje vseh predstavnikov za skupno reševanje splošnih narodno-obrambnih nalog in so bili po daljši izmenjavi misli odstranjeni vsi pomisleki. Iznesenih je bilo mnogo kratkih predlogov za bodoče delo med-

društvenega odbora, ki jih bo moral izvesti s pomočjo obstoječih društev, organizacij in tudi drugih činiteljev. Glavna pozornost odbora bi naj bila na začetku namenjena Soboti, kot prekm. središču. Na željo je uspeh narodno-obrambna dela močno odvisen od izboljšanja življenjskih prilik preprostega ljudstva, zato bo treba skrbeti v prvi vrsti za to. Pri svojem delu bo moral odbor upoštevati tudi položaj Slovencev ob Rabi, ki žive na strnjem slovenskem ozemlju, umetno ločeni od ostalega prekm. ljudstva in slov. naroda. V kulturnem pogledu bo odbor vodil vse važnejše prireditve splošnega značaja (gostovanja slov. gledališč, pevskih zborov, prirejanje akademij, predavanj in spominskih večerov itd.), skrbel, da bo slovenska javnost pravilno obveščena o prekm. življenju (časniki razstave prekm. književnosti po Sloveniji itd.). Odbor bo moral skrbeti tudi za primeren repertoar kinematografov in opozarjati na vse škodljive pojave v Prekmurju. K svojemu delu bo pritegnil tudi vse stanovske organizacije (obrtnike, trgovce, nameštence in delavce). Kot skupni organ soboških društev bo izdelal več nar. in kulturnih prireditev v okvirju »Prekmurskega tedna«, ki bo organiziran v Soboti ob 20. letnici pripadnosti k Jugoslaviji.

Na zaključku sestanka je bilo sklenjeno, da se razmnoži zapisnik z vsemi predlogi prisotnih delegatov ter pošlje vsem soboškimi društvom v natančno proučitev, da pripišo še svoje posebne predloge in izvolijo svoje delegate, ki se nato ponovno sestanejo ter izvolijo izmed sebe ožji odbor, ki bo vodil vse nadaljno narodno obrambno delo. Za enkrat vodi vse delo CMD.

Ponedeljski sestanki vzbujajo trdno upanje, da bo tudi Prekmurje doživelo že davno potrebno slovo v reševanju nespornih, splošno narodnih vprašanj in da je zaključena doba mnogih nepodnih preprirov. To je tudi najlepša oddolžitve 20-letnici življenja v novi državi in jamstvo za boljše bodočnost.

Prava podoba Prekmurja

KDOR SKUSA POKAZATI NEPREKMURCEM PODOBO PREKMURJA, TA NAJ
POKAŽE PRAVO IN RESNIČNO PODOBO

V ponedeljek, 23. januarja je govoril v Hubadovi dvorani v Ljubljani o Prekmurju prof. Viljo Novak. Bila je to ena izmed redkih prilik, ko bi lahko počul Slovenec iz Prekmurja ostale Slovence o svoji zemlji in o svojih ljudeh. Mislim, da je za tako redko prilžnost le premalo nekaj nesistematično podanih slik, tako

rekoč, nekaj skokov po Prekmurju.

Neprekmurcu se je utegnulo zdeli Novakovo izvajanje morda celo zadovoljivo. Neprekmurcu, pravim, takemu Neprekmurcu, ki še vedno gleda na Prekmurje kot na širno ravnino, katera se spinja proti severu in se skriva v borovih gozdovih Goriškega. Takemu Neprekmurcu, ki

ma je Prekmurje domovina zaostalih, zaspianih, v usodo vdanih in morda zagrenjenih kmetov, bajtarjev in sezona delavcev, kateri sicer spravijo skupaj kakšno gostovanje, pošljejo navihane zvače, da vabijo — na celotensko svatbo — kot je dejal predavatelj med branjem besedila iz »Starišinstva i pozvačinstva«. Tu bi pripomnil tudi, da Novak ni nič omenil, od kod to bere, pa se je pogladil do brodušen rodoljub in odkrit prijatelj Prekmurja: »To je pa dobro sestavilo«. Pripomnil bi tudi, pravim, pa si ne upam, ker bi utegnil Novak vse to razumeti zopet le kot nenaklonjenost. Zato o tem nič več.

Med predavanjem smo izvedeli, da je prej vezal Prekmurje s Slovenijo le »brode« in nekaj čolnov; da je Prekmurje spodaj ravnina, zgoraj gričevje, spodaj bolj rodno, zgoraj ilovnato; da dobiva Sobotica čedalje lepše in modernejše lice; da je Lendava naslonjena na »Lendavske gore«; da so značilnost Prekmurja topoli (česta v Rakičanu) in še mnogo, kar je bilo hvalevredno. Ali bolje bi bilo, po polne hvale vredno in deležno, ko ne bi predavateljeva izvajanja motile stvari, o katerih prav za prav hočem predvsem govoriti.

Preden pa o tem govorim, pripominjam, da je Novak pred par leti v »Zivljenju in svetu« stopil na prste onim, ki delajo silo prekmurskim krajnim imenom. Da se je isti Novak vedno zavzemal za domača imena Sobotica, Grad, Lendava, kat je bilo popolnoma upravičeno. Prav zavoljo te upravičenosti nam je tembolj nerazumljivo, zakaj je bil govor v predavanju o Murški Soboti, Gornji Lendavi, Dolnji Lendavi... razen parkratnega Sobotica, Lendava. Za Gornjo Lendavo pa celo le pojasnilo, da je uradno ime občine po gradu »Grad«. Zakaj torej »Gornja Lendava« in ne »Grade«? Morda iz strahu, da ne bi poslušalci razumeli? — Toda prav tu je bila prilika, da se ljudje iz oči v oči pouče o pravilnosti.

Končno pa ne bi bilo vse to še tako ludu, da je bilo samo to. Toda prav to je tisto, da ni bilo samo to. — Ljudstvo pravi Pertoče. Monošter (naglas na prvem zlogu). Novak pa je mnenja, da je to nekakšna Pertiča pa Monošter (naglas na predzadnjem zlogu). Ravno tako vedo vsi Goričanci, da so Rogoševci pri Sv. Jurju, Novak nas je poučil, da je Sv. Jurij v Rogoševcih. — Si parva licet — kaj bi rekli, da vam je kdo govoril, da je Bled v Radovljici ali do so Štore v Celju, Kandija v Novem mestu. Sv. Jurij in Rogoševci sta ločeni, trgov podobni naselji, Rogoševci v večini, Sv. Jurij (Gurji) le ob »veliki cesti«, sicer pa so mu hiše raztepane na »Gerečavskem bregu«.

Ne omenjam, da nam je skušal Novak ob sliki s par klas in grmovjem dopovedati: »Taka obširna žitna polja pokrivajo širno prekmurško ravnino«. Te nerodnosti je kriva bolj nerodna slika kot pa Novak. Pač pa bi bilo potrebno —

povedati, če je že bil govor tudi o »širki lačaj z lenovoga platna« — da so take hlače na Goričkem, posebno pri evangeličanih še nekaj pogostega, ne pa nekaj le na Štajerskem poznanega, kakor je dejal Novak.

Novak je hotel spomniti pri predavanju tudi na prekm. zgodovino, preteklost in prekmurske kulturne delavce. Res, da se v tako picnem času da malo povedati, toda prav zato je treba zbrati le glavno in značilno. — To je Novak v glavnem tudi storil in sicer posrečeno. — Toda zopet le deloma posrečeno. — le za preteklost, ne pa tudi za sedanjost.

Cloveku se vsiljuje misel, da gleda Novak na sedanjo prekm. kulturo nekam ozkosrčno, z raznimi pridržki in pomisleki. Videli smo sicer Klekna na begu, slisali o njegovih Novinah, o upanju za novo bolnico in novo gimnazijsko poslopje v Soboti, o Baši, Kiharju Ivanovcu, o delnem Prekmurcu, za Prekmurje zaslužnem dr. Slaviču. Vse lepo in hvalevredno. — Toda, kje so vsi drugi? Ali je res vse prekm. kulturno življenje le v Kleklovih Novinah? Ali so prekm. ljudje res le sezoni in večni popotniki? Ali ni morda v Prekmurju razen Novin še česa. Še koga? Ali ni tisti čudni Kranjec doma iz Prekmurja? Ali ni morda še drugih važnih vprašani, ki žuljo prekm. kmeta in delavca in bajtarja? Kako se godi revnim, kako se godi premožnejšim, kako je z našim dilažtvom? (S sliko »Bogojančanov« in »Martinišča« menda pač ni to vprašanje rešeno!)

Tudi ni dovolj plastična slika, če vidi Neprekmurec par slik prekmurske hiše, ali skupine sezonskih delavcev. Tej hiši je treba dati življenja: kdo živi v njej, kako živi, kaj ga boli in kaj veseli; kako je s to hišo, ko »deca doraste«; kako je takrat z zemljo okrog te hiše. Kdo bi utegnil reči, da so to povsod iste stvari, vendar bi s tem pokazal le, da ne pozna prekm. razmer — posebno ne dolinskih, kjer nese tako rekoč vsakdo izmed doraslih otrok svoj kos grude s seboj — v razliko od Goriškega, kjer je v navadi »vplačivanje«.

Bog pomagaj! — Ali res ni bilo nič zadovoljivega? Pač bilo je! Bilo je precej dobre volje, predstaviti Prekmurje slovenski javnosti par dobrih slik; posrečen prikaz prve prekm. slovenske knjige »Abecedarium Slovenico« in Avguštičevega časopisa »Prijatelj«; par besed o rabških Slovincih in o naši narodnosti mejl nad Monoštom.

Ni pa bilo: predvsem tisteza ni bilo, kar je treba, da bi mogli reči o predavanju: »Dobro je povedalo. Samo slike še niso dovolj; treba jih je izpopolniti, povežati medsebojno, povdariti važnejše razložitij manj jasno. Nikakor pa ni dovolj omejiti se ob sliki na pripombe: Pred nami je... ta slika nam predstavlja... Tukaj vidimo pogled na... — Anton Vratuša.

Mrtev sin

LAZAR IVAN

Korenov Laci je šel okrog ogla in zavil med Jabijane, ki so se upogibale pod snegom. Privrkat je pod njimi. Vsako vejo do katere je segel, je rešil težkega snežnega bremena. Sneg se je sipal na zemljo. Ob tem šunu, se je Laci spomnil na morje, ki je šumelo in udarjalo v obalo tam v severni Franciji.

»Kmalu boš imel najlepši sadovnjak,« mu je dejal sosed čez plot. »Nekam pregosto je nasajeno. Kako se vam godi?«

»Saj veš; pri peči sedimo in se grejemo, v glavi pa nam tčijo črne skrbi. Denarja ni. Kako je šlo vama z Barico?«

»Včasih slabo, potem zopet dobro; kakor je pač bilo. Prav pošteno sva morala delati za to zemljo.« Laci se je obrnil, ko ga je nekdo klical domov. »Zbogom, pa pridite kaj k nam!« Laci je krenil počasi po gazi proti hiši. Pred desetimi leti si ni mislil, da bo tukaj gospodar. Res, da je hodil za Barico, toda njeni starši so bili proti. Ko so mu odpovedali, je odšel s svojo sramoto v svet. Barica mu je včasih kaj pisala. Z njo se ni spril. Ona ni bila kriva, če njega niso marali njeni starši. Za dve leti po njegovem

odhodu je odšla Barica z doma in kmalu sta se poročila. V začetku nič niso pisali Barici, ko pa so rabili denar, so se oglasili.

»Kje pa hodiš, da si ves snegov. Zunaj bi se lahko otresel, da ne bi bilo v hiši mlake,« ga je pokarala Baricina mati. V kuhinji so se okrog vročega štedilnika vrtele ženske. Laci jih je zalostno gledal.

»Kako je Barici?« je vprašal, čeprav se je izogibal tea vprašanja. Kadar sta se vrnila, je bila Barica že noseča v zadnjem mesecu. Laci je hotel ostati v Franciji, da bi žena tam rodila. Ona pa mu je vedno govorila, da se boji poroda, ker je priletna; in če bi se kaj zgodilo, bi rada bila doma pokopana. Morda ni bilo njej toliko do groba v domači zemlji, kakor do pomirjenja med njejimi in Lacijem, ki ni hotel iti na njen dom, čeprav bi bil gospodar. Nazadnje si je tudi sam zaželel domov in zato sta se vrnila.

»Zdaj spi,« mu je odgovorila babica, ki je segrevala stišeno opeko, da bi jo nesla k Barici, katero je mrazilo. »Tu nekaj ni v redu,« je zamomljil Laci sam sebi. Videl je druge žene, ki so z lahkoto rodile; njegova pa se muči že tretji dan. »Včeraj sem moral v meteu po babico, in spet je mislil tiho dalje in gledal skozi okno na zasneženo polje. »Močno dete mora biti,« je slisal. Toda ničesar ni spral, ne govoril. V polju se je dvignil

zajec in začel bežati. Zajec se je pogreznil in zopet prikazal. Suh sneg se je udiral. »Zdaj bi ga lahko ujel,« mu je ušlo.

V sobi je zateglo zaječalo, kakor bi pihnil veter skozi podstrešje. Laci je šel v sobo, kjer je ležala potna Barica. V tem kratkem času se je zarotalo v njen obraz več novih črt. Dolgo je opazoval znake prestanega trpljenja. Čelo zgrbančeno, polno svetlih kapljic, da so se lasje sprileti. To je njegova žena, ki trpi, da se ne preraga veriga nasledstva.

»Laci!« mu je rekla bolj z očmi, kakor z usti, »z menoj je pri kraju. Pa bi se še vsaj končalo!« Mož se je zdrnil, ko je slisal svojo željo. Pogladil je njeno roko. Ni si ji upal pogledati v oči, ki so bile polne nemega pričakovanja in so iskale pomoči pri mrtvih svetih.

»Zaupaj v Boga, ki nama je še vsikdar pomagal,« jo je skušal tolažiti. Svoji besed se je prestrašil, ker so bile prazne, brez prepričanja. Kmalu so se začeli krči in Laci je odšel po zdravnika. Sneg mu je segal do kolena. Ko je šel med poljem, je zagledal psa, ki je nesel zajca.

V kuhinji je bilo tiho. Ura je merila čas: počasi, enakomerno. Nakar so se odprle dveri in v kuhinjo je stopil zdravnik. Lacija je poklical vstran in ga vprašal, ali hoče imeti sina ali ženo. »Nemogoče, da bi oba ostala pri živ-

ljenju. Težek porod.«

»Sina? Zeno?«

»Sina!« in se je zdrnil.

»Ne, ženo! Žena naj živi, saj še bo lahko rodila... Zeno ohranite.«

Laci je sedel in čakal. Ura je odbila in spet je bilo tiho. Baricina mati je odšla v kapelo molit. Nal je upa, si je mislil zet. Laci je premišljeval, če je vredno življenje smrti? Ali ima zdravnik pravico ubiti cloveka, ki se ne more braniti, morda se niti ne zaveda življenja? Takšen je smisel življenja: trpljenje in žrtvovanje za druge? Teh vprašanj ni reševal; samo stavljal jih je in čakal.

»Mrtev sin. Krsto pripravi... Barica je slaba,« mu je oznanila babica.

»Ali je tudi ona...?«

»Se ne...«

Sever je raztrgal oblake in sonce, ki je bilo že nizko, se je nasmechnilo in zemlja se je zaskrila v odsevu. Tedaj je nesel Laci mrtvega sina v majhni neskobijeni krsti, na pokopališče. Zetel si ga je in zdaj ga nese. Ničče se ni vstopil na pokopališče. Vsi venci so cveli — vsi belo — kakor velike dalije. Sredi je stal križ. Na levici so pokopali samomorilce in druge. Tam je Laci kopal svojemu sinu grob.

Večrilo se je, ko se je vračal. Se med poljem je videl razpete Cloveka na kamnu, ki se je svetil v zadnjem odtenu sončnih žarkov.

Ženski kotiček

Gospodinja in njena pomočnica

KAKšno RAZMERJE NAJ VLADA MED GOSPODINJAMI IN NJIH POMOČNICAMI? — OSNOVNI POGOJ PA JE: NE SMATRAJ POMOČNICE ZA SUZNJIO, AMPAK KOT ČLOVEKA.

Ce se snidejo danes dve ali tri gospodinjine, začno kaj smalu tarnati in vzdihovati, kakšne križe in nadloge imajo s svojimi pomočnicami. Vse so trmaste, malomarne, hudobne in nezanesljive. Gotovo govore te gospodinjine v nekaterih slučajih resnico. Dekleta, ki prihajajo služiti, nimajo pojma o svojih dolžnostih; ne znajo dobro prati, ne skrbno pomivati, ne likati, ne pospravljati. Vsega tega se morajo dekleta navadno naučiti šele od svojih gospodinj. Obe pa morata imeti pri tem obilo potrpljenja. Čim se pa tako dekleta malo izuri, si takoj poišče boljše službo.

Ce iščemo vzroke tej splošni nezadovoljnosti uvažujemo tudi pritožbe pomočnic, bomo prišli do zaključka, da je navadno krivda na obeh straneh. Kjer izpolnjuje gospodinja svoje dolžnosti napram pomočnici, se tudi pomočnica trudi, da ji čimbolj ustreže.

Ko iščemo novo pomočnico, skrbno pozivljamo, kakšna je bila v prejšnji službi in zakaj jo je zapustila. Če ti izkazuje posebna knjižica, da pogosto menjuje službe, je nikar ne jemlji. Sposobna gospodinja, ki ima veselje do gospodinjstva, vzame najraje mlado pomočnico in jo sama izuči. Seveda ji mora sčasoma tudi povšečati plačo, če vidi, da se je izurila. Svetovala bi pa, da ne jemlje dekleta, ki je služilo poprej v mnogo premožnejši hiši, ker bo takšno dekletu začelo takoj primerjati, godrnjati in celo zaničljivo govoriti o tvojem skromnejšem gospodinjstvu. Razen tega ne bo znala varčevati. Tudi ne jemlji pomočnice, ki bo takoj prvi trenutek opravljala svojo prejšnjo gospodinjino. Glavno je, da je dekletu zdravo, čisto, redoljubno, pošteno in vsaj nekoliko izurjeno v vsakdanjih poslih. Če ima veselje do dela, se hitro izpopolni.

Takoj prve dni naj da gospodinja pomočnici vsa potrebna navodila in točen

dnevni red vsega tedna. Najbolje je če dela prve dni vse z dekletom. Tako bo pomočnica najlažje razločila, kako hočeš imeti izvršeno delo, a pomočnica bo začela spoštovati gospodinjino, ker bo videla, da ne zna samo ukazovati, temveč tudi sama delati. Pri vseh navodilih, ki jih daješ, bodi prijazna. Bodi potrpežljiva in dobra, zlasti če vidiš, da se dekletu trudi. Navadi čimprej pomočnico samostojnosti, da lahko ob priiliki brezskrbno odideš na obisk ali krajše potovanje. Sčasoma ji prepusti tudi boljše dela. Tudi pošel ima svojo čast in se čuti užaljenega, če mu prav nič ne zaupamo. Nikdar pa se naj gospodinja ne spozabi tako daleč, da bi svojo pomočnico obkladalas s psovskami. Mirna in resna beseda največ zaleže. Pri že izučnih pomočnicah ne bode premalenkostna, temveč pusti jih, da najprej izvršeno delo po svoje, šele tedaj jim daj potrebna navodila.

Kadar ima pošel težko delo, mu privošči boljše hrano. Od časa do časa podari dekletu kakšno obnošeno obleko, ki se še da prearrediti. Za god ji kupi predpasnik ali par robcev. To ne stane dosti, a dekletu napraviš mnogo veselja.

Ako kaj razbije, jo prvič samo posvariti: če se to ponavlja, naj sama trpi škodo. Ne grajaj pa poslov vpricho drugih. Privoščij jim dovolj počitka in svobodne ure ob nedeljah in praznikih. Takrat se ne vtičaj v njegove privatne zadeve. Ko opravi pošel svoje delo, je svobodnen človek kakor ti. Plačuj ga redno!

Kadar dekletu iz katerega koli vzroka zapuščas službo, ji zapiše gospodinja v posebno knjižico ali je bila zvesta, pridna, poštena itd. Tudi mora napisati, če je bila zdrava odpuščena. Če pomočnica katere redno lastnosti nima, jo gospodinja lahko izpusti. Ne sme pa zamočati dobrih lastnosti, ki jih ima, ker se sicer lahko pritoži.

Kako zlikam svojemu možu obleko?

Dokler je možki neporočen, se zateka z likanjem obleke h krojaču. K svoji materi ali pa si jo zlika kar sam. Posebno Studentje imajo v tem veliko prakso. Ko si pa enkrat naloži zakonski jarem, pade ta skrb na ženo. Za mlado ženo je to velika preglavica, ker večina njih še ni nikdar likala moške obleke.

Preden začneš likati moško obleko, jo dobro izpraši in pogledaj, če je treba kaj kaj zašiti. Mesta na obleki, ki so svetloji, likaj z vročim likalnikom preko mokre cumje. In dokler je še para v blagu, pogladi s krtačo blago v vseh smereh. Tako se nitke sčefralo, blago dobi kosmato površino in se ne svetli več.

Hlače najlažje zlikaš. Položi jih na likalno desko tako, da ležita stranska šiva hlačnice (notranji in zunanji) drug na drugem. Ako so hlačnice na kolenu razvlečene, jih moraš najprej pravilno naravnati, nato pa likati preko ožete cumje, da jih spraviš zopet v pravilno lego. Nato celotne hlačnice temeljito polikaj. Posebno dobro zalikaj prednjo gubo do višine žepov. Ko si gotova, potolči hlače s krtačo, da izgine iz blaga vsa para. Če imaš veliko jajčasto blazino, lahko zlikaš še zgornji del hlač, če ne, pa je bolje, da ga ne likaš.

Večja sitnost je s sukničjem. Težko ga je namreč zlikati na ravni deski. Hrbeč

in spodnji del prednice še nekoliko zlikaš na deski, reverje, ovratnik, ramena in rokave pa moraš likati na blazini, karščno ima krojač in si jo prav lahko tudi ti napraviš iz starih cunj. Najprej zlikaš ramena. Čez blazino na roki položi suk-njo, pogri čez vlažno cumjo in likaj. Nato polikaj rokave: vrtnje dele na blazini, spodnje pa na deski. Nazadnje polikaj reverje in ovratnik, in sicer na robu blazine. Tudi telovnik polikaj najlažje na blazini.

Kadar likaš, naglo premikaj likalnik, da ne dobiš na blagu odtiskov likalnika. Cumja za likanje mora biti popolnoma gladka. Najboljše so stare, dobro izprane, li pa platnene cunje. Neprimerne so flanelaste cunje, ker puščajo na blazu dlačice. Obleko obesi šele popolnoma shlaženo v omaro.

Za zdravje naših ma'ih

Rozine, civebe in kurinte, izbrane in oprane naj bi dajale matere vbršnih otrokom kot poslastico; saj vsebujejo mnogo sladkorja in vitaminov ter dobro urejajo prebavo. Na vsak način so mnogo bolj zdrave kakor sladkor, ki škoduje zobem in želodcu.

Kuhinja

Goriška torta. Napravi si testo iz 1/2 kve. moka in 1/4 l mleka, dodaj soli, eno do dve žlici sladkorja, 8 dkg surovega masla, dva rumenjaka in 1 do 2 dkg. drožja, raztopljenega v štirih žlicah topljenega mleka. Ko testo vzide, ga stresi na desko in razreži na pet delov ter jih tanko zvaljaj. Položi eno tako krpo v velik tortni model, jo namaži s raztopljenim surovim maslom in potresi z drobno zrezanimi figami, ki si jih zre; namakal nekaj ur v mrzli vodi. Na to položi drugo krpo, jo namaži z mezo in potresi; z drobno zrezanimi pomarančnimi lupinami. Na to tretjo krpo, ki jo na drugo nekoliko potlači, namaži s surovim maslom in potresi z debelo zrezanimi lešniki ali orehi. Četrto zopet nekoliko potlači, potraži z mezo in potresi s pomarančnimi lupinami. Vrhu te poto krpo, ki jo to nekoliko potlači in nekajkrat prebodi z nožem. Postavi na toplo, da vzhaja. Nato potraži testo z raztopljenim surovim maslom in ga peci v srednje vroči pečici.

Sunkov puding. 1/2 kg šunke ali prekajenega mesa drobno sesekljamo in mu lahko primešamo tudi nekoliko sesekljane surove teletine. S koščka kruha obrežemo skorjo in namočimo sredico v mleko ter je v njem dobro prevrnemo in vseh čas pridno mešamo. Ko še zmes ohladi, ji pridemo sesekljano meso, 2 žlici presneke masla, soli, drobno sesekljane peteršilja, popra, 3 rumenjake in sneg iz treh beljakov. To zmes stresmo v dobro pomazano (s presnim maslom) posodo za puding in jo kuhamo.

Čevapčice lahko napraviš iz ene vrste ali iz mešanega mesa. Mešati pa treba jabolke; govedina in svinjina, govedina in jagnjetina, teletina s svinjino, vse sveže

Hilda Schneider v filmu »Nezaželjeni otrok«.

seveda. Meso drobno zreži in ga dvakrat zmelji v stroju za meso. Potem ga osoli in opopraj, pusti ga pol ure, nakar ga dobro premešaj in napravi s pomočjo manjše brizgalice za klobase ločne, za mezinice debele, okoli 4-5 cm dolge, klobasice ali svačke brez črev. Ko so vsi gotovi, jih zloži na žarečo mrežo in jih speči nad žerjavico. Lepše se sprimejo čevapčiči, ako na pol kilograma mesa primešas celo jajce. Kakor čubastije in rajniče, daj tudi čevapčiče na mizo z zrezano čebulo. Vse priprave, ki so potrebne za prirejanje imenovanih treh srbskih narodnih jedi, lahko napravi vsak klepar.

Praktični nasveti

Proti moljem. Izbrisi omaro z benecini ter položi vanjo košček kafe in molji ne pridejo blizu.

Usnjene torbice in aktovke prav lepo očistiš, ako jih zgladiš z 10 odstotno raztopino voska in terpentinskega olja, to se pravi, na 10 dkg vzemi 1 dkg voska. Usnje dobi zopet svoj prvotni sijaj; odrgniti ga moramo naposled še z mehko krpo. Ako pa je usnje že odrgnjeno, je najbolje, da ga namažemo s kremo za čevlje in postopamo nadalje kakor pri snaženju finih čevljev.

Pravo srebro spoznaš lahko in na enostaven način: Položi ga v raztopino vode in kuhinjske soli; pravo srebro ostane belo, neprav pa dobi vijoličasti lesk, ki ga odpraviš, ako ga odrgneš s sajami in kreda. Tudi madeže, ki ostanejo na srebrnih žlicah od jagnjih jedi, odstraniš s sajami.

ELAINE HAMILTON

ZELENA SMRT

DETEKTIVSKI ROMAN

»Tako dolgo, dokler hoste živi, gospod Keppel,« je dopolnil Reynolds z razposajenim smehom, ki je zakril vsako nelepo naznačbo njegovih besed.

»Meni je trideset, njemu pet in šestdeset let.« je veselo odgovoril Keppel. »Bodite pravični, inspektor. Morate se seznaniti z doktorjem Tylerjem. Je krasen star mož.«

»Imam najboljši namen, seznaniti se z njim,« mu je zagotavljal Reynolds.

Keppel je vstal.

»Povedal sem vam vse tako točno, kakor se spominjam, inspektor. Doktor je pozabljen in raztresen. Ne mudite ga s preveč vprašanji.« Uthnil je in se zagledal v Reynoldsa. »Grda misel se mi je zbudila, Recimo, da je Ardeen ustanovil kak sindikat in ga je eden izmed njih umoril, da bi se polastil moje formule. Ali niso potem še drugi člani sindikata v isti smrtni nevarnosti, ako morilec ne bo zasnečen?«

Reynolds ni vedel, kako naj mu odgovori. Inspektor je dolgo sedel po gostovnem odhodu in topo zrl po sobi, kakor da je eksplodirala bomba.

TRINAJSTO POGlavJE.
Par blatnih čoljov.

»Gospod Richard Selcott vas želi videti, gospod. Ni hotel povedati svoje zadeve, je pa zelo razburjen.«

Inspektor se je prebudi iz svojega mučnega razslabljanja, ko je izpregovoril detektiv Jenkins.

»Dobro, Jenkins,« je trdno odgovoril.

»Privedite ga sem.«

Gospod Richard je bil zelo razburjen in ni poskusil tega zakriti, ko je zahteval od inspektorja pojasnila, zakaj je danes zjutraj zasliševal gospo Selcottovo.

Torej se je gospa Selcottova pritoževala, res? Je v duhu premišljeval Reynolds.

»Ena mojih neprijetnih dolžnosti je, raziskovati — je začel na glas v pomirljivem tonu.

»Pri moji ženi in hčerki in tajnici!« ga je naduto prekinil gospod Richard Selcott.

»Raziskovati,« je mirno nadaljeval inspektor, »brez ozira na družabni položaj katere koli osebe. Priče mi smejo pomoč tudi odkloniti. Nobena izmed vaših dam tega ni storila, gospod Richard.«

Selcott se je zamračil.

»Meni ni ljubo, da bi bili moja žena in hčerka izpraševani samo zato, ker sta večeraj zvečer obiskali gospoda Ingrama,« je rekel trmasto.

Inspektor je zmajal z glavo.

»Nista izpraševani zaradi obiska, temveč zato, ker sta bili v stanovanju, kjer je bila odkrita Ardeenova smrt, gospod Richard,« je popravil. »In ker sta ga poznala.«

Selcott je udaril s pestjo po mizi.

»In po vašem mnenju to zadostuje, da pridete zahtevati račun o njenem gibanju!« je ježno zavpil. »Dobro, če potrebujete alibi za vsako osebo iz Ingramovega stanovanja, ki je poznala Ardeena, kaj je potem z mojimi? Jaz sem bil tudi tam!« se je posmehoval.

»No, kaj je z vašim, gospod Richard?« je mirno opomnil inspektor in oči so mu veselo mežikale.

»Jaz nimam alibi,« je odsekal Selcott, kakor da je ponosen na to. »Večerjal sem in igral bridge v svojem klubu sinoči nekako do pol desetih. Začela me je glava boleti in sem šel malo na izprehod — na dež, da, če hočete to vedeti — in potem sem se vrnil v klub nekako ob enajstih. Kolikor vem, ne more nihče priseči, kje povsod sem bil, ko sem bil zunaj.«

Reynolds se je veselo zasmejal.

»Najsilnejši alibi, kar sem jih kdaj po-

znal, so imeli ljudje, ki so bili krivi,« je rekel Selcott. »Nedolžni ljudje prav pogosto nimajo alibiha.« Njegov ton se je to naglo izpremenil v ostro resničnost. — »Imam zelo nujen razlog za vprašanje, ki vam ga dam, gospod Richard. Ali ste imeli kake trgovske posle s Karlom Ardeonom kratko pred njegovo smrtjo?«

»Ne,« se je odrezal Selcott. »Sešel sem se z njim v restavraciji pred nekoliko dnevi. Vprašal me je, ali bi se hotel z njim spustiti v neko gledališko podjetje, a jaz sem odklonil, čeprav nikakor ne morem razumeti, da bi moglo biti to vaša stvar.«

»Ne v tem primeru, gospod Richard. Toda če bi bili z Ardeonom v kakšni smeri res zvezan, bi vas moral resno svariti, da je v vašem življenju morda v nevarnosti.« Reynoldsov obraz je bil nezadovoljen in njegov glas je zvenel zelo težko, ko je dodal: »Vidite, mi vemo, kako in zakaj je bil Ardeen umorjen.«

»Melodramatičen nesmisel!« je ježno zavpil Selcott. »V bi morali izdelovati razbojniške filme, namesto da prejemate veliko plačo kot detektiv.«

»Bojim se, da presentujete mojo vrednotno, gospod Richard. Filmski igralci bi smatrali mojo letno plačo najbrže za premerljivo, da bi krija njihove račune za cigare.«

(Dalje.)

Naša vas

Socialno zavarovanje kmečkega ljudstva

POZIV ZVEZE ABSOLVENTOV KMETIJSKIH ŠOL. — POLEG STAROSTNEGA NAJ SE UVEDE TUDI BOLNIŠKO ZAVAROVANJE.

V zadnjem času se je v naši javnosti začelo živahneje razpravljati o socialnem zavarovanju ljudstva, predvsem kmečkega. Z ozirom na predloge, da bi se za kmečko ljudstvo uvedlo zaenkrat samo starostno zavarovanje ter na trditve, s katerimi se skuša te predloge opravičiti, češ, da bi bolniško zavarovanje zahtevalo preveč denarnih sredstev, radi česar zaenkrat ni izvedljivo, — čuti podpisana organizacija, ki je prva stavila slovenski javnosti zahtevo tudi po bolniškem zavarovanju vsega slovenskega revnejšega ljudstva, dolžnost, javno ugotoviti sledeče:

1. Bolniško zavarovanje za kmečko ljudstvo naj bi po našem predlogu obsegalo samo brezplačno zdravniško pomoč, brezplačna zdravila in brezplačno zdravljenje v bolnicah, a nikakih bolniških podpor, kot jih prejemo n. pr. zavarovani delavci;

2. Poslovanje ljudskega bolniškega zavarovanja naj bi izvrševale občine, tako da ne bi bil potreben nikak poseben upravni aparat;

3. Ker so vse bolnišnice v Sloveniji, razen občine državne v Ljubljani, last banovine, ker je v Sloveniji že precejšnje število zdravstvenih občin z občinskimi zdravniki in je nastavljen tudi že precejšnje število banovinskih zdravnikov, smo prepričani, da bi se dalo v okviru banovine ljudsko bolniško zavarovanje izvesti, dogovorno z upravo občine drž. bolnišnice v Ljubljani. Treba bi bilo samo te ustanove pomnožiti, izpopolniti,

organizirati in povezati za enotno delo, doseženo mejo upravičencev za brezplačno zdravniško pomoč pa odpraviti, ker si vsak premožnejši rad vzame privatnega zdravnika;

4. Prepričani smo, da bi za kritje stroškov takega ljudskega bolniškega zavarovanja radi prispevali v obliki banovinskih doklad po svojih močeh vsi revnejši prebivalci Slovenije, pa tudi vsi premožnejši, ki se zavedajo, da je bodočnost naroda le v zdravem ljudstvu in da je umrljivost kmečkega prebivalstva Slovenije skoraj polovico višja, kot pa v mestih ter da je temu vzrok izostanek zdravniške pomoči;

5. Razen splošnega bolniškega zavarovanja smatramo za najpotrebnejše ne-zgodno zavarovanje, ki bi se istotako moglo organizirati preko občin, ki bi iz posebnih proračunskih postavk dajale podpore najpotrebnejšim invalidom in onemoglim;

6. Smatramo, da je prvenstveni potrebnost ljudskega bolniškega zavarovanja dokazana tudi s tem, ker je delavsko bolniško zavarovanje vpeljano že pred 50 leti, dočim se je starostno uvedlo šele v zadnjih letih.

Radi vseh navedenih dejstev pozivamo vsa oblastva, vse ustanove in vse organizacije, ki hočejo koristiti slovenskemu ljudstvu, da se zavzamejo za takojšnjo uvedbo splošnega bolniškega zavarovanja slovenskega, predvsem kmečkega ljudstva.

Zveza absolv. km. šol dravske banovine.

Delo v društvu

Podeželska društva prerada hirajo na tem, da dela v društvu samo nekaj ljudi, ki so za društvo res vneti in enako za prosvetno delo v njem. Vendar je na drugi strani večina članov v društvu potisnjena od dela ter hodi v njega samo poslušat. Najmočnejše se zadnje opaža pri podeželskih odrin in pri podeljevanju odborniških ter raznih drugih funkcij v društvu. Skratka, skoraj vedno se najde ista slika — nekaj ljudi se pravi pošteno napreza, večina jih pa stoji ob strani. Tako delo je zelo pomanjkljivo, ker ne bo nikoli v dovolj veliki meri razgibalo najširših ljudskih plasti.

Vsako društvo je vselej umetna tvorba, torej neke vrste socialna skupnost, ki so se umetno vzdržuje. V društvu se mora vselej izražati volja vseh članov in ne samo posameznika. Kajti organizacija ali društvo bo le takrat močno, ko bodo vsi člani v njem delovali. Na podeželju, pa tudi med delavstvom in v mestu, se prečesto krata opazi, da kako društvo močno deluje, če ga zapusti kak agilen član, pa začne pešati, ali pa celo povsem utihne. Zadnje so vse posledice napačnega pojmovanja dela v društvu. Vsi člani v društvu bi morali imeti razdeljeno delo med sabo, vsak bi se moral ker koli zaposliti.

Tako bi vsak član čutil, kako je v društvu potreben, zavedal bi se, da je društvo nekaj, kar je njegovo — obenem bi pa tako intenzivno delo samo koristilo njegovi izobrazbi. Kovaški vajenec, ki bi samo gledal, kako mojster obrača kladivo, se pač ne bi nikoli naučil sam obračati kladiva. Isto je z delom v društvu. Vsak član v društvu mora biti zmogel poprijeti kjer koli. Še boljše pa je, če si članstvo med sabo delo smotno porazdeli.

V društvu prihajajo knjige, časopisi, listi. Naj bi se v društvu dočeli člani, ki bi poročali o tem, kar najbolj zanima njihove člane. Na priložnost, ta član naj predela kak važen strokovni članek v časopisu, o njem poroča ter pove svoje mnenje. Mogoče ne bo vse njemu jasno, skoraj gotovo se bo nahajal v društvu kak član, mogoče učitelj ali že kdo, ki bo vedel razložiti zadevo. V društvu se bo obenem o vsej stvari razgovarjalo, zadeva bo nekaj časa problem za člane, da si jo

bodo zlahka zapomnili, ko jo bodo rešili. Lahko bodo tudi poklicali predavatelja za razlago. Zadnje je samo primer, na kak način bi se naj delalo. Od načina dela v društvu je premnogokrat odvisen tudi uspeh.

Vsi člani društva se morajo zavedati, da so tvorna enota, in da bo njihovo društvo močno v toliko, v kolikor bo večja izobrazba pri posameznem članu. Ta izobrazba pa ne more biti nikoli temeljita, če bo predavana od zunaj, ampak bo dobra in temeljita le tedaj, če se bo do nje dokopalo članstvo s svojim trudom.

Dobro je tudi, da društva svoje odbo-re letno kolikor se da menjavajo prav zaradi zgoraj navedenih ozirov. Mlad človek na podeželju rabi neke mesta, da se bo lahko uveljavil, da bo lahko pokazal svoje sile. S takim in pravilnim delom bodo člani kakega društva na podeželju najmočnejše zajezili pretepanja, zapjanje itd. Tovarško vzgojen član ne bo butil potrebe ne po enem in ne po drugem.

K izseljenškemu vprašanju

NUJNA POTREBA PO IZVEDBI JAVNIH DEL IN REŠITEV VINIČARSKEGA VPRAŠANJA

Val izseljevanja je dosegel višek med našim narodom. Izseljevanje je prodrlo skorodra v sleherni vas Prekmurja in Slovenskih goric. Ta prevajajoči, po večini zmoten duh hrepenenja za tujim leskom, postajata vedno kvarnejši za smisel občskupnosti naše vasi, ki dobiva dokaj razkrajajočo obliko propada in zapuščenosti. Kakšna bi bila usoda te izseljenške pokrajine, če bi bil tudi letos dovoljen odhod vsem, ki si tega želijo, si lahko mislimo. Kam bi zašlo naše gospodarstvo, ko bi ostalo zopet toliko domov skoraj praznih in toliko zemlje zapuščenane.

Se je čas, da se v tem problemu ukrene vse potrebno. Obstajajo še pota, po katerih bi se dalo to vprašanje temeljito ublažiti. Treba je, da državna oblast priskoči materialno na pomoč. Posebno je treba skrbeti, da se spomladi pospešijo javna dela zlasti v krajih, kjer so socialne prilike na najnižji stopnji, kjer se delavstvo izključno navezano na zaslužek v tujini. Ta obsežna dela, ki so že po večini določena in kredit za njihovo izvedbo že odobren, naj bi se čimprej pričela. To je predvsem Slovenska krajina, kjer so predvidene regulacije sledečih rek in potokov: Lendava, Črna, Kobilja, Bukovica in Bogojina, nadalje popravila zaščitnega nasipa ob Muri pri Benici, popravila Radmožanskega prekopa, zgraditev zaščitne-

ga nasipa ob Muri pri Peteševcih, Kotu, Gaberju in Hotizah, ureditev prekopa pri Tilovcih in Strehovu, nadaljnja regulacija reke Mure in dokončna dograditev petajnskega mostu. Pri izvedbi teh del naj bodo delavci redno in ob primerni medzi zaposleni, da bi jim ta zaslužek nadomeščal sezonsko delo v tujini. Delavstvo mora biti vsaj do 15. marca zaposleno, da bi pri zaslužku zaradi pozne zaposlitve ne bili prikrajšani napram onim, ki bodo odpotovali v tujino.

Na tej podlagi bi bila izvršena prva ublažitev izseljevanja v tujino in bi tako dobilo dela in zaslužka pri navedenih javnih delih nad 3000 delavcev, ki bi bili obvarovani pred propadom in izkoriščanjem v tujini. Enako pažljivo zasluži tudi delavstvo v Slovenskih goricah, ki socialno ni nič na boljšem kot prekmursko in se je v zadnjih letih pričelo močno seliti v tujino. Tudi v tej pokrajini je treba izvesti obsežna javna dela, ki so že predvidena in to v enaki obliki kot v Prekmurju. Drug važen problem te pokrajine pa je rešitev viničarskega vprašanja, s katerim bi viničarji dobili svoje pravice, ki jim upravičeno gredo. Skrajen čas je, da se na teh toriščih ukrene vse potrebno in se dvigne gospodarsko, socialno in narodno blagostanje našega malega človeka ob meji.

VACLAV PROKOPEK:

Žena in zemlja

(Roman dvojno ljubezni)

Dvanajst gosp. se je spremenilo v tovarise, peljejo se brez sukničev, ključajo drug drugemu in morda se celo popevajo — in Marti, njen Marin vodi vse to vrsto voz.

Marija se je vrnila v hišo. V očeh ji je ostala jutranja podoba pokrajine, polna ljubeznivega sonca. Iz zapotoških dolin, obkroženih z modrimi gozdovi, moretiti vstajajo zdaj zgodnji oblaki, lahke megljice so dvigalo k nebu.

Kako se je Marija spremenila v gospodinjlo! Bosa, v modrikastem predpasniku, v jopici s kratkimi rokavi, z ruto na glavi, takšna hiti v hiev. Sest krav in telet, vse stoji pri blebu, ki je vanj Marija namosila detelje.

Glej, ta, ki je prišla v Zapotok v bellem, podobna bolj kmečnji kakor kmetici, seda zdaj k vimenom krav in molze in poje. Čurki mleka, žuboreč v kablico, zvenijo v njeno pesem in v mrmranje hleva.

Niti stari Podborščer ni takšen kakor v prvih dneh po svatbi. Zdj prihaja v hiev skupaj z Marijo ali pa še prej pospravi, sklida gnoj, nanosi vode, nanosi v žlebe in vsako jutro čisti živino kakor je čistil konje, ko je bil Martin še majhen. In misli si pri tem, kako je življenje lepo, ozra se po Mariji in jo ima rad. Če bi mu vse to le tako ostalo, pa bi res še ne hotel umreti.

Preužitkarica tudi ne lenari. Sončna jutra ji ne dajo spati. Hodi po travo za gosi, nakrmi prašičke in zdaj, ko je Dobila nitičovo, ne ostani niti en dan, da bi se

šla vanj. Hodi z rjuho, primaša trave ali pa dračja, in nekdanja kmetica se tako počasi spreminja v vdano staro in kajžarico.

Zapotoški gospodarji pa grede ta čas pogledat v kamnolom. Začudili so se, ko so se dogovorili: Gornik se je v njih pogajal z vsakim posebej in oni so podpisali, zamašajo se drug na drugega, da si pomorejo — ah, težka pomoč, težka, ko so se vsi zanašali na svojega soseda. Prestrašili so se tega. Ali ni v tem zanke? Ali jih ni tako pregovarjal prav zato, da bi jih ogoljufal? Ali niso morali vsi podpisati, da bodo držali besedo, ker jim drugače zniža mezdo? Zato jim je zapovedal, naj močijo, naj nikomur nič ne povedo, zato jih je silil, naj takoj podpisajo obvezo za celega stotaka. Prestrašili so se tega — potem pa so si dali korajžo: je že mogoče, da je to zanka, toda revšek ne pozna Zapotočanov! Česa bi se bali; če nas pojde cela gruča, izvlečemo drug drugega, pomoremo si, kaj bi se bali njegovih zank!

Tu že ne gre več samo za denar, gre tudi za čast. Zapotočani imajo konje in vedno so vozarili, zdaj pa jih je ta zvljačnež vrgel skupaj: stojmo drug pri drugem, gospodarji, in Gornik si bo ob nas polomil zobet! Tako gre zapotoška »sekspedicija« h kamnolomu in Marija se pri delu raduje, da se ji je njen Martin postavil na čelo.

Ne more nehati misliti nanj. In vendar si je ni osvojil niti z bogastvom niti z lepoto. Srečal jo je takrat pri nekem iz-

ložbenem oknu v mestu. Da, zdaj že razume njegovo veselost iz teh prvih časov. Zapotok mu jo je dal na vsa njegova pota. In zapotoške tokave. In zapotoški zvonovi.

Marija se je spominjala svoje tedanje otožnosti, žalostne molččnosti, v kateri je živela; vse doslej čuti v sebi sledi potrtosti, nezadovoljnosti, jeze, ki je življenje ni utešilo. V Martinovi bližini je na to pozabljala. Ne, to še ni bila ljubezen, kar je tedaj nosila v srcu. In vendar je z njim hodila in šla z njim vselej, kadar koli jo je pozval. In hodila mu je nasproti. Takrat je imela vendar fanta.

Zdaj ju je v duhu primerjala. Ta prvi, ugleden, vedno točen in vedno obljublja-joč. Martin ni nikoli obljubljal. Ta prvi, boječ slušatelj prava, je vedel samo za izbrane besede. Martin je bil nesvoj in zmeden, kadar je šel z njo po mestu. Martin je prav lahko tudi ranil, toda njemu je odpuščala. Martin je lahko ranil, toda onl tam, ko je dokončal studij — ah, rajši ne spominjati na to, si je mislila Marija, če bi mogla vse pozabiti, tudi to, da je bil in da sem ga imela rada.

Misli na Martina, na njegov zanesljiv in pošten obraz — in Martin se je prav v tem hipu ustavil s svojim vozom sredi sime ceste pred kamnolomom. Ko bi mogla gledati, Marija, kako si mladi gospodar, zdaj prav za prav voznik prizdeva pomagati kobilam! Odkopava sprdnja kolesa, ki so zdrknila v pesek, dokler ne popravi. Ne poslučuje se biča, samo dobre besede, toda zaman. Nič ne pomaga, niti srborost kobil; padata na kolena, se vpenjata — nimaja pa sile, da bi premaknili voz. Šar leži pred njima klancem strm kakor streha. Ko Lachman vidi Martinov brezuspšen trud, ne čaka, da bi ga Martin poklical, že dirja s svojimi konji,

da bi ga izvlekel.

»Moraš se naučiti, voziti po tem-le klancu, dečko. Dolj daj kobilam, da se odpočjeta, potem pa ju pusti, ne drži ju, pojčeta sami, boš videl!»

Ko so naložili vse vozove, so odšli iz kamnoloma vsi hkrati. Najbolj izkušen je bil Lachman in je šel zato prvi. Zadostvovalo je, da je samo malo potegnil voz, preje samo zaradi gotovosti kakor iz potrebe.

Vozniške spretnosti pa so mogli vozniki razkazovati šele doli na ravnini. Lachman že stoji na okrajni cesti. Toda sam. Takoj za njim je šel Martin. Pa ni prišel od tja, običaj je na pol pota. Ostali stojijo za njim, zmogli niso niti tako daleč. Biči zastoj živjajo, konji zaman padajo na kolena, zamen se borijo s tovorom. Kolesa voz se zarezujejo globlje in globlje. Tudi Lachmanova pripraga je ne pomaga več. Ni pomagalo nič drugega kakor dobro polovico bremena odvračiti in šele potem tako olajšan voz potegniti z dvema paroma konj na cesto. Tu so pešek raztovorili in se vrnilo po ostanek. Z nepričakovanimi težavami in žalostno so torej začeli Zapotočani s svojim zaslužkom. Kajti enaka usoda je srečala na poti iz kamnoloma tudi ostale.

Zanašali so se, da bodo okoli poldneva doma. Zdj pa sonce in njegove sence kažejo že na enajsto, in vozniki se še vedno opletajo tod pod gozdom. Res, niti Lachman, čigar konj so bili po rasti in moči ponos kraja, ni računal, da bo zaslužek tako mršav. Niti on sam ni naložil dva cela metra, ostali so lahko nalagali svojim kmečkim konjem dober meter. In že je gotovo, da bodo vozili samo enkrat na dan. Mogoče jim ostane kdaj toliko časa, da uterenoje v kamnolom »niti več« čeru se enkrat. (Dalje 18. t. m.)

Pravni svetovalec „Večernika“

16.

A. T. v Z. Če je najemodajalec, pri kateremu ste dalje časa stanovali, na dan izselitve samolastno in proti Vaši volji obdržal v svoji posesti in oblasti razne Vaše predmete, ki jih vam vkljub ponovnim opominom noče izročiti, ker ste mu na hrani baje dolžni din 160.— in za tearsko orodje katero ste baje odnesli, din 650.—, potem ga lahko tožite na izročitev svojih predmetov, ki se še sedaj nahajajo v njegovi posesti, ker v treh dneh po pridržanju ni predlagal, niti dosegel zastavnega popisa teh predmetov in jih pridržuje brez vsakega pravnega naslova.

17.

B. U. v T. Ako ste v pravdi poverili zastopstvo odvetniku, se vsi sklepi, ki se tičejo je pravde, dostavljajo samo njemu kot Vašemu zastopniku, dokler ne prestate pooblastilo. Če je bila torej sodba dostavljena Vašemu zastopniku, teče 15-dnevni prizivni rok šele od tega časa naprej, ko mu je bila sodba dostavljena.

18.

F. C. v P. V smislu občnega državljankega zakona zastarajo preživninski zahtevki v 3 letih. Rimsko načelo »nemo pro pretorio aliture« (za nazaj se ne preživlja) v našem pravu nima značaja pravne norme. Iz Vaših podatkov je razbrati, da triletna zastaralna doba še ni pretekla in da torej Vaš preživninski zahtevke še ni ugasnil. Z ozirom na premoženjske razmere dolžnika boste preživninske prispevke brezdvomno z uspehom izterjali.

19.

F. K. v Z. Zasebno tožbo, ki ste jo vložili proti svojemu sosedu, lahko umaknete, dokler razprava ni končana. T. j. dotlej, ko predsednik po zaključnih govorih strank izjavi, da je razprava končana. Če boste zasebno tožbo umaknili, vam sodišče ne bo več moglo dovoliti obnove kazenskega postopanja. V slučaju umika zasebne tožbe, boste morali sami nositi stroške svojega zastopnika in plačati tudi stroške branilca, ki mu je

Vaš sosed poveril zastopstvo. Zastopnik Vašega sosedu bo zahteval odmero stroškov, ki jih morate plačati v 8 dneh od onega dneva dalje računano, ko vam bo dostavljen odmerilni sklep, ker bo sicer branilec predlagal proti vam izvršbo z rubežem in prodajo premičnin. Svetujemo vam, da se z nasprotnikom pri sodišču tako poravnate, da on obžaluje žalive in se zaveže plačati stroške Vašega zastopnika. Vi pa mu odpustite kazen. Na ta način bo zadeva za vas najugodnejše rešena.

26.

S. L. St. št. 15 P. Na Vašo dopisnico z dne 8. 2. 1939. vam odgovarjamo sledeče: Kdor sme veljavno razpolagati s svojo dedno pravico, je tudi upravičen, da se ji naprej odreče s pogodbo z zapustnikom. Za veljavnost te pogodbe pa je treba notarskega akta ali posvedočenja v sodnem zapisniku. Tako odpoved velja tudi za potomce, če ni dogovorjeno nič drugega. Če se je torej Vaša sestra odpovedala očetovi dedščini v korist svojega brata, je ta odpoved veljavna le

v tem slučaju, če je bila napravljena v obliki notarskega zapisa ali pa posvedočena v sodnem zapisniku. O višini zneska, ki ga mora glavni dedič iz naslova očetove dedščine izplačati Vašemu bratu, pa vam bo je banka lahko dala vsa potrebna pojasnila.

21.

I. G. v S. Po zakonu o oblihi je pravica do obratovanja čisto osebna pravica, ki je vezana na osebo prosilca, tako da imetelj obrta ne more dati istega v zakup, ali pa v podzakup. Če ste torej vzeli gostilniško obrt, združeno s koncesijo v zakup, je taka pogodba v smislu zakona o obrtih nedopustna in iz tega razloga tudi nična. Taka pogodba vas ni mogla vezati, vsled česar tudi niste mogli prelomiti pogodbenih obvez, ker na podlagi nične pogodbe sploh ne morejo nastati take pogodbene obveznosti.

Pravni svetovalec „Večernika“
»Odrztek št. 5 11./12. febr. 1939.«

Film

Vzgojni filmi

To vprašanje je bilo že večkrat načeto v našem tisku in na konferencah šolskih vzgojiteljev, kateri se vedno bolj zavedajo, kako odlično mesto bi mogel ta zavzeti kot vzgojni činitelj. To velja zlasti v kolikor zadeva naravo — ki je tudi pomemben vzgojitelj — in mestne otroke, ki jih mestno življenje otepuva in prerašča umevanje za najboljšega zdravnika in učitelja. Slika s filmskega platna sicer ne more nadomestiti utripov, diha in vonja prirode, a je kljub temu velikega vzgojnega pomena. Filmska tehnika je že na taki višini, da more slika zarisati v gledalcu, zlasti v mladini, izredno močne vtise. Kjer namreč delujeta dva važna čuta: vid in sluh (zvočni film) in se jima priključijo še gibanje, tam so dani osnovni

pogoji za usvajanje. To dejstvo nam govori o izdatnem vzgojnem vplivu dobrega smotrno vzgojno posrečenega in otrokovi duševnosti (starostni stopnji) primernega filma. Tega se države, ki kažejo velik interes za vzgojo mladine celo zavedajo in se v tem pogledu ne strašijo nobenih žrtev (izdatkov). To je tako enostavno in tudi samo po sebi umevno, ker je mladina testo, ki ga je treba duševno izoblikovati kakor zahtevajo narodni interesi in to terja zgodovinski razvoj. Kajpada skušajo take države predočiti mladini veličino, bogastvo, lepoto svoje zemlje itd., in to na način, ki je mladini najbolj primeren. In pri nas? Je že tako, da hitro, zelo radi in slepo posnemamo marsikaj, kar ni in nikoli ne

bo v našo korist, ne vidimo pa, kar bi bilo res koristno in potrebno. Naša zemlja more nuditi toliko odličnega filmskega gradiva, kakor ga ne dobimo v najbolj razkošni pridi in ali one tuje, in naši fotoamatjerji ne morejo biti v zadregi ne v Sloveniji, ne ob Jadranu, ne kjer koli drugje. Bogati so motivi z naših poljan, gor in planin, prav tako tudi oni z nedostopnih višin. Toliko pomembnejši pa morejo biti kot prvine izvestnemu vzgojnemu smolu.

Naša Šola od osnovne in srednje se mora premnogokrat omejiti le na opisovalno besedo, ker nima niti primernih slik. Najboljša beseda pa je napram dobremu filmu le obliži, ki nikdar ne more razgibati mladih src in duš in vkiesati vanje takih vtisov, kakor je naloga vzgoje (šole).

S primernega filma mladina naravnost srka in si igraje usvoji njegovo vzgojno bistvo. Tako so potrdila nešteta opazovanja, tako smo mogli opaziti tudi pri filmu »Oj, ti sivi sokolote!, predvajanjem prejšnji teden naši mladini.

Država, upravne ednice (banovine, občine) in starši naj bi skrbeli, da se bodo šole čimprej posluževale dobrih filmov kot odličnega vzgojnega sredstva.

PRVI CHAPLINOV ZVOČNI FILM.

Charlie Chaplin, največji igralec nemega filma, je posnel zadnji film leta 1935. — film »Moderni časi«. To je bil nem film in Chaplin je prisegel, da ne bo nikoli posnel kakega zvočnega filma. Po poročilih pa, ki prihajajo iz Amerike, je svoje stališče spremenil in bo vendarle posnel zvočni film, ki povsod zmaga. Njegov atelje prav v teh dneh spreminja v atelje za govoreči film in Chaplin bo v njem gotovo še letos posnel svoj prvi zvočni film po libretu, ki ga je sam napisal. Film se bo imenoval »Diktator«. Chaplin bo sam režiral, vprašanje je pa še, ali bo v njem sam tudi igral.

Z Chaplin o svojem »Diktatorju«. V svojem nedavnem govoru je kancelar Hitler med drugim tudi zelo ostro polemiziral z ameriškim filmom, ki izdeluje protinacistične filme. Charlie Chaplin, ki

Za mlade znanstvenike

7. vprašanje.

Kovina postane pri vedno močnejšem segrevanju najprej rdeča, potlej rumena in končno bela. Ali bo kovina pri močnejšem segrevanju in še višji temperaturi, ki je sploh možna, ostala pri beli barvi, ali jo bo pa izpremenila?

Odgovor na 6. vprašanje.

Ce črpan zrak, se bo tehtnica začela nagibati na ono stran, kjer je aluminij. Aluminij bi bil torej v brez-zračnem prostoru težji od svinca. Zakaj? Popreje je imel aluminij zaradi večjega obsega večji zračni vzgon. V brez-zračnem prostoru pa ni več zračnega vzgona, zategadelj je aluminij postal navidezno težji.

Križanka

VI	1	2	3	4
5				
4				
3				
2				
1				

Vodoravno: 1. čaša (narobe!); 5. suha poljska rastlina; 6. soglasnik; 7. zver; 8. humski kralj (narobe!); 10. zeljnati štor; 11. samoglasnik; 12. žensko ime (obratnica).

Navpično: 1. okrajšan veznik; 2. pravit; 3. nenaraven; 4. lokal (srbski); 5. ptica; 9. slo.

Poselnica

Ivan & Rok Kolač

Kaj sta brača po poklicu?

Prišla bo pomlad

Danko Volen.

Kmalu bo prišla pomlad, kmalu vse bo oživelo, zacvetelo in vzbrstelo ter ofrlo nov zaled.

Ptičke bodo nam zapele, delale nam kratak čas, rožice pa zacvetele, vabile metuljčke v vas.

Ste vedeli to o krompirju?

Ko so se Spanci vrnili iz Amerike, ki so jo odkril, so prinesli s seboj v Evropo sadež krompirja. Krompir so gojili v loncih kot sobno cvetlico. Krasil jim je okna, kakor jih krasijo pri nas pelargonije, fuksije in druge cvetlice. Šele pozneje so odkrili, da je gomolj te cvetlice okusen in užiten. Danes pa je krompir glavna hrana širokih ljudskih množic.

Hlrost morskih valov. Pri nevihti se ženejo morski valovi s hitrostjo brzega vlaka.

Rešitev križanka

Vodoravno: 1. mrak; 5. mrena; 6. Adam; 7. iz; 8. ne; 9. I; 10. val; 11. Odesa.

Navpično: 1. mraz; 2. red; 3. ananas; 4. kamela; 5. m; 7. lo; 10. ve; 12. d.

Rešitev kvadrata

(iz 5. šte.)
1. okov; 2. kosa; 3. osat; 4. vata.

Rešitev števlinice.

1 = a, 2 = v, 3 = k, 4 = s, 5 = I; kava, Sava, lava.

Rešitev zamenjavalke.

Petek, potok.

»Večernik«

za mladino

Leto 1 Maribor 12. februarja 1939 Stev. 7

Zapuščeni otroci

Čuk, nižješolac.

Bil je hladen popoldan v mesecu oktobru. Nabo je bilo jasno in vročina je pojemale, sonce se je že močno nagnilo. Po sinji modrini so se vlekla rahle meglice. Mariborčani so zapuščali hiše in hoteli na izprehode v večerni hlad. Na ulici je zapihal v mene oster in hladen veter, da sem si zavihal ovratnik prav do ušes. Zamišljen sem zavil med orumenele mestne vrtove, ki so z jesejo izgubili svoje sveže lice. Drevesa so nemo kazala svoje orumenele ude, in le tu in tam se je držal veje kak orumenel listič.

Ko sem tako molče in počasi korakal med ogromnimi debli divjih kostanjev, sem zagledal na poti otroški voziček in ob njem dvoje deklic. Raztrgani krilci, razmršeni lasje, umazana, bleda in upadla obraza, vse to je kričalo od siročine. Stopil sem bliže k vozičku. Iz njega sta se pokazali dve glavi, ki sta me milo in proseče pogledovali. Ema izmed deklic pa je stopila k meni ter me molče in s sklenjenimi rokami poprosila za vbojajme. Pri sebi sem imel nekaj drobiža.

»Ali si boš kupila kruha za denar?« sem jo vprašal in počakal.

Krčevito je stisnila denar v pesti in odkimala.

»Kaj nisi nič lažna?« sem jo vprašal.

Vprašujoče se je ozrla na sestro. Potlej je rekla na tiho, da sem komaj siljal:

»Doma me natepejo, če jim ne prinesem denarja. Naš oče... Solze so ji zalile oči, nič več ni mogla povedati.

Pobožal sem jo po glavi; meni samemu pa je bilo tako hudo, da sem stisnil zobe.

Povodni mož v Ribniškem jezeru

J. Tanič.

Planine so moje največje veselje. Tudi v letošnjih velikih počitnicah sem jo mahnil na Pohorje. Od Bolfenka tja do Ruške koče, preko Klopne vrha, Peska, Rogle, Senjorjevca doma, pa tja do Velike in Male Kope. Poletni dan je bil lep, sonce je prijetno grelo, da je bilo nad vse lepo na Pohorju.

Ležal sem ob Ribniškem jezeru in se sončil. Sonce je pripelkalo z vso močjo, žgalo me je v hrbet, da sem se moral kmalu potegniti v senco. Zamišljeno sem sedel in se zaziral v jezero, v katerem se že veke ogleduje Črni vrh s svojim drevjem in grmičevjem, kakor pripoveduje pravljica. Pravljica pa še pove nekaj. Da bi živel v Ribniškem jezeru tud in grad povodni mož. Sedel sem tako ob vodi in ga čakal in čakal. Sonce se je že

so ga bili prijatelji vprašali za mnenje o teh obtožbah, je izjavil, da imajo vsi njegovi dosežani filmi, pa tudi »Diktator«, ki ga je začel izdelovati v januarju, poleg zabave edini namen: vzgajati k človečnosti in pravilnemu razumevanju velike vrednote — svobode.

z. Po uradnih statistikah je na Češko-Slovaškem 1.300 kinematografov. ČSR je leta 1938, uvozila 283 tujih filmov in kakor kaže, letos to število ne bo padlo.

z. Znameniti letalec Bertram napisal filmski manuskrpt, Usoda in želja po pustolovščinah sta zanesli slavnega letalca Hansa Bertrama v avstralske nepristopne pustinje. Kasneje je napisal besedilo za »Ufina« film »Zene za Golden Hille. V njem je letalec opisal svoje pustolovski doživljanje in življenje v zlatih rudnikih. Film je insceniral režiser Erich Waschneck. V filmu nastopa poleg odličnih igralcev tudi slavna norveška igralka in pesalka Kir-

sten Heiberg.

z. »Zeleni car« ali »Joana v kopeli« je naslov filma, ki ga je insceniral in režiral »Ufina« režiser Paul Mundorf. Dejanje se odigrava na haciendi Brazilije. V razkošnem dvorcu je kakor bazen velika kopalnica, v kateri se kopa lepa upraviteljica hčerka Joana in čita knjigo. Pri njeni zabavi jo zasači gospodar, ki se čudi obisku v svoji kopalnici. Seveda ima film že običajen happy and.

z. Nova »Ufina« filma. V Babelsbergu so te dni pričeli snemati film »Zena za volanom« z Lilian Harveyjo in Willyjem Fritschem v glavnih vlogah. Profesor Karl Fröhlich pripravlja film »Bila je to opojna plesna noč« s švedsko umetnico Zarah Leandrovjo v vodilni vlogi. Film prikazuje odlomke iz življenja slavnega ruskega skladatelja Čajkovskega in predvaja mnogo njegovih skladb.

in Sif6) 38. Dxa6, Dh4 29. Da4, Kf8 30. Dd1, Lxe4 31. fxe4, Sif6 32. cxd6 (niti 32. Df3, Tg3 niti 32. Dc2, Dh1 + 33. Ke2, Txx2 ni več mogoče rešiti belega). Sxe4 33. Dc2, Dh1 + 34. Ke2, Txx2 35. Txx2, Dxx2 + 36. Kd3, Dxc2 + 37. Kxc2, Sxd6 38. Kd3, Kf7 39. Lb2, Kf6 40. Ke2, Kf5 in beli preda.

Španska otvoritev.
(6. kolo v Leningradu)

Beli: Smislov Crni: Ragozin
1. e4, e5 2. Sf3, Sc6 3. Lb5, Sif6 4. 0—0, Le7 5. Te1, d6 6. d4, Ld7 7. Sc3, exd4 8. Sxd4, 0—0 9. Lf1, Tf8 10. Lb3, h6 11. b3, Lf8 12. Lb2, Se5 13. f4, Sg6 14. Df3, c6 15. Ld3, Da5 16. g4, Tad5 17. Sif5, d5 18. e5, Sh7 19. Se2, c5 20. c4, Lc6 21. cxd5, Lxd5 22. Dg3, b5 23. Sc3, c4 24. Lf1, La5 25. Se4, Df6 + 26. Kh2, Lb4 27. Sif6, Lxe4 28. Sxe8, Lxd1 29. Txd1, La8 30. Sd6, Dc6 31. Dc3, Sxf4 32. Kg3, Sd3 33. Lxg3, Dg2 + 34. Kf4, cxd3 35. e6, Dh2 + in beli preda.

S TURNIRJA V BIRMINGHAMU

Kot smo že poročali, je v turnirju v Birminghamu z velikim naskokom zmagal nizozemski mojster Prins. V naslednjem njegova odlična igra proti Reynoldsu:

Indijska obramba

Beli: Prins Crni: Reynolds

1. d4, Sif6; 2. c4, e6; 3. Sc3, Lb4; 4. e3, b6; 5. Sge2, Lb7; 6. a3, Le7; 7. d5f, a5; 8. Sg3, Sa6; 9. Ld3, Sc5; 10. Lc2, 0—0; 11. 0—0, d6; 12. Te1, Te8; 13. Tbl1, exd5 14. cxd5, a4; 15. e4, c6f; 16. Sxa4, cxd5; 17. Sxc5, dxc5; 18. e5f, Se4; 19. Sif5, Lf8; 20. Dg4, g6; 21. f3, Sif6, 22. Dh4, Sd7; 23. Lg5, Dc7; 24. f4f, d4; 25. Sh6+, Lxh6; 26. Dxxh6, Te6; 27. f5f in črni preda.

8. Match Grob-Ferrantes. V Milanu je v okviru tamkajšnjega šahovskega kluba pričel match med švicarskim mojstrom H. Grobom in milanskim prvakom Ferrantesom. Match je določen na 6 partij. Prva partija je potekala precej burno, ko je Grob hotel za vsako ceno prodrati, pa je moral naposled z večnim šahom iskati rešitve v remiju.

8. Praški turnir Kautskega je pred zaključkom. Pred zadnjim kolom stoji na čelu Zita s 7 (2) točkami.

Sokolstvo

Za sokolski planinski dom na Pohorju

Sokolstvo odpira mladini pot v telovadnico, gradi letna telovadišča, navaja k zdravemu udejstvovanju v naradi. — Kot najlepše in najbolj zdrave panoge telesne vzgoje gojimo v Sokolstvu pozimi smučanje, poleti planinstvo in taborjenje. — Kmalu pa smo mariborski Sokoli spoznali, da nam je za to potrebna lastna planinska postojanka, kjer bodo mogli Sokoli taboriti na svoji zemlji, kjer se bodo mogli vršiti smučarski tečaji, letovanje, in kjer bo vsak Sokol ob vsakem času našel sokolsko družbo. — V ta namen je Sokol Maribor-Matica že leta 1935, kupil večjo parcelo na Pohorju. Sokoli iz Mariborskih sokolskih društev pa so osnovali zadrugo »Sokolska planinska koč« , ki ima namen zgraditi na tej parceli vsemu Sokolstvu lasten planinski dom. Po mnogih in težkih ovirah so sedaj priprave tako daleč, da začnemo spomladi z gradnjo.

Sokolji Sokolice! Vam je namenjen ta planinski dom, pomagajte ga tudi sami graditi, zato Vas vabi zadruga »Sokolska planinska koč« , da postanete njeni člani s tem, da podpišete združne deleže. Delež stane din 100.— in se more plačati tudi v obrokih. Tako je vsakemu mogoče, da postane član zadruge in s tem deležen ugodnosti znižane cene prenočišča. Prijave in vplačila sprejema tajnik zadruge br. Alfred Kralj pri Putniku, Maribor.

Ne stojte ob strani, pomagajte pri velikem delu, da bomo mogli v ponos mariborskim Sokolom in v njihovo trajno korist že v jeseni otvoriti sokolski planinski dom na Pohorju.

Moj način šaljenja je, reči resnico. To je najboljša šala na svetu. (B. Shaw.)

Mnogokrat sem obžaloval svoje besede, nikoli pa mi ni bilo žal za molk. (Publius Syrus.)

Dober pripovedovalec je človek, ki ima dober spomin in upa, da ga drugi nimajo. (Irvin S. Coob.)

Sah

Dva pomembna dvoboja

V Amsterdamu pripravljajo za letošnje počitnice zanimiv šahovski match med ameriškim veleojcem Fineom in bivšim svetovnim prvakom dr. Euweom. Če bo dr. Euwe ta match dobil, bodo pričeli organizirati ponoven match proti dr. Aljehinu. Pri tem pa organizatorji že sedaj naglašajo, da dajejo zmagovalcu »Avro« turnirja Pavlu Keresu prednost za match

proti dr. Aljehinu. Kot se izve bo match med dr. Aljehinom in Keresom finansirala državna uprava Estonске. Po moskovskem porazu so se sicer za Keresa nekoliko ohladile simpatije, vendar pa povdarjajo Estenci, da bodo vse storili, da omogočijo Keresu pot do šahovskega prestola.

Partije iz Leningrada in Moskve

Niemcovičeva obramba.
(3. kolo v Leningradu)

Beli: Alatorcov Crni: Smislov
1. d4, Sif6 2. c4, e6 3. Sc3, Lb4 4. e3 (to mirno nadaljevanje črnemu ne dela nobene zapreke), 0—0 5. Ld3, d6 6. Sge2, e5 7.0—0, Lxc3 8. Sxc3, Sxc6 9. d5 (s tem zamilja beli napad na damskem krilu, ki pa ni tako učinkovit kot napad črnega na kraljevem krilu). Sd8 10. e4, Sd7 11. Le3 (v poštev je prihajal prodor z f4. Z 11. Te1, Se5 12. Lf1, a5 13. g3, Se8 14. Lg2 bi bil mogoče pridati z f4

in beli bi imel ob paru tekačev izvrstno igro). Sc5 12. Lc2, a5 13. h3, De7 14. a3, Se8 15. b4, axb4 16. axb4 Txa1 17. Dxa1, Sa6 18. Da3, g6 (z zamenjavo stolpa na a1 je črni oslabil beli napad na damskem krilu ter sam pripravlja z f5 napad na kraljevem krilu) 19. e5, f5 20. exf5? (nepotrebna napaka, ker izvede sedaj črni na prosti g liniji odločilni napad. Potrebno je bilo 20.f3!), gxf5 21. f3f, Tf7 22. Ld3, Tg7 23. Lxa6 (črnega napada sedaj ni več mogoče odbiti brez materialne izgube). f4f 24. Lc1, Lxh3 25. Tf2, bxa6 26. Se4, Tg6 27. Kf1, Lf5 (grozi Lxe4 z Dh4

potegnito za pohorske vrhove, povodnega moža pa le ni bilo na svetu. No, lahko bi ga čakal tudi do konca počitnic, do samega konca sveta, pa ga menda ne bi dočakal.

Zahajajoče sonce je z zadnjimi žarki še enkrat pozdravilo ali pobožalo najvišje vrhove zelenega Pohorja: prijazno Uršijo goro in veččastno Peco.

Tudi mene je opomnilo s svojim zadnjim pozdravom na to, da se bliža noč in da se bo treba odpraviti od jezera s povodnim možem.

Pomenki z mladino

Slavko From. Tvoj potopis o »Banja Luki pride na vrsto še ta mesec. Prav je, da skušaš z njim razširiti obzorje tudi onim tvojim tovarišem, ki še niso bili v vrbski banovini. Še se oglasi — J. Tanič. Znova in kma lu si poslal še dve črtici. Počasi boš brai vse objavljeno. Pišeš: »Vaš mladinski list je našel povsod veliko odobravanje. Posebno dijaki smo se ga razveselili in ne bo več dolgo, da se

ga bodo vsi oklenili, saj prav dijaki nimamo nikakega glasila, posebno ne dijaki iz nižjih razredov.« Ti bi nadalje želel in to prosiš v imenu vseh mladih dijakov, da bi začel v listu z rubriko: »Naši veliki možje, ker mi siš, da bi taka rubrika zelo koristila.« Ta rubrika bi naj obsegala kratak življenjepi, sliko in najvažnejša dela. Omenjaš Prešerna. Odgovor: S slikami bo malo težko, pač pa bomo začeli po Tvojem prinašati rubriko: »Naši veliki možje«. Skušaj sam sestavljati tak koledar. Urednik Ti ga bo z veseljem pregledal in objavil; samo naj bo vedno za teden dni naprej. Pri tem znanstvenem delu ti bo zelo pomagala Slodnjakova »Zgodovina slovenskega slovstva«, ki jo je izdala Akademsko založba. Na svideenje! — Melita & Drug. Ali se ne bi pesem »Ob morju« glasila:

»Sumi in peni se morje pred menoj in divji njegovi so vali.
Zapuščen in sam se nahajam noč ob tih samotni obali.«

In ne »zapuščena in sama! Kaj praviš k temu. Popravi pesem v tem rit-

Samotar

Karel Zdravec.

Vse to se je godilo v tistih časih, ko so še trgovci s sužnji kupovali in prodajali sužnje. Sužnje so kupovali za nizko ceno, prodajali pa so jih za drag denar onkraj morja. Nekoč so se pripeljali k skalnatemu otoku trije fantje. Prvi je bil Pepi, ki je bil najstarejši, potem Jože in Tine, ki sta bila mlajša. Cesto so se vozili mimo otoka trgovci s sužnji s človeškim blagom, a tudi tihotapec ni manjkalo.

Ugrabitve. Ko so nekoč plazili po otoku, so zagledali votlino, ki je bila vsa zarasla s travo. Ce ni človek do-

bro pogledal, jo je komaj opazil. Naši trije junaki so vstopili, čeprav je bila tema v votlini. Hitro so se odpravili domov in se od tam povrnili z lučjo. Brez strahu in previdno so se odpravili v skrivnostno votlino. Znenada so zaslišali nekaj prasket. Prestrašili so se in zbežali na prosto. Ball so se, da v votlini straši. Ali kočnlo se le ojunaci Pepe in reče:

Nikoli ni bilo strahov, tudi tu jih ne more biti. Pogledal bom, kaj je!

Pograbil je plamenico in izginil v votlino. Ostala dva sta ga nameravala počakati pred votlino.

Ko je Pepi tako stopal sam po votlini, je znenada zaslišal močan glas: »Stojte

mu, pa se podpiši s pravim avtorskim imenom, pa bo objavljena. Drug. Hvala za prispevek.

Teden dni na melanezijskem otoku

Zaradi mešanice, ki jo je kralj, je imel Johnny rdeče zobe. Pljuval je neprestano, da je bila vsa pljuva pogrdena z rdečkastimi pljučki, kar je strašno jezilo palubnega podčastnika. Johnny je imel še zraven svoje obleke na rokah razne obeske, ubane in na vratu ogrlico iz zob bush-svinje.

Kot zrel mož je nosil kratke lase, kajti lo nedorasli in starci nosijo dolge lase. Njegovi lasje so bili črni, ščetinasti in neverjetno gosti. Tudi ženske nosijo lase kakor moški, samo da so njihovi še vse bolj gosti. Oboji imajo »strajno ondulirane« lase.

Ženske nosijo okoli ledij obleko iz listov neke palme, okoli vratu pa nakite iz perja, školjk, koščenih rezbarij, ribjih zob itd. Otroci in starci

Pred njim je stal razbojnik z divjim obrazom in puško. Pepi se je zavedel nevarnosti, odskočil je in se pogljal proti izhodu. Prepozno. Puška je že počila in Pepi se je zgrudil nezavesten na zemljo nedaleč od vhoda. Jože in Tine sta slišala strel in zbežala proti obali. Posrečilo se jima je uti razbojniku in povedati prestrašenim staršem, kaj se je zgodilo s Pepijem.

V tujini. Trgovci s sužnji ali morskimi roparji so imeli v tej votlini skrivališča za ugrabljene in nakupljene sužnje. Od tod so jih odvažali na prodaj.

(Se bo nadaljevalo.)

(Se bo nadaljevalo.)

Za rožami se skriva strup. V pragozdovih južnoameriške države Paragvaj živi metulj, ki ima rože na krilih. Metulj pa je nevaren, ker ima strupen pik.

Gospodarstvo

Hipotekarni krediti v tekočem računu

NOV NAČIN DOVOLJENJA POSOJIL: V TEKOCHEM RACUNU Z ZASTAVITVIJO NEPREMICNIN.

Državna hipotekarna banka je na svoji poslednji seji uvedla nov način dajanja posojil tuzemskim interesentom, ki so v prvi vrsti namenjena domačim gospodarstvom. Gre namreč za posojila v tekočem računu, pri čemer služi kot jamstvo vknjižba na nepremičnine, kakor pri hipotekarnih posojilih. Razlika je v tem, da je poslovanje zelo naglo in kreditiranje elastično. Dajanje poslovnih kreditov mora biti prožno in hitro, sicer izgubi vsako vrednost za trgovca, obrtnika, industrijca itd.

Obrestna mera je razmeroma nizka, 6% na leto. Pri tej priliki bodi omenjeno, da je banka znižala obrest, mero tudi za vsa dolgoročna posojila, dovoljena po 31. marcu 1931., od 7% na 6%, in to za hipotekarna, kakor tudi za menično-hipotekarna posojila. Odslej velja pri tej banki obrestna mera za hipotekarna posojila kakršne koli vrste le 6%. Za novo vrsto posojil pobira Hipotekarna banka še 1% (en promile) za režijske stroške. Velika (en promile) kreditorstva v tekočem računu s hipotekarno podlogo je v tem, da se plačujejo obresti in provizija le od onega zneska, ki je bil tudi režijski, domaći zaračunavajo drugi denarni zavodi za hipotekarne kredite obresti od vse dovoljene vsote.

Novi poslovni krediti v tekočem računu se načeloma dovoljujejo za dobo desetih let. Da se tudi ta posojila prilagodijo potrebam gospodarstev, je odplačilo prvih devet let zelo majhno. Vsako četrletje se plačuje le po 1% kot amortizacija prvotnega zneska, ter obresti od preostalega dolga. V devetih letih se torej poravnava 36% prvotnega posojila. V desetem letu pa je poravnati ostanek v štirih četrletjih obrokih z obrestmi vred. Poslovnemu človeku je torej dana prihranka, da svoje posle v devetih letih popolnoma uredi in mobilizira zneske, ki jih

potrebuje za poravnavo ostalih dveh tretjin preletnega posojila.

Kreditil se seveda lahko vrnejo tudi prej. Ako se v tekočem računu pokaže, da je posojilojemalec plačal več kot znaša njegov dolg, potem se mu saldo obrestuje po 2%, t. j. po isti obrestni meri kakor naložbe v navadnem tekočem računu. Posojilojemalec ima še eno ugodnost, ki je pri drugih vrstah kreditov izključena: Ako je plačal banki več, kot bi moral po načrtu, t. j. po dovoljenih pogojih, lahko razliko vsak trenutek zopet dvigne z navadnim dispozicijskim nalozom, ne da bi mu bilo treba za to posebej prositi. Tudi ta olajšava je prirojena za potrebe poslovnega človeka, ki ima za odplačevanja hipotekarno-kontokorentnega posojila možnost, da zneske, ki jih trenutno ne potrebuje, porabi za hitrejšo poravnavo dolga in jih na ta način naloži po 6%, da jih pa, ako jih kasneje potrebuje za financiranje poslov, v celoti ali deloma zopet dvigne.

V ostalem veljajo za dovoljevanje hipotekarno-kontokorentnih posojil običajni pogoji Hipotekarne banke. Interesent ima prošnji priložiti vse potrebne listine, da se poslovanje olajša in pospeši. Banka zahteva v svrhu dvojnega kritja posojila še menico za znesek, ki je za četrtno večji kot dovoljeni in tudi izkoriščena vsota. Komur se posojilo dovoli, disponira z zneskom potem navadnega naloga ali pa s čeki, ki jih prejme, ko je posojilo popolnoma in se mu znesek stavlja na razpolago.

Ker so pogoji te nove vrste posojil precej ugodni, je računati, da se jih bodo naši gospodarski krogi v precejšnji meri posluževali. Praksa bo pokazala, ali ima dovoljevanje hipotekarno-kontokorentnih posojil hibe. Banka je, kakor zatrjuje, pripravljena odpraviti trdote, ako bi se pokazale.

Novi gospodarski odnošaji s Francijo

PO NOVI TRGOVINSKI POGODBI NE BO VEČ PRISLO DO TAKO PORAZNE PASIVNE BILANCE KOT LANI.

Skoraj mesec dni trajajoča trgovinska pogajanja med našo državo in Francijo so bila v četrtletju uspešno zaključena in obenem je že bila tudi podpisana nova trgovinska pogodba kot plod teh pogajanj. S tem jebilo opravljeno nujno delo, in vsakdo, ki je spremljal pazljivo čedalje bolj nazadujoče gospodarske odnošaje s Francijo, je ob izboljšanju, ki ga jamči nova pogodba, prijetno presenečen, ne samo zaradi prestiža prijateljskih odnošajev, ampak tudi iz stvarnih gospodarskih razlogov.

Preteklo leto je znašala naša trgovinska pasiva nasproti Franciji dvakrat več kot je bil naš celokupen izvoz v Francijo. V letu 1938 smo izvozili v Francijo za 75 milijonov din, dočim je znašal naš uvoz iz Francije 142 milijonov. Slabih gospodarskih odnošajev so bile na eni strani krive visoke francoske zaščitne carine, na drugi pa naše

cene, ki niso bile konkurenčne cenam, ki so jih Franciji nudile druge države izvoznice.

V novi trgovinski pogodbi sta se ti dve oviri ublažili s preferencialnimi olajšavami za naš les in zlasti živilno. Izpolnila pa se je tudi tehnično-organizatorna služba pri izdajanju izvoznih in uvoznih dovoljenj.

Po novi pogodbi se bo naš izvoz v Francijo v primeri z izvozom v prejšnjem letu zelo dvignil ter je mogoče računati, da bomo izvozili v Francijo že v letu 1939 za 260—300 milijonov francoskih frankov. Prej nam je Francija priznala pravico do 20 odst. aktivne v trgovinski bilanci. Ta odstotek je sedaj povišan na 40 odst., kar pomeni, da moramo za vsakih 100 milijonov našega izvoza v Francijo uvoziti iz Francije za najmanj 60 milijonov francoskega blaga.

43 milijonov ter je skupno znašal samo 3.510 milijonov din.

g. Živihna vinska trgovina se je jela razvijati v nekaterih vinskih centrih Dalmacije. Veliko povpraševanje po vinu je pognalo cene precej navzgor. Ob sedanjem povpraševanju bodo zaloge kmalu poše.

Borzna poročila

Devize. Ljubljana. Amsterdam 2358.50—2396.50. Berlin 1762.12—1779.88. Bruselj 937—751. Curih 995—1005. London 205.30—208.50. New York 4360.50—4420.50. Pariz 115.70—118. Praga 150.75—152.25. Trst 230.95—234.05.

Efekt. Zagreb. Drž. papirji: vojna škoda 470.50—474. 4% agrarji 65.75—62. 4% sev. agrarji 60.75—61.25. 6% begl. obv. 89.50—90.50. 6% dalj. agrarji 89.50—90.50. 7% stab. pos. 94—99. 7% inv. pos. 99.50—100.50. 7% Blair 94—94.25. 8% Blair 100—101. Narodna banka 7800 d. PAB 224 d., Trbovlje 187—190.

Sport

Smuška proga za državno prvenstvo v alpski kombinaciji

ODLIČNO MARKIRANA PROGA SPADA MED TEŽJE PROGE. — RADI SEVERNE LEGE JE V RIBNICI DOVOLJ SNEGA.

Prireditelj državnega prvenstva v alpski kombinaciji Mariborska zimsko-sportsna podzveza stremi za tem, da bi čimbolj uspešno organizirala letošnje državno prvenstvo, ki bo 4. in 5. marca v okolici Ribnice in Senjorjevega doma na Pohorju. Tehnični odbor je že dalje časa na delu na terenu, da bi z ureditvijo proge zadovoljil vse sodelujoče.

Smuška proga bo dolga 4950 m z višinsko razliko 800 m ter bo tako popolnoma odgovarjala idealni progi za smuk. Start bo četrte ure od Senjorjevega doma. Takoj v začetku je proga jako strma ter je trasirana v 5 dolgih brzinskih zavojih, nato vodi čez mostiček na pot, po kateri teče okoli 600 m. Sledi valovita prečka (150 m) do izseka v obliki črke S, tudi ta del je valovit. Nato zavije proga na strm travnik z iztekom, dalje pa vodi po poti (200 m) in izseku na drug strm travnik z raznimi terenskimi izpremembami (500 m). Nato sledi opek, strem in vjugast prehod do krajaške travnika, nato pa gre zopet skozi ozek prehod na zadnji travnik, kjer bo cilj, od daljen od Ribnice 20 min. ter jako lahko

dosopen za občinstvo.

Proga je izrazito tehnična značaja, ker skoraj nikjer ne dopušča popolnega razvija brzine. Nepričakovane terenske izpremembe zahtevajo ostro zaviranje in hitre zavoje v veliki brzini. Poleg tehničnega znanja bo proga zahtevala precej izdržljivosti. Sicer pa je izpeljana tako, da sledi napornemu delu vedno lažji, ki dovoljuje malo oddiha. Največje zahteve v pogledu izdržljivosti in tehnike bo staval zadnji kilometer proge. Proga vodi mestoma po gozdu, posebno v gornjem delu. Najlepši pregled je mogoče pri mostičku (10 min. od Senjorjevega doma), kjer bodo gledalci lahko opazovali potek tekmovalca v največjem odseku prvega dela proge. Ob drugi polovici proge je več kmetijskih hiš, ki se bodo uporabljale za rešilne postaje.

Proga spada med težje in je izbrana jako skrbno; obrnjena je proti severu, tako da se ni bati, da bi vremenske prilike mnogo vplivale na sneg. Vsa proga bo odlično markirana, tako da tudi v tem pogledu ne bo pritožb in protestov.

Začetek FIS-inega prvenstva

Danes ob 12. bo slov. otvoritev FIS-inega prvenstva v Zakopanah, na katerem poleg 11 drugih držav sodelujejo tudi zastopniki Jugoslavije. Razen današnjega slovenskega mimohoda vseh reprezentanc bosta zagrebška in beograjska radijska postaja vsak dan poročali o poteku tekmovalca. Jutri bo tekmovalje v smuku, obe postaji bosta podali poročilo na ploščah od 20. do 20.15., v ponedeljek pa bo tekmovalje stafet 4 krat 10 km, o katerem bosta obe postaji poročali neposredno s cilja ob 13.30. Nadaljni spored in čas poročanja bomo sproti objavljali.

Državno prvenstvo v umetnem drsanju

Drevi se bo pričelo v Ljubljani tekmovalje v umetnem drsanju za prvenstvo države v prireditbi SK Ilirije. Tekmovalje se bodo udeležili najboljši tekmovalci iz vse države, predvsem pa bodo številno zastopali drsalci SK Ilirije. Največje zanimanje vlada za seniorsko dvojico gđe. Palmetova-dr. Schwab, ki sta se pravkar vrnila z evropskega prvenstva. Poleg ljubljancem bodo najbolj številno zastopani Zagrebčani, Lanski prvaki so bili dr. Schwab pri seniorjih. Biber pri juniorjih, gđe. Palmetova pri damah, do čim se prvenstvo narov doslej še ni vršilo. Izgleda, da tudi letos med prvaki ne bo novih imen.

Otvoritev nogometne sezone

Sredi zime se nudi nogometšem najidealnejše vreme za igranje nogometnih tekem. To priliko je izkoristil SK Zeleničar, ki je povabil za jutri v Maribor slovenskega zastopnika v ligi SK Ljubljano. Mariborskemu sportnemu občinstvu se obeta redek užitek, saj bo kvantitativno dober program tudi kvantitativno mnogo nudil, ker se v predtekmi srečata domača zastopnika iz prvega razreda Rapid in Slavija. Ljubljana se je obvezala, postaviti svoje kompletno igraško moštvo, pa tudi ostali bodo nastopili v najmočnejših postavah, tako da smemo pričakovati napete borbe na zelenem polju, iz katerih se bo dalo sklepati, kakšne izgleda imajo naši domači klubi v nadaljevanju prvenstva, kar je posebno važno z ozirom na ustanovitev druge lige, v kateri bosta sodelovala tudi dva kluba LNP-a. Obe tekmi bosta na stadionu SK Zeleničarja, prva ob 13. druga ob 15. uri.

TENIŠKI DVOBOJ BEOGRAD-BUDIMPEŠTA.

BTK je v pogajanjih z Madžarsko teniško zvezo glede odigranja medmestne tekme Beograd-Budimpešta v Beogradu, kot termin pride v poštev 17.—19. febr. Ako bo prišlo do tekme bosta Beograd zastopala Radovanović in Pancec kot

post, igralo pa se bo po Davis cup sistemu: 4 igre posameznikov in 1 igra v dvojici. Po zadnjih poročilih je tekma že zaključena.

HUNGARIA BO IGRALA Z BSK-OM IN JUGOSLAVIJO.

Ker zagrebški klubi radi tekmovalja za pokal Dr. Torbarja niso pristali na to, da bi poslali svoje igralce na trening državne reprezentance v Beograd, hosta igrala s Hungario, ki je bila naročena za ta trening, danes in jutri BSK in Jugoslavija, ki bo na željo zvezinega kapetana nastopila ojačena z J. Matošičem, igralcem Hajduka. Kako nas bo pod temi pogoji zastopala naša reprezentanca v tekmi z Nemčijo, ki je že jako blizu, je seveda drugo vprašanje.

FIS-INO PRVENSTVO BREZ ČEHO-SLOVAKOV IN ROMUNOV.

Romuni so v poslednjem trenutku odpovedali sodelovanje na letošnjem FIS-inem prvenstvu v Zakopanah, ker smatrajo, da so se mnogo prešibki, da bi se na tako močni konkurenci lahko uspešno uveljavili. Senzacionalno pa vpliva na vse sportni svet vest, da se tudi Čehoslovaki ne bodo udeležili prvenstva. To je v zgodovini FIS-e prvič, da se njeno prvenstvo odigrava brez Čehoslovakov.

Z LETALI V ZAKOPANE.

Švedski in norveški smučarji so prileteli z letali v Zakopane. Letala bodo ostala v Zakopanah, dokler bo trajalo prvenstvo. Na Švedskem se namreč istočasno vrši domače smučarsko prvenstvo ter bodo smučarji sodelovali na obeh konkurencah, pri čemer se bodo posluževali letal.

s. Ustanovni občni zbor Društva prijateljev SK Zeleničarja je radi občnega zbora UJNZB preložen za nedolčen čas. s Naš teniški muškarci Josp Pallada se bo 20. t. m. v Zagrebu poročil ter radi tega ni nastopil turneje po Južni Ameriki.

s Budge-Vines 13:9. Budge in Vines sta na turneji po Ameriki. V 22. meču je zmagal Vines 8:5, 8:6, v celotnem razmerju pa še vedno vodi Budge s 13:9. s Joe Louis, svetovni prvak vseh kategorij, in Toni Galento se bosta brzkone srečala tekmojumija za naslov prvaka sveta.

s. SK Gradjanski v Zagrebu je dal ZNP-u svoje igrišče za prireditve brezplačno na razpolago pod pogojem, da dobi občinskih 10 odst. fond za siromašne klube ZNP.

s. Svetovno prvenstvo v umetnem drsanju na ledu za dame bo danes in jutri v Pragi.

s. ZNP je pred kratkim razpisal obvezno juniorsko prvenstvo ter je sedaj dodatno k temu razpisu sklenil, da morajo sodelovati vsi prvorazredni klubi.

Beli teden

nudi izredno ugodno

Da omogočimo vsem našim cenj. strankam ugoden nakup belega blaga, podaljšamo naš

Platna za posteljnino in perilo

Dišave namizno perilo

voinene in šivene ocele

žepne robčke itd.

Tekstilana BÜDEFELDT

Maribor, Gosposka ulica 14

Mariborske drobne vesti

Izstava poslovnih knjižic

V smislu uredbe o izdaji novih poslovnih knjižic poziva Zdrženje krojačev v Mariboru vse člane, ki zaposlujejo pomožno osebo, da napolnijo svojo osebo v združeno pisarno, Slomškov trg 14, radi izstave in izmenjave novih poslovnih knjižic.

Zdržni pripadnik (delojemalec) naj prinese s seboj staro delavsko ali poslovno knjižico, domovnico, zadnje šolsko izprijčevalo in dve sliki v velikosti 5x6 cm. V to svrhu so pomožnemu osebi določene uradne ure vsak ponedeljek od 14. do 18. ure in v četrtek od 17. do 19. ure.

Sleheri združni pripadnik, pomočnik in pomočnica, mora imeti v smislu zgoraj cit. uredbe in pravilnika z dne 14. oktobra 1938 najkasneje do konca leta 1939. novo izdano in izstavljeno poslovno knjižico.

Pod vlak

Že pred dnevi je izginil z doma 25-letni ključavn. pomočnik Gmajner Franc, sin posestnika iz Gaia pri Pragerskem. Nihče ni vedel, kje je. Včeraj pa je prispela iz Zagreba brzojavka, da je šel pod vlak. Drveč vlak je truplo tako razmesaril, da so daleč naokoli ležali koščki telesa po progi. Pri njem niso našli nič drugega kakor legitimacijo. Vzrok samomora ni znan, ker ni pustil nobenega pisma.

m. Danes obhaja g. Job Štefan, davčni izvrševalec, 50-letnico.

Kdo tega jubilara ne pozna, ki vedno se nam rad smehlja! Ko Abrahama srečal bo te dni, mali prijatelj njemu veli: »Veliki ameriški stric, daj denarja nam, ne polnočnice! On na kolesu noč in dan trgovcem, branjevkom je znan. Prav lahka nam je ta uganka, bolj ko v matematiki neznanaka. Kdor Stefana pozna, z njim govori, naj mu osebno še 50 želi!

(Še-še?)

m. Umrli so v Mariboru 66 letna žena brivskega mojstra Terezija Weber, 39 letni železniški poduradnik Klinger Ivan, 70 letni upokojeni železniški sprovodnik Kristjan Ignac, 63 letni železniški poduradnik Suster Karl, 35 letni trgovski zastopnik Tomazič Ivan, 81 letna nadsprovodnikova vdova Huhman Helena, 58 letna zasebnica Gošnik Lucija, 6 tednov stara delavčeva hčerka Bohak Zvonka, 61 letna posestnica Rupnik Ana, 22 letna posestnica hči Gungl Ljudmila, 75 letni viničar Caf Franc, 10 letna učiteljica hčerka Jakopce Jelisava, 50 letni zidarški pomočnik Vinko Tomaž, 78 letni viničar Kajšler Janez, 70 letni posestnik Novak Ignac, 71 letni železniški ključavničar Verhovšek Simon, 3 letni žel. sin Janžekovič Franc, 32 letna žena finančnega preglednika Urekar Jelena, 60 letna posestnica Karner Terezija in 72 letna žena žel. kurjača Kurbos Katarina.

Nezaupanje?

obratite se na grafologa

Karmaha

ki se odlikuje posebno z analizo človeškega značaja, dela na strogo znanstveni bazi grafologije, daje vsakemu za nasto-

pajoče dogodke pisane navete, ki vam bodo koristili vse bodoče življenje. Oblike sprejema v Mariboru, Hotel Zamore, vsak dan od 9.-12. dopol. in od 15.-19. nov. Odgovarja tudi na dolga korespondenco, v Mariboru ostane do 20. t. m.

m. Poročili so se v Mariboru Senčar Ciril, trgovec, in Gotlich Zofija, učiteljska abiturientka; Prosenec Bogomir, trgovski pomočnik, in Sagadin Julka, trgovska pomočnica; Simerl Janez, viničar, in Budler Marija, viničarka; Benko Karl, posestnik, in Rodošek Jožefa, posestniška hči; Kodrun Avguštin, rudar, in Šarman Marija, zasebnica; Tkavc Adolf, rudniški kovač, in Žerak Franciška; Marčič Jožef, čevljar, in Bračko Marija, delavka; Krajnc Franc, poštni poduradnik, in Cerovšek Ema, zasebnica; Vršič Ignac, delavec, in Grubelnik Marija; Šauperl Adolf, ekonom, in Strašek Antonija; Flasar Ivan, tkalski mojster, in Smauc Elizabeta; Mandl Fričko, železniški uradnik, in Vrtnjak Jožica, uradnica; Bikovšek Franc, tovarniški delavec, in Kleiderman Frida, tovarniška delavka; Bučar Janez, orož. podnarednik, in Potišek Herta, šivilja; Vrhov Božidar, nadpaznik proge, in Rataj Ljudmila, absolventka Trgovske akademije; Božič Viktor, predlec, in Kek Marjeta, predica; Petrovič Evald, tovarniški delavec, in Dietz Jožefa, tovarniška delavka; Zairan Karl, posestniški sin, in Kržan Justina, predilka; Zavec Alojz, poljski delavec, in Milinarič Alojzija, gospodinjska pomočnica.

m. Ljudska univerza. V ponedeljek, 13. febr., predava o znamenitih izkopanih rimskih mest »Herkulamum in Pompeji« na podlagi mnogih sklopičnih slik hrvaških zgodovinar univ. prof. dr. Grga Novak iz Zagreba. — V petek, 17. febr., je »Cankarjev večer«, predava dr. A. Slodnjak, recitira g. Ciril Debevec iz Ljubljane.

„CROATIA“ zavarovalna za druga

Ustanovljena leta 1884 po občini svob. in kralj. glavnega mesta Zagreba, je najstarejša domača zavarovalnica z izvrstnimi temelji. Doslej je izplačala razne odškodnine in zavarovane glavnice

nad četrt milijarde dinarjev

in je s tem nadomestila, oziroma ohranila toliko vrednost narodnega premoženja.

„Croatia“ zavarov. za druga

prevzema vse vrste življenjskih in elementarnih zavarovanj.

Obratite se na

GLAVNO ZASTOPSTVO »CROATIA«

v Mariboru, Cankarjeva ulica št. 6.

m. Slovensko obrtno društvo izreka iskreno zahvalo vsem, ki so prispevali k lepemu uspehu Obrtniškega plesa v Narodnem domu 1. febr. t. l. Predvsem gre zahvala vsem, ki so nesebično in požrtvovalno sodelovali pri dekoraciji dvorane in pridno pomagali pri prireditvi sami. Najsrbeje pa se društvu zahvaljuje vsem številnim obiskovalcem, ki so šele kronali delo in položili pomemben kamen k zgradbi Obrtniškega doma.

m. Namesto venca na grob pok. šol. upravitelja Adolfa Poharja so darovali nastavljeni pisarni tvrde Ehrlich 140 dinarjev ter Milena Mihalič in Vladimir Pivko namesto venca na grob pokojni Jelisavi Jakopce 50 din Sokolu Maribor l.

m. Nesreča na žagi. Pri Zg. Kungoti se je hudo ponesrečil 25-letni hlapec Josip Leskovar. Žaga mu je odrezala več prstov na levi roki. Ponesrečenec se zdravi v tukajšnji bolnišnici.

m. Tatovi posebne vrste. Ze več dni prihajajo na policijo prijave o tatvinah medeninastih ključ. Najbrže isti tatovi pobirajo ponoči ključke na različnih mestih Maribora.

m. Razžibanost na policiji. Zadnje dni je na policiji zelo živahno. Na kriminalnem oddelku imajo dela preko glave in razjasnjujejo dve zelo zanimivi zavedici, o katerih pa v interesu preiskave, za enkrat še ne moremo poročati.

Zanimivosti

Bizerta — drugi Gibraltar

Tuniziji pripada prvovrstni pomen v francoskem imperiju, pretežno radi Bizerte, te čudovite ustvaritve francoskega duha. Oporišče, ležeče poleg rtiča Bona, namreč ovlada Sicilski pretok. Medtem ko Italija premore Mesinsko ožino za prevoz iz zapadnega dela proti vzhodnemu delu Sredozemskega morja, imajo ostali narodi za slično smer edino Sicilski pretok na razpolgo. Ako bi polotok zavzel Bizerto, bi mogel zapreti plovbo po Sicilskem kanalu. Vsi narodi, katerim je do izkoriščenja tega morja, zlasti Anglija, bi morali biti Franciji hvaležni za to postojanko, ki bedi nad svobodo brodarstva, za ta novi srednjemeditranski Gibraltar.

Francija je tukaj opravila velikansko vojaško delo. V okviru gričev je stalo globoko in varno jezero. Prezavši Bizertsko zemeljsko ožino, so jezero spojili z morjem. Ta pretok hročito od 10 m pod gladino s čiščenjem spraviti na koto — 12, torej poglobiti še za 2 m. Tako bodo mogli v preliv bodoči oklopniki vzorca Richelieu, nedavno splovljene. Ta načrt, ki zahteva še nad 50 milijonov v proračunu za Bizerto l. 1939., bo dokončan pred enotami po 35.000 ton.

Pred kanalom so zgradili dva nasipa pravokotno na obalo in zaščitni jez. Mor-

ske pročeje so zaščitili z modernimi stavbami, zlasti jeklenimi stolpci in topovi po 340 mm. Ob izhodu iz kanala (zavliv Ponty) so namestili gibljivo obrambo, sijajno postajo podmornikov, in nekoliko dalje — v Karubi — letališče (camp d'aviation aéro-naval). Nasproti pa stoji obsežni podzemski parki za tekoče gorivo tako popolni, da Francija nima boljših.

Sredi jezera so postavili v Sidi-Abdallahu vzorno orožnico, povsem opremljeno ladjedelnico za popravilne plovil. Dva jarina (basena) lahko sprejmeta največje oklopnice. Bolnišnica in umetno ognjarstvo (pyrotechnie) z zavarovanim strelcom izpopolniti arsenal. Nobeno prekomorsko francosko delo ne zbujajo rojakom toliko narodnega ponosa kakor ta klasična pomorska celota, oblagodarsena z izredno lego.

Spričjo tega tvori Bizerta del francoskega telesa. Enodušno so tam prepričani, da se je ne sme nihče dotakniti. Tako jih prejšnja zvesta, da branijo svoj imperij in obenem ustrezajo mišljenju svojih zvestih Tunizancev, da spoštujejo vrhovno oblast in nezavisnost Nj. Vis. beja, hkratu pa se tudi upirajo vsakemu poskusu sredozemne prevlade. A. D.

IZ AMERISKIH SOL

Wiljem Tell je iznašel telefon, Babilonski stolp je bil stolp, kjer je imel Salomon svoje žene.

Gobe rastejo vedno samo na vlažnih tleh. Zato tudi imajo podobo dežnika. Divjaki so ljudje, ki ne vedo, kaj je slabo, dokler jim tega ne pokajoje misionarji.

Trust je velika tvrčka, ki upa, da se bodo posli v bližnji bodočnosti zboljšali. Kaj je glavni vzrok ločitve? Zakon! (The Boners Omnibus, New York.)

× Ali živali poznajo sebe v ogledalu? Ravnatelj pariškega Zavoda za živalsko psihologijo je izvedel vrsto poizkusov, da bi ugotovil, ali divje zverine poznajo sebe v ogledalu, ker če bi bile tega sposobne, bi to pomenilo, da imajo predstavo o svojem »jaz«. Lev, v čigar kletki je bilo nameščeno veliko ogledalo, je sprva besno rjovel, pozneje pa je verjetno domel, v čem je stvar in je začel delati različne zgbje, ki jih je z veliko napetostjo opazoval v zrcalu. Levinja je to spoznala še hitreje. Najboljše pa se je izkazala neka opica. Ta je uporabila ročno ogledalo v ta namen, da bi se prepričala, ali ni ostalo v njenih ustih po koslu kaj hrane.

× Vsežnišni pomlad bodo uvedli Madžari in letošnih šolah kot obvezen predmet lažji vojaški pouk.

× Zveza francoskih knjigarjev si je letos izvolila namesto predsednika predsednico. To je prvokrat od njene ustanov-

vitve. Predsednica je gospodična E. Choureauxeva.

× Nevarne roke v žepih. Kdor danes še hodi v Halji z rokami v žepih, počne to na lastno odgovornost, in seveda na lastno nevarnost. Ta nevarnost pa ni majhna. Komendant osme britanske divize, ki je zdaj posadka v Haifi, je izdal poseben proglas, v katerem svari pred to možko navado. Napadi in umori so namreč v mestu tako pogosti, da policija in vojaštvo neprestano nadzorujejo pešce, od katerih so posebno sumljivi tisti, ki nosijo roke v žepih, zaradi česar policija takoj sklepa, da imajo v žepu samokres. Komendant mesta je pozval vse moške, naj pomagajo vladnim organom na ta način, da bi ne nosili rok v žepih.

× Barvna inflacija. Programi velikih hollywoodskih podjetij za letošnje leto obsegajo 33 barvnih filmov, v čemer niso zaračunani risani filmi Walta Disneya in ostalih tvorcev grotesk, ki so danes že vse barvaste. Leta 1935. je bilo posnetih samo 3 milijone metrov barvastega filma, l. 1936. se je to število podvojilo na 7 mil. metrov, a lani na 21 mil. metrov. Letos bodo izgotovili 30 milijonov metrov barvastega filma, tako da se je produkcija barvastega filma v štirih letih podestorila. Vzrok te rastoče produkcije je treba iskati v tehnični izpopolnitvi barvne filmske produkcije in njeni pocenitvi. Danes stane izdelek enega metra barvastega filma samo 15 do 20 centov.

Razno

NAKUP IN ZAMENJAVA zlata, ur, veržice, prstanov in zobovja, M. Igerjev sin, Maribor, Gosposka 15. 387

PONIKLANJE IN POKROMANJE vseli vrst predmetov, dobro in poceni pri »Ruda«, Maribor, Trstenjakova ul. 5. 988

»LUNA« STEZNIKI Vas napravijo vitke in elegantne, izdelujejo jih po meri tekom 6 ur. Najnovelši modeli modrcov v veliki izbiri pri »Luna«, Maribor, samo Glavni trg 24. 1137

SAM STE SVOJE SREČE KOVAČ! Nudimo vam priliko, da se izognete vsem neorilkam in težavam. Javite še danes Vaš naslov brezobvezno z znakom za odgovor na poštni predal, 1. Maribor. 1028

SETA VLOŽEK

varuje noge, čevlje in nogavice

PRIMA PREŠANO SENO in slame v balah vodno v. z. loz. Ploj, Meljska c. 9. 839

SV. MARTIN P. VURBERGU Gosilna Kostažinsk, v nedeljo, 12. februarja, domača veselica z maskarado. 1054

Najnovije filmske razglednice

dobite v veliki izbiri v

Knjižarni in papirnici „Tiskovne zadruge“

Maribor, Aleksandrova cesta 13

Telefon 25-45

1112

Sadjarji uporabljajte za zimsko škropljenje!

Avenarius : Dendrin
Avenarius : Neodendrin
Avenarius : Mixdriin

Izključna prodaja za Jugoslavijo:
PETAR J. MIOVIĆ, MARIBOR

prodaja na drobno:
KEMINDUSTRIJA, Maribor, Aleksandrova 44

Kolesa

različnih znamk proda po ceni in na mesečne obroke

à din 100⁰⁰

mehanik

DRAKSLER

Vetrinjska ulica 11

KOČIŠ PETER

Vojašniška ulica 7
Splošno košarstvo

Izdelujem in popravim vse predmete spadajoče v to stroko.

Korošec Franjo

mizar v Mariboru,

ki vodi svojo splošno priznano mizarstvo podjetje pod trdnim imenom »EFKA« v Franciški ulici 12 - Kopališki 11, tem pomol vidno naznanja cenj. občinstvu, da je odprl k obstoječi specialni delavnici tudi!

LASTNO ZALOGO STANOVANJSKIH OPREM

v hiši Trgovskega doma (Pregrad), vhod iz Čufove ulice.

Vodil bode tudi vse k temu spadajoče dopolnilne predmete, kakor otomane, kauče, stole itd. Kljub prvovrstni in trpežni izdelavi Vam nudi vse predmete po skrajno nizkih in konkurenčnih dnevni cenah. Oglejte si blago neobvezno v trgovini sami. Se priporoča za cenjeno zaupanje in naročila.

1093

Korošec I. r.

Spalnice

furnirane in pleskane, moderne oblike, na boljše izdelave po zelo ugodni ceni na prodaj

Ivan Klančnik, Maribor, Mejna ul. 6, tel. 23-19

Prvovrstno kosovno apno

porabno tudi zlasti

v kemične svrhe

dobavljajo v vagonskih pošiljkah

apnenice Ant. Birolla v Kresnicah

Cene konkurenčne

1200
Pisarna
Ant. Birolla, Ljubljana, Dalmatinova 10

Jablus za jabolčnik

Ako boste imeli pijače za domačo potrebo premalo, ali če je Vaš sadjevec kisel, pri vsem si lahko pomagata, ako narobite priznani snov »JABLUS«, iz katere napravite izvrsten jabolčnik ali hršavec tudi brez naravnega sadjeva ali vina. S poštnino stane 50 litrov din 39.50, 75 litrov din 53.—, 100 litrov din 69.—, 150 litrov din 82.—. Na stotine polvalnih pisem. 1119

Glavno zastopstvo FRANC RENIER, PODCETRTEK.

Ženini in neveste

Od vagonске pošiljke šivalnih strojev »VERITAS« nam je ostalo še 20 komadov. Nudimo Vam izredno priliko, da si nabavite šivalni stroj po neverjetno nizki ceni!

J. GUSTINCIC, MARIBOR, TATTENBACHOVA ULICA 14.

IX I 3819-38

Nogavice

pomladanske novosti v konfekciji

Jakob Lah

1121

Najmanjši nakup dno ter talovskega premoga po originalnih rudarskih cenah pri
J. Tjacor
Maribor
Jadovanska ul. 19
Telefon št. 24-15

Neveste!

Ugoden nakup svile, krep-saten od

21⁰⁰ din

dalje dobite pri

Trpinu

MARIBOR
Vetrinjska ul. 15

Oglašujte!

Dražbeni oklic

Dne 13. marca 1939 ob 11. uri bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 11 dražba nepremičnin:

zemljiška knjiga: Somat, vl. št. 418.

cenilna vrednost: 1. din 38.610,20,

2. din 3.104.—.

vrednost pritisklin: din 6.300.—, katere vrednost je že upostevana pri cenilni vrednosti zemljišča.

najmanjši ponudek: din 27.809,32.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je oglašiti pri sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se jih ne moglo več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

V ostalem se opozarja na dražbeni oklic, ki je uabit na uradni deski sodišča.

Okrajno sodišče v Mariboru, odd. IX., dne 9. januarja 1939.

1096

Ka.ori 5150-5450

TRGOVINA M. Leban
KURIVA

Zaloga visokovrednega pečovniškega premoga za hišno in industrijsko kurjavo. — Premog sortiran in brez duha. Zastopstvo rudarske družbe »BOHEMIJA« v Celju. Na zalogi prima bukova drva in kolobarji. Cene znižane!

Maribor, Kopališka 8

LIPSKI POMLADNI SEJEM 1939

ZAČETEK: 5. MARCA

60% POPUST NA NEMSKIH ŽELEZNICAH. ZNATNI POPUSTI V DRUGIH DRŽAVAH

Vsa pojasnila dajejo: ZVANIČNI BIRO LAJPCIGSKOG SAJMA

Beograd — Knez Mihajlova 33-I.

in častni zastopniki:

JOS. BEZJAK — MARIBOR
Gospoška ulica 25 — Telefon 20-97

in

ING. G. TÖNNIES, LJUBLJANA
Tyrševa 33 — Telefon 27-62

JUGOSLAVIJA

največja domača delniška zavarovalna družba

zavaruje: življenje, požar, avtomobile, vlomsko tatvino, jamstvo, nezgode, transport, steklo, točo in živino.

Lastne palače in zgradbe v Ljubljani, Aleksandrova cesta 11 in Gospovska cesta 4 in nadalje v Beogradu, Zagrebu, Osijeku in Petrogradu. Ravnateljstva v Ljubljani, Beogradu, Zagrebu, Osijeku, Novem Sadu, Petrogradu, Sarajevu in Splitu.

Podružnice in ekspoziture v vseh večjih krajih — zastopstva po vsej državi.

Pojasnila daje RAVNATELJSTVO ZA DRAVSKO BANOVINO V LJUBLJANI, Tyrševa cesta 15, podružnica v Mariboru in krajevna zastopstva.

RANILNICA DRAVSKE BANOVINE MARIBOR

Centrala: MARIBOR v lastni novi palači na ogul Gosposke - Slovenske ulice

Najbolj varna naložba denarja, ker jamči za vloge pri tej hranilnici Dravska banovina s celim svojim premoženjem in z svojo davčno močjo — Hranilnica izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle točno in kulantno

Sprejema vloge in knjižice na tekoči račun po najugodnejšem obrestovanju

Podružnica: CELJE nasproti pošte, pred Južnoštajerska hranilnica